

Büdcə prioritetləri reallıqlara uyğundur

Gələn ilin dövlət büdcəsində üç prioritet istiqamət müəyyən edilib. Bunlar hərbi, müdafiə və təhlükəsizlik xərclərinin, sosialyönümlü xərclərin və Böyük qayıdış proqramının icrasının sürətləndirilməsi məqsədilə ayrılan vəsaitin artırılması ilə bağlıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistanla hələ də sülh müqaviləsi imzalanmadığına görə bölgədəki gərginlik aradan qalxmayıb. Belə olan halda, ordumuzun gücünün və müdafiə imkanlarının genişləndirilməsi üçün dövlət büdcəsində təhlükəsizlik və müdafiə xərclərinin artırılması tamamilə məntiqlidir. Ona görə də növbəti ilin büdcəsinin təxminən 25 faizinin bu istiqamətə xərclənməsi nəzərdə tutulub.

Prezident İlham Əliyevin daxili siyasətində sosialyönümlülük, əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması, sosial müdafiəyə ehtiyacı olan şəxslərin daim dövlət qayğısı ilə əhatə olunması əsas yer tutur: "2024-cü ilin büdcəsi də əhəmiyyətli olaraq sosialyönümlüdür. Hətta gələn ilin büdcəsində sosial müdafiə xərclərinin bu illə müqayisədə 7 faiz artırılması da nəzərdə tutulub. Bu istiqamət üzrə ayrılmış təxminən 16 milyard manat büdcənin 43 faizini təşkil edir. Buraya əhalinin sosial müdafiəsi ilə bağlı, əməkhaqları, səhiyyə, təhsil, elm, mədəniyyət və turizmin inkişafına yönəlməli xərclər daxildir".

ABŞ Dövlət katibinin köməkçisinin səsləndirdiyi birtərəfli və qərəzli fikirlər səmərəsiz və əsassızdır

Azərbaycan nəinki 2020-ci ilin 44 günlük müharibəsindən sonra, hətta ərazilərinin işğal altında olduğu 30 ilə yaxın müddət ərzində də beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, o cümlədən sülh prosesinə sadıq olub. Əksinə, vasitəçilərdən biri olan ABŞ tərəfi təvəzük və regionda sabitliyin pozulmasına səbəb olan Ermənistanla beynəlxalq hüququn uyuğun davranması ilə bağlı heç vaxt çağırış etməklə bağlı da məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, ABŞ separatçı rejimi dəstəkləyən tərəf kimi sözügedən rejimi rosmən maliyyələşdirən və müntəzəm şəkildə onların ABŞ-yə səyahətlərini, bu ölkənin rəsmiləri ilə görüşlərini təşkil edən yeganə dövlət olmaqla, ikili standart yanaşmasının qarşısını almağa görə də cavabdehdir.

Qərbi Azərbaycan İcması bəyanat yaydı

ABŞ tərəfi nəinki Azərbaycanın özünümüdafiə hüququ çərçivəsində həyata keçirdiyi tədbirlərə dəstək verməlidir, hətta bu tədbirlər zamanı mülki şəxslərin zərər görməsinin qarşısını necə almağından dərs çıxarmalıdır. Keçirdiyi hərbi əməliyyatlar zamanı günahsız insanların həyatına və mülki infrastrukturaya heç bir dəyər verməyən ABŞ tərəfinin bu məsələdə Azərbaycandan öyrənməli olduğu çox şey var.

Vaxtilə öz ehtiyacına görə 907-ci maddənin qüvvəsini dayandıran ABŞ hökumətinin indi həmin bəndi yenidən tətbiq etməsi vaxtilə terror hücumuna məruz qalmış ABŞ-yə çətin günlərində dayaq olmuş Azərbaycanın ictimaiyyətində bu ölkəyə inamı dərinlənərsə, baş verənlər onu göstərir ki, ABŞ qarşılıqlı hörmətə və etimada əsaslanan uzunmüddətli tərəfdaşlıq aparmaq iqtidarında deyil.

O'Braynın Azərbaycanın İran vasitəsilə Naxçıvan Muxtar Respublikasına nəqliyyat imkanlarını inkişaf etdirmək istiqamətində söyləyi ilə bağlı şərh verməsi Azərbaycanın suverenliyinə və daxili işlərinə qarışımaqdır.

907-ci maddənin tətbiqi, siyasi dialoq və əməkdaşlığın məhdudlaşması ilə Azərbaycanın mövqeyinə təsir etməyə çalışan ABŞ hökuməti bilməlidir ki, səlibçi yanaşmadan, qərəz və hikkədən irəli gələrək, düşüncülməmiş addımlar atması, ilk növbədə, ABŞ-nin özünə ziyandır.

Heydər Əliyevin Naxçıvanda ucaldığı bayraq

İlham Əliyev indi onu bütün Azərbaycanda Zəfər qüruru ilə dalğalandırır

1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Sovetinin yeni tərkibdə ilk sessiyası keçirildi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən həmin tarixi sessiyada muxtar respublikanın dövlət rəmzləri haqqında məsələ müzakirə olundu. Xalq deputatlarının müzakirəsindən sonra üçrəngli bayrağın dövlət rəmzi kimi qəbulu ilə əlaqədar təklif irəli sürüldü. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağının bərpa olunması barədə qərar çıxaran sessiya onun Dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi ilə əlaqədar Azərbaycanın Ali Soveti qarşısında vəsətət qaldırdı. Beləliklə, milli dirçəlişdən milli tərəqqiyə doğru uzanan tarixi yolun başlanğıcı qoyuldu.

Həmin sessiyada "Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adından "Sovet" və "Sosialist" sözləri çıxarıldı, onun Naxçıvan Muxtar Respublikası adlandırılması haqqında qərar qəbul edildi. Eyni zamanda Naxçıvan MR Ali Sovetinin Ali Məclis adlandırılması barədə qərar qəbul olundu.

Beləliklə, həmin gün Azərbaycanın üçrəngli bayrağı 70 ildən sonra ilk dəfə Naxçıvanda dalğalandırıldı, dövlət atributlarımızla bağlı çox mühüm qərarlar qəbul edildi. Hələ Kommunist Partiyasının hökm sürdüyü bir dövrdə böyük cəsarətlə qəbul edilmiş həmin qərarlar Azərbaycanın müstəqillik yoluna işıq saldı.

Həmin tarixi anı sonralar Ulu Öndər belə dəyərləndirmişdir: "Naxçıvanda yaşadığım müddətdə burada cəsarətli addımlar atıldı. 1990-cı il noyabrın 17-də biz Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında, mənim sədrlik etdiyim sessiyada ilk dəfə 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfin-

dən qəbul olunmuş Azərbaycan milli bayrağını qaldırdıq. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət atributlarını müəyyən etdik. Hələ Kommunist Partiyası da var idi, Sovet hakimiyyəti də. Qərar qəbul etdik ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılmalıdır. Çıxardığımız qərar qəbul etdik ki, Naxçıvanın milli bayrağı qəbul olunmalıdır - milli bayraq 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul edilmiş üçrəngli bayraqdır. Bu bayrağı sessiyanın salomonuna gətirdik, başımızın üstünə vurduruq".

Qürurla deyə bilərik ki, tarixin bir çox dönəmində Naxçıvan milli-ideoloji məsələlərdə Azərbaycan dövlətçiliyinin dayağı olub, dövlətçiliyimizin əsas atributlarından biri olan üçrəngli, ayılı-uzlu bayrağımız tarixdə ikinci dəfə möhür Naxçıvanda yüksəldilib.

Zabuxa qayıdış sevinci

Daha 94 laçınli yurduna döndü

Zabuxa ilk köç karvanı avqustun 25-də həyata keçirilmişdi. Tərtər, Bərdə, Qax və Lənkəran rayonlarında məskunlaşan 5 ailə (23 nəfər) - Tərtər rayonundan 2 ailə (10 nəfər), Bərdə rayonundan 1 ailə (5 nəfər), Qax rayonundan 1 ailə (4 nəfər), Lənkəranda 1 ailə (4 nəfər) müvəqqəti məskunlaşdıqları ərazilərdən yola salınaraq Horadiz şəhərində köç karvanına qoşulublar. Bu mərhələdə Zabuxa köndünə daha 25 ailə - 94 nəfər köçürüldü.

Köç karvanları Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin və "Bakı Abadlıq Xidməti" MMC-nin nümayəndələri tərəfindən qarşılanaraq yaşayış sahələrinə yerləşdirilib. Bununla da Zabuxa köndündə 46 ailənin, yəni 188 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib. Ümumi sahəsi 81 hektar olan Zabuxa köndünə ümumilikdə 245 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulub.

Naxçıvana yeni yollar uzanacaq

Bu yollar "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin daha bir istiqamətinə çevriləcək

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İran İslam Respublikası Hökuməti arasında İran İslam Respublikasının Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında" Anlaşma Memorandumu keçən ilin mart ayında imzalanmışdı. Memorandum çərçivəsində bu il oktyabrın 6-da Zəngilan rayonunun Ağbənd qəsəbəsi yaxınlığında avtomobil körpüsü və sərhəd-gömrük infrastrukturunun inşası, ərəzidə sahibkəmə tədbirləri layihələrinin təməlləşmə mərasimi keçirildi. Tədbirdə Baş nazirin müavini, Azərbaycanla İran arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının həmsədri Şahin Mustafayev və İranın yoh və şəhərsalma naziri, komissiyasının İran tərəfdən həmsədri Mehrdad Bəzrpaş iştirak etdilər.

Aidiyyəti dövlət qurumları Araz çayı üzərindən tikintisinə başlanan körpünün koordinatları və texniki parametrləri, körpüyə yaxınlaşma yolu layihəsi, ərəzidə yaradılacaq müvafiq sərhəd-gömrük məntəqəsinin göstəriciləri, çayın evvəlki məcrasına qaytarılması məqsədilə görüləcək sahibkəmə və məcratəməzləmə tədbirləri və İran ərəzidən keçməklə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında inşa ediləcək yeni dəmir yolu xətti və körpülərin planları barədə məlumat verdi.

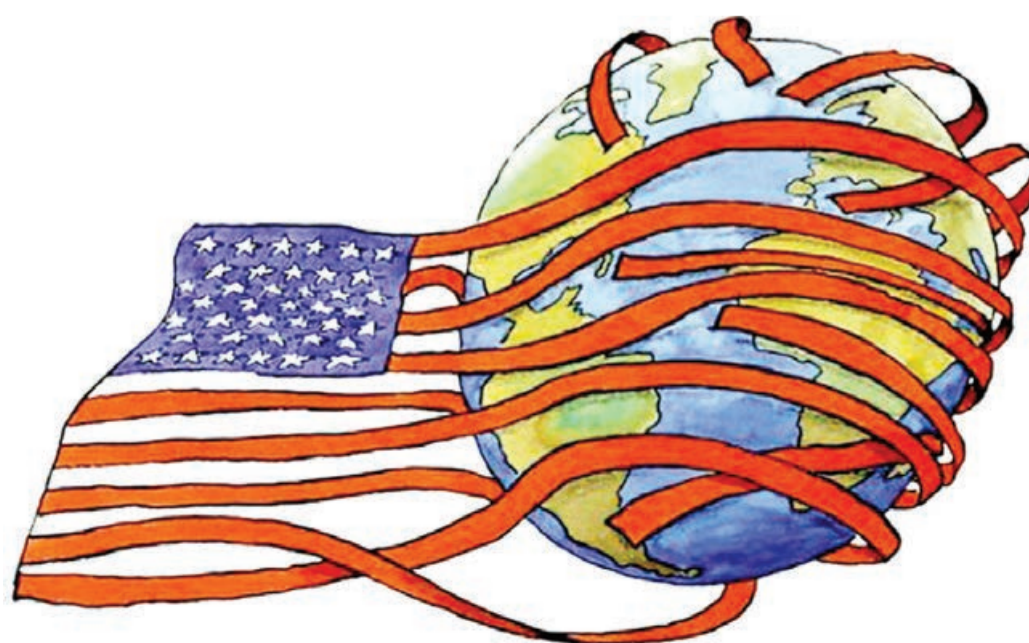

ABŞ Qarabağda yeni savaş istəyir

Ağ Ev və Qərb Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasına qəti etiraz edirlər

"Demokratiya qarçısı" kimi ABŞ bütün zamanlarda özünü hegemon dövlət kimi aparmaqla yanaşı, digər ölkələrin daxili işlərinə kobud müdaxilələr edir, təvəzük, manipulyasiya siyasəti həyata keçirir. Bu gün jandarm siyasəti aparən ABŞ-nin Latın Amerikasında, Afrikada və Yaxın Şərqdə aşıladığı "demokratiya", "ədalət" həmin ölkələri yalnız məhvə sürükləyir desək, yanlışdır.

Ümumiyyətlə, son onilliklərdə Ağ Evin yürütdüyü siyasətə görə, ABŞ dünyada azadlıq anlayışının jandarmı kimi qəbul olunur. Özünü bəzən "ədalət qarçısı" kimi təqdim etməyə çalışan bu ölkədə demokratiya anlayışı onsuz da möhkəm zəminə əsaslanmırdı. Hətta bir çox müxəssislər hesab edirlər ki, ABŞ-nin müstəqillik tarixində "demokratiya" - xalqın hakimiyyəti deyər bir anlayış, ümumiyyətlə, mövcud olmayıb.

Bu dövlət hər zaman müəyyən bir elitər qrupun zənginlərinin hakimiyyətində olub.

Bu gün ABŞ bütün dünyaya "demokratiya" yaymaq iddiasında olsa da, bu iddianın olduqca ziddiyətli bir tarixə sahib olduğunu qeyd etmək yerinə düşər. Çünki ABŞ-nin İraq, Əfqanıstan, Suriya kimi ölkələrə "bəxş etdiyi" "demokratiya" uzun illər möhür dünyanın gözü qarşısında baş verib. Üstəlik, ABŞ hər zaman bu demokratiyanı güc hesabına yaymağı özünə rəva bilib. Sadaladığımız bütün hallarda ABŞ-nin iddia etdiyi "demokratiya"dən əvvəl onun ordusu okeanı bu tayına gəlib.

ABŞ-nin yaymağa çalışdığı "demokratiya" hər dəfə bəşəriyyət üçün minlərlə insanın ölümü və xaosla nəticələnib. Ən sadə halda isə ABŞ demokratiya adı altında dünyada bir çox çevrilmiş cəhdlərinin arxasında dayanan əsas fiqur olub.

Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin fəaliyyəti ilə bağlı bəzi məsələlərin tənzimlənməsi və "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin tabeliyində "Hərbi Vətənpərvərlik və Mütəxəssis Hazırlığı Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 13 iyul tarixli 681 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin tabeliyində "Hərbi Vətənpərvərlik və Mütəxəssis Hazırlığı Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti ləğv edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bu Fərmanın 1-ci hissəsinin icrası ilə əlaqədar üç ay müddətində:

2.1.1. normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təklifləri hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.1.2. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, "Hərbi Vətənpərvərlik və Mütəxəssis Hazırlığı Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin omlakı və digər məsələlərin həlli ilə bağlı tədbirlər görülməsini təmin etsin;

2.2. bu Fərmanın irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti bu Fərmandan irəli gələn məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görülməsini təmin etsin.

4. "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə

Dövlət Xidmətinin tabeliyində "Hərbi Vətənpərvərlik və Mütəxəssis Hazırlığı Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 13 iyul tarixli 681 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 7, maddə 690; 2019, № 5, maddə 817; 2020, № 5, maddə 545; 2022, № 8, maddə 866) 2-ci, 4-cü və 5-ci hissələri ləğv edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 noyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 417

QƏRAR

Bakı şəhəri, 16 noyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "1997-ci il avqustun 2-dək olan xidmət dövründə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar hərbi xidmət vəzifələrini (xidməti vəzifələrini) yerinə yetirərkən və ya həqiqi hərbi xidmət dövründə xəsarət (yaralanma, travma, kontuziya) alması və ya xəstələnməsi nəticəsində əlilliyi müəyyən edilmiş hərbi qulluqçulara, daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarına və ya onların vərəsələrinə birdəfəlik ödəmənin verilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2022-ci il 2 avqust tarixli 271 nömrəli və "Dövlət icbari şəxsi sığorta ödənişinin verilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2023-cü il 20 fevral tarixli 56 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 20 dekabr tarixli 735-VIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 2 avqust tarixli 271 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 8, maddə 960) ilə təsdiq edilmiş "1997-ci il avqustun 2-dək olan xidmət dövründə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar hərbi xidmət vəzifələrini (xidməti vəzifələrini) yerinə yetirərkən və ya həqiqi hərbi xidmət dövründə xəsarət (yaralanma, travma, kontuziya) alması və ya xəstələnməsi nəticəsində əlilliyi müəyyən edilmiş hərbi qulluqçulara, daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarına və ya onların vərəsələrinə birdəfəlik ödəmənin verilməsi Qaydası"nın 2-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2.5-ci bəndə "əlavə edilməklə" sözlərindən sonra "(bu Qaydanın 2.9-cu

bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin;

1.2. 2.9-cu bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"2.9. "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 30.5-ci maddəsinə əsasən Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanlarından (qurumlarından) bu Qaydanın 2.6-2.8-ci bəndlərində qeyd olunan sənədləri və ya məlumatları əldə etmək mümkün olduqda, həmin sənədlərin və ya məlumatların təqdim edilməsi mürciəti edən şəxsdən tələb olunmur. Belə sənədlər və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadıqda hallarda onların təqdim edilməsi mürciəti edən şəxsin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanlarından (qurumlarından) tələb olunur və ya mürciəti edən şəxs tərəfindən təmin edilir."

1.3. 2.10-cu bəndin üçüncü cümləsinə "aradan qaldırılması" sözlərindən sonra "(bu Qaydanın 2.9-cu bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 20 fevral tarixli 56 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 2, maddə 319) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət ic-

bari şəxsi sığorta ödənişinin verilməsi Qaydası"nın 4-cü hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 4.6-cü bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"4.6. "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 30.5-ci maddəsinə əsasən EHİS vasitəsilə müvafiq dövlət orqanlarından (qurumlarından) bu Qaydaya uyğun olaraq tələb olunan sənədləri və ya məlumatları əldə etmək mümkün olduqda, həmin sənədlərin və ya məlumatların təqdim edilməsi mürciəti edən şəxsdən tələb olunmur. Belə sənədlər və ya məlumatların EHİS vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadıqda hallarda onların təqdim edilməsi mürciəti edən şəxsin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanlarından (qurumlarından) tələb olunur və ya mürciəti edən şəxs tərəfindən təmin edilir."

2.2. 4.7-ci bəndin birinci cümləsinə "əlavə olunduğu" sözlərindən sonra "(bu Qaydanın 4.6-cü bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin;

2.3. 4.13-cü bənddə "Sığorta" sözü "Bu Qaydanın 4.6-cü bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla sığorta" sözləri ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qadınların hüquqları genişləndirilir

Noyabrın 16-da Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin iclası keçirilib. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsində verilən məlumatla görə, iclasda 6 məsələ müzakirə edilib. Komitə sədri Musa Quliyev ilk 5 məsələnin bütöcsə zərfinə daxil olan qanun layihələrini olduğunu və ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılacağını deyib.

"Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2024-cü il büdcəsi haqqında" qanun layihəsi (ikinci oxunuş) barədə məlumat verən Musa Quliyev qeyd edib ki, fondun 2024-cü il üçün gəlirləri və xərcləri bərabər olmaqla 6 milyard 919,9 milyon manat proqnozlaşdırılıb ki, bu da cari ilin büdcəsinə nisbətən 10,4 faiz çoxdur.

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü olan DOST konsepsiyası əsasında sosial sahədə təqdim olunan operativ xidmətlərdən bəhs edən komitə sədri növbəti ildə əhaliyə sosial sahədə xidmətlərin təşkili üzrə nəzərdə tutulan tədbirləri, pənsiya növləri üzrə gözlənilən artımları diqqətə çatdırıb.

"İşsizlikdən Sığorta Fondunun 2024-cü il büdcəsi haqqında" qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, 2024-cü ildə Fondun gəlirləri və xərcləri bə-

rəbər olmaqla 238 milyon manat nəzərdə tutulub ki, bu da cari ildən 20,3 milyon manat, yaxud 9,3 faiz çoxdur. Fondun xərc istiqamətlərindən söz açan Musa Quliyev vurğulayıb ki, İşsizlikdən Sığorta Fondunun 2024-cü il üçün nəzərdə tutulmuş büdcə layihəsi sığorta olunanların itirilmiş əməkhaqlarının kompensasiya edilməsi, özünüməşğulluq, peşə hazırlığı və peşəyönümlü tədbirlərin keçirilməsi, ictimai-sosial işləri və digər xidmətlərin maliyyələşməsi üçün optimal əsaslar yarada biləcək.

"Azərbaycan Respublikasında 2024-cü il üçün yaşayış minimumu haqqında" qanun layihəsi (ikinci oxunuş) və "Azərbaycan Respublikasında 2024-cü il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında" qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı məlumat verərkən komitə sədri qeyd edib ki, həm yaşayış minimumu, həm də ehtiyac meyarı artırılaqda növbəti

il üçün 270 manat məbləğində nəzərdə tutulub.

"Sosial sığorta haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı komitə sədri bildirdi ki, qanuna təklif edilən dəyişikliklər texnologiyalar

parkının rezidenti, onun podratçısı və podratçısı ilə birbaşa müqavilə bağlanmış subpodratçı, habelə bu şəxslər tərəfindən həmin fəaliyyətin məqsədləri üçün cəlb edilən fiziki şəxslərin sosial sığorta haqları ödənişində seçim imkanlarının genişləndirilməsi və dürüstləşdirilməsi məqsədi daşıyır.

İclasda Hesablama Palatasının auditoru Vəfa Mütəllibova Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və İşsizlikdən Sığorta Fondunun 2024-cü il üçün büdcə layihələrinə dair palatının rəyini diqqətə çatdırıb.

Layihələrin müzakirəsində Əmək və sosial siyasət komitəsi sədrinin müavini Mələhət İbrahimova, komitənin üzvləri Ziyad Səmədzadə, Səttar Möhbəliyev, Vüqar Bayramov, İlham Məmmədov, Soltan Məmmədov, Jalə Əliyeva, Əziz Ələkbərov, Səvinc Hüseynova, Aqil Məmmədov və Arzu Nəziyev çıxış ediblər. Onlar qanun layihələri barədə qeydlərini diqqətə çatdırıb, əhəlinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinin bəzi məsələləri ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Anar Kərimov deputatların suallarını cavablandıraraq, qaldırılan məsələlərə aydınlıq gətirib.

Müzakirələrin sonunda qanun layihələri ikinci oxunuşda baxılması üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Gündəliyin sonuncu məsələsi olan Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) haqqında Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev məlumat verib. Dəyişikliklərin zərurətini şərtləndirən amillərdən danışan Adil Vəliyev vurğulayıb ki, layihə gənc vaxtı, iş vaxtında artıq işə cəlb edilmə və ezamiyyəyə göndərilmə ilə bağlı qadınların hüquqlarını genişləndirir.

Qanun layihəsi birinci oxunuşda baxılması üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Baş nazir Əli Əsədov "Rosselxoznadzor"un rəhbərini qəbul edib

Noyabrın 16-da Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov Rusiya Federasiyasının Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarət üzrə Federal Xidmətinin ("Rosselxoznadzor") rəhbəri Sergey Dankvertlə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycan-Rusiya qarşılıqlı məsələlərinin hərtərəfli inkişafı, xüsusilə iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının genişləndirilməsi qeyd olunub.

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi ilə "Rosselxoznadzor" arasında ikitərəfli əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğu məmnunluqla vurğulanıb.

Bildirilib ki, ötən dövr ticarət axını üzrə effektiv nəzarət sisteminin qurulması sahəsində bir sıra ciddi vəzifələrin konstruktiv həlli ilə əlamətdar olub ki, bu da qarşılıqlı ticarətin artmasına imkan verib.

Cari ilin 10 ayı ərzində qarşılıqlı ticarətin həcmi 20 faizdən çox artması müsbət qiymətləndirilib.

Məmnunluqla qeyd edilib ki, 2023-cü ildə Azərbaycandan Rusiyaya kənd təsərrüfatı məhsulları və onların emalı məhsullarının ixracı 2022-ci ilə müqayisədə dəyər ifadəsində 15 faizdən çox artıb.

Qarşılıqlı tədarük zamanı nəzarət proseslərinin optimallaşdırılması üzrə birgə addımlar müsbət qiymətləndirilib.

Xüsusilə tərəflər Azərbaycan-Rusiya bir sıra kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracına girişdə nəzarət prosedur-

larının sadələşdirilməsinə dair razılaşmanı alqışlayıblar.

Bu, ötən illərlə müqayisədə cari ildə Rusiyaya ixrac edilən məhsullarda aşkarlanan zərərvericilərin sayının xeyli azalmasına gətirib çıxaran birgə tədbirlər sayəsində mümkün olub.

Tərəflər hər iki ölkədə nəzarət sisteminin ekvivalentliyinin tanınması prosesində əldə olunan irəliləyişdən məmnunluqla ifadə ediblər.

Görüşdə həmçinin heyvanlarda transserohəd xəstə-

liklərlə mübarizə və onların profilaktikası üzrə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Bu gün Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi ilə "Rosselxoznadzor" arasında heyvanlarda transserohəd xəstəliklərlə mübarizə üzrə birgə tədbirlərə dair Protokolun imzalanması önəmliyyəti qeyd olunub.

Görüşdə Rusiya Federasiyasının Azərbaycan Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Mixail Yevdokimov da iştirak edib.

Nazir Ceyhun Bayramov Avrasiya Patent İdarəsinin prezidenti ilə görüşüb

Noyabrın 16-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avrasiya Patent İdarəsinin (API) prezidenti Qriqori İvliyev ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı Azərbaycan əqli mülkiyyət institutunun inkişafının ölkə rəhbərliyinin diqqət mərkəzində saxlanıldığını, sözügedən sahədə genişmiqyaslı struktur islahatlarının aparıldığını, idarəçiliyin optimallaşdırıldığı qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb.

"Azərbaycan 2020: gələcəkə baxış inkişaf konsepsiyası", "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası"

sadi inkişafa dair milli prioritetlər" və "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası" kimi dövlət əhəmiyyətli sənədlərdə əqli mülkiyyət sahəsinin inkişafı istiqamətlərinə ayrıca yer verildiyi vurğulanıb.

Azərbaycanın Əqli Mülkiyyət Agentliyi ilə APT-API arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin, habelə beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı faydalı fəaliyyətlərin böyük önəm kəsb etdiyi vurğulanıb.

API-nin prezidenti Qriqori İvliyev qeyd edilənlərlə həmfikir olduğunu deyib, əqli mülkiyyət sahəsində mümkün əməkdaşlığın müvafiq kadrların hazırlanması, patentlərin rəsmiləşdirilməsi, vahid stan-

dartların təbii kimi geniş əhatə dairəsinə malik olduğunu diqqətə çatdırıb.

Əqli mülkiyyət sahəsində əlaqələrin inkişafına töhfə verilməsi məqsədilə rəhbər və işçi səviyyələrdə təmasların davam etdirilməsinin, konfranslar, "dəyirmi masa"lar kimi tədbirlər vasitəsilə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirəsinin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər, o cümlədən API ilə digər beynəlxalq təşkilatlar arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin, global patent mürciətləri sahəsində son meyillər, API-nin müvafiq strukturlarına seçkilər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Aydın KƏRİMOV: "Gələn il Şuşa şəhərində genişmiqyaslı yol infrastrukturunun inşasına başlanılacaq"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov AZƏRTAC-a müsahibə verib. Şuşa şəhərində verilmiş müsahibəni təqdim edirik:

- Aydın müəllim, Şuşa şəhərində inşa olunan 23 binadan ibarət yaşayış kompleksində tikinti işləri nə zaman bitəcək?

- 23 binadan ibarət yaşayış kompleksində tikinti işləri gələn ilin birinci rübündə tam başa çatdırılacaq. Yaşayış kompleksində ümumilikdə 450 mənzil olacaq. Mənzillərin əksəriyyəti keçmiş məcburi köçkünlərin istifadəsinə verilməkdir.

- Bas, Şuşaya ilk köçürülmə hansı tarixə planlaşdırılıb?

- Azərbaycan vətəndaşlarının Şuşaya köçürülməsi 2024-cü ilin fevral-mart aylarında başlanılacaq. Bu proses 300-dən çox ailəni əhatə edəcək.

- Şuşada yol infrastrukturunu nə yerdədir? Hansı işlər görülür?

- Şuşa şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin açılışı oldu və istifadəyə tam hazırdır. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva təhsil ocağının açılışında iştirak etdilər. 2024-cü ilin fevral-mart aylarında sakinlərin Şuşaya köçürülməsi ilə bərabər məktəb də ilk şagirdlərini qəbul edəcək. Müasir tələblərə tam cavab verən təhsil ocağı şagirdlərin ən qabaqcıl standartlara uyğun təhsil almağa imkan verəcək. Səhiyyə sahəsinə gəldikdə isə qeyd edim ki, azad edilən digər ərazilərdə olduğu kimi, Şuşada da səhiyyə ocaqlarının inşası dövlətimiz üçün prioritet məsələlərdəndir. 90 çarpayılıq Şuşa şəhər xəstəxanasının binasında tikinti işləri davam edir və 2024-cü ilin il yarımlığında istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

- Şuşanın geniş turizm potensialı varmı? Şəhərin turizm imkanlarının artırılması istiqamətində hansı işlər görülür?

kəsinə nəzərə alaraq onu deyər bilərəm ki, burada daha çox kiçik tutumlu və elektrik mühərriki sürüşən avtobusları fəaliyyət göstərəcək.

- Təhsil və səhiyyə sahəsində hansı planlar var?

- Şuşa şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin açılışı oldu və istifadəyə tam hazırdır. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva təhsil ocağının açılışında iştirak etdilər. 2024-cü ilin fevral-mart aylarında sakinlərin Şuşaya köçürülməsi ilə bərabər məktəb də ilk şagirdlərini qəbul edəcək. Müasir tələblərə tam cavab verən təhsil ocağı şagirdlərin ən qabaqcıl standartlara uyğun təhsil almağa imkan verəcək. Səhiyyə sahəsinə gəldikdə isə qeyd edim ki, azad edilən digər ərazilərdə olduğu kimi, Şuşada da səhiyyə ocaqlarının inşası dövlətimiz üçün prioritet məsələlərdəndir. 90 çarpayılıq Şuşa şəhər xəstəxanasının binasında tikinti işləri davam edir və 2024-cü ilin il yarımlığında istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

- Şuşanın geniş turizm potensialı varmı? Şəhərin turizm imkanlarının artırılması istiqamətində hansı işlər görülür?

- Şuşa şəhərində aparılan bərpə-quruculuq işləri çox yüksək tempdə gedir. Şəhər günbəgün daha da canlanır. Artıq ümumi otaq sayı 260 olan üç hotel tam fəaliyyət göstərir. Gələn ildən isə şəhərin mərkəzində daha bir neçə yeni qonaqlama yerləri (apart hotellər, butik hotel və s.) açılacaq. Bundan başqa, Daşaltı kəndinin böyük turizm potensialı var. Artıq Daşaltı kəndində də özəl investolar tərəfindən kənd üslubunda hotel və kottejlərin inşasına başlanılıb.

- Aydın müəllim, Şuşanın beynəlxalq arenada tanınması istiqamətində daha hansı addımlar atılacaq?

- Şuşa şəhərinin ölkə xaricində tanınması istiqamətində bir çox addımlar atılıb. Qeyd edim ki, artıq 8 ölkənin 9 şəhəri ilə qarşılaşmış şəhərlər və əməkdaşlıq haqqında memorandumlar imzalanıb. Həmçinin Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən il ərzində "Şuşa günləri" layihəsi reallaşdırılmaqdadır. Belə ki, bu il aprelin 11-12-də Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun təşkilatçılığı ilə Özbəkistanın Daşkənd şəhərində, oktyabrın 2-6-da Qazaxıstanın Almatı və Türkiyənin Ankara şəhərində "Şuşa günləri" layihəsi həyata keçirilib. Şuşanın ölkə xaricində tanınması istiqamətində işlər bundan sonra da davam edəcək.

- Şuşada mina ilə bağlı vəziyyət necədir, hansısa təhlükə varmı?

- Hazırda Şuşada mina təhlükəsi yoxdur, şəhər partlayıcı sursatlar və minalardan təmizlənilib.

Münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişafından məmnunluq ifadə edilib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Qırğızıstan Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində Bişkekə Rusiya Federasiyası Federal Məclisi Federasiya Şurasının Sədri Valentina Matviyenko ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumatla görə, görüşdə Azərbaycan ilə Rusiya Federasiyası arasında ikitərəfli və çox-tərəfli formatlarda əməkdaşlıq əlaqələri, habelə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Ölkələrimiz arasında iqtisadi, siyasi, humanitar sahələrdə münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişafından məmnunluq ifadə edilib. Dövlət başçılarının müntəzəm görüşlərinin və müzakirələrinin münasibətlərimizin daha da genişlənməsində əhəmiyyətli rolu qeyd olunub. Bu mənada Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin ötən ay Bişkekə keçirilən görüşünün də önəmi ifadə edilib.

Valentina Matviyenko ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticari əlaqələrin, regionlar arasında münasibətlərin inkişafının önəmini vurğulayıb, həmçinin böyük infrastruktur layihələrinin reallaşdırılmasının müzakirə edildiyini diqqətə çatdırıb. Federasiya Şurasının Sədri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında qanunverici orqanların da rolunu diqqətə çatdırıb.

Görüşdə spiker Sahibə Qafarova regionda mövcud olan vəziyyət barədə geniş məlumat verib. O, 2020-ci ildə Azərbaycanın öz ərazilərini işğaldan azad etdikdən sonra Ermənistanın suverenlik və ərazi bütövlüyünə hörmət əsasında münasibətlərin normalaşdırılmasını, sülh müqaviləsi imzalanmasını təklif etdiyini xatırladaraq, əlavə edib ki, Ermənistan bu müqaviləni imzalamadan boyun qaçırmaq üçün bütün vasitələrə əl atıb, üçtərəfli Bəyanat ilə üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməyib, siyasi və hərbi təxribatlar törədib, Azərbaycan ərazilərinin minalanmasını davam etdirib, ərazilərimizdəki qanunsuz rejimi dəstəkləməyə davam edib.

Spiker diqqətə çatdırıb ki, bütün bu təxribatlara cavab olaraq, Azərbaycan bu ilin sentyabrında 24 saatdan az davam edən lokal xarakterli antiterror tədbirləri həyata keçirib və ölkəmizə notədə öz suverenliyini bərpa edib. Antiterror tədbirləri zamanı yalnız qanunsuz hərbi birləşmələr və hərbi infrastruktur hədəf olub, mülki əhali və obyektlərə heç bir zərər

dəyməyib. Regiona səfər edən BMT-nin iki missiyası da bu faktı təsdiq edib.

Milli Məclisin Sədri diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan regionda daim sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasını istəyir və sülh müqaviləsinin imzalanması regionda davamlı sabitlik və təhlükəsizliyin yaranmasına gətirib çıxara bilər. Təəssüf ki, Ermənistan Azərbaycanın təklif etdiyi sülh sazişini imzalamamaq əvəzinə, ölkəmizə qarşı beynəlxalq platformalarda çirkin kampaniya aparır, uydurma itihamlarla beynəlxalq ictimaiyyəti yanıltmağa çalışır. Spiker bəzi dövlətlərin Ermənistanın yalanlarına istinad edərək, Azərbaycana qarşı bu yalan kampaniyasına qoşulmasından təəssüfünü ifadə edib, bunun yol-verilməz olduğunu bildirib.

Sahibə Qafarova ölkələrimiz və qanunverici orqanlarımız arasında münasibətlərin mövcud vəziyyəti barədə də fikirlərini ifadə edib. O, Milli Məclisin Sədri kimi Rusiya Federasiyasına rəsmi səfərlərini, həmçinin bu il Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi

ilə bağlı Moskvada keçirilən tədbirlərdə iştirakını məmnunluqla xatırladaraq, Heydər Əliyevin öz xatirəsinə və şəxsiyyətinə göstərilən dərin hörmət və ehtiramın təqdir edildiyini və bunun xalqlarımız arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsinin göstəricisi olduğunu bildirib.

Sahibə Qafarova görüşdə həmçinin iki ölkə arasında parlamentlərarası münasibətlərdə toxunaraq ikitərəfli əlaqələrin inkişafında qanunverici orqanların özünəməxsus rolunu vurğulayıb. Bildirilib ki, bu sahədə həm Milli Məclisdə, həm də Federal Məclisdə fəaliyyət göstərən dostluq qruplarının, həmçinin Milli Məclis və Federal Məclis arasında daimi fəaliyyət göstərən ikitərəfli parlamentlərarası komissiyaların işi təqdirəlayiqdir. Beynəlxalq tədbirlər isə əməkdaşlıqla bağlı məsələlərin müzakirəsinə imkan verir.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barəsində də fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Azərbaycan-Qırğızıstan əlaqələri strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik ruhunda uğurla inkişaf edir

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Qırğız Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində Joqorku Keneşinin 85 illiyinə həsr edilən beynəlxalq konfransda iştirak edib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumatla görə, Joqorku Keneşinin Sədri Nurlanbek Şaqiyev Azərbaycan Milli Məclisinin Sədri və digər parlament nümayəndə heyətlərinin rəhbərlərini salamlayıb.

Konfransda spiker Sahibə Qafarova çıxış edib. O, Qırğızıstan parlamentinin 85 illiyi münasibəti ilə təbriklərini çatdırıb. Çıxışında müstəqillik illərində həm Azərbaycanın, həm də Qırğızıstanın böyük inkişaf yolu keçdiyini deyən Milli Məclisin Sədri ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin yaradıldığı gündən Azərbaycan-Qırğızıstan ikitərəfli əməkdaşlığının önəmi olaraq qarşılıqlı surətdə faydalı tərəfdaşlıq və dostluq ruhunda qurulduğunu, siyasi, ticarət-iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə ümumən uğurla inkişaf etdiyini deyib.

Sahibə Qafarova xatırladı ki, bu il Azərbaycanla Qırğızıstan arasında diplomatik münasibətlərin yaradılmasının 30 illiyi qeyd olunub. O deyib ki, ölkələrimiz arasında çoxoxşilik tarixi kökləri olan dostluq münasibətləri Azərbaycan və Qırğızıstan xalqlarının maraqlarına naminə genişlənir. Azərbaycan və Qırğızıstan dövlət başçılarının qarşılıqlı səfərləri, yüksək səviyyədə görüşlərin dinamika və səmərəliliyi ikitərəfli münasibətlərin möhkəmlənməsində və dərinləşməsinə mühüm rol oynayır. Parlamentin spikeri bununla əlaqədar olaraq, Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarovun ötən ilin aprel ayında Azərbaycana rəsmi səfərini, səfər çərçivəsində imzalanmış "Strateji tərəfdaşlıq haqqında" Bəyannaməni və "Dövlətlərarası Şurasının yaradılması haqqında" Memorandumu, eləcə də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ötən ilin oktyabr ayında Qırğızıstan dövlət səfərini xüsusi vurğulayıb. Sahibə Qafarova əlavə edib ki, ölkələrimiz arasında yaradılmış müqavilə-hüquq bazası ikitərəfli münasibətlərimizin strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik ruhunda uğurla inkişaf etdiyini göstərir.

Milli Məclisin Sədri qeyd edib ki, Azərbaycanla Qırğızıstan arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərə müsbət təsir göstərən amillərdən biri də parlamentlərimizin qarşılıqlı əlaqələridir. Bu gün ölkələrimizin qanunvericilik orqanları arasında səmərəli əməkdaşlıq münasibətləri qu-

rumuşdur və onları daha da dərinləşdirmək üçün yaxşı imkanlar var. "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi ilə Qırğız Respublikasının Joqorku Keneşi arasında əməkdaşlıq haqqında" 2011-ci ilin iyul ayında Bakıda imzalanmış Memorandum parlamentlərarası əlaqələrimizin inkişafına xidmət edir. O, əminliyini ifadə edib ki, Memorandum qanunvericilik orqanları arasında əlaqələrin dərinləşməsinə bundan sonra da töhfə verəcəkdir. Həmçinin qeyd edilib ki, parlamentlərimizin üzvləri müxtəlif beynəlxalq təşkilatların parlament məclislərində, o cümlədən MDB-nin Parlamentlərarası Assambleyasında, Türk Dövlətlərinin

Parlament Assambleyasında, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının Parlament İttifaqında, Asiya Parlament Assambleyasında və digər qurumlarda fəal əməkdaşlıq edirlər.

Azərbaycan və Qırğızıstan xalqlarının həmişə bir-birinə rəğbətli yanaşdıqları və bu gün də hər iki dövlətin əcdadlarımızın ənənələrinə sadiq olduğunu deyən spiker Sahibə Qafarova qeyd edib ki, Azərbaycan və Qırğızıstan xalqlarının bir-birinə yaxınlığına və orta mədəni dəyərlərinə əsaslanan humanitar əməkdaşlıq xüsusi mənə və mahiyyət kəsb edərək, ölkələrimiz arasında dostluq münasibətlərini möhkəmləndirir. Buna ön parlaq sübut olaraq, ötən ilin

oktyabr ayında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qırğızıstan dövlət səfəri zamanı Bişkekə Qırğızıstan-Azərbaycan dostluq parkının və Heydər Əliyev adına 20 saylı məktəb-gimnaziya təhsil-tərbiyə kompleksinin açılışını göstərmək olar. Orta mədəniyyətə, dilə və milli köklərə malik olan dövlətlərimiz bütün sahələrdə qarşılıqlı əlaqə və əməkdaşlıq istiqamətində fəallığı gücləndirir.

Qeyd edək ki, beynəlxalq konfransda Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Belarus və digər bir sıra ölkələrin parlament sədrləri iştirak və çıxış ediblər.

"Azərbaycan"

Bakıda Kiçik və Orta Sahibkarlıq üzrə Dünya Forumu keçirilib

Bakıda Qlobal Sahibkarlıq Həftəsi çərçivəsində Kiçik və Orta Sahibkarlıq üzrə Dünya Forumu (SME World Forum 2023) keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) və Kiçik Biznes üzrə Beynəlxalq Şurasının (ICSB) təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə dövlət rəsmiləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, biznes assosiasiyaları və iş adamları iştirak ediblər.

Tədbirin məqsədi kiçik və orta biznesin dəstəklənməsi və inkişafı

sahəsində ən yaxşı təcrübənin öyrənilməsi, institusional tərəfdaşlığın genişləndirilməsi, maraqlı tərəflər arasında əməkdaşlıq üçün yeni imkanların müəyyən edilməsi, gənc sahibkarlığın təşviqi, eləcə də Azərbaycanın əlverişli biznes mühitini və potensial investisiya imkanlarını geniş auditoriyaya təqdim etməkdir.

Forumda çıxış edən iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov, ICSB-nin prezidenti və baş icraçı direktoru Ayman El Tarabisi, ICSB-nin İdarə Heyətinin sədri Ki Çan Kim, KOBİA-nın İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov,

Moldovanın Sahibkarlığın İnkişafı Təşkilatının direktoru Dumitru Pinte, Azərbaycan Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev, İtaliya-Azərbaycan Ticarət Palatasının prezidenti Manuela Traldi, Türkiyə Sənayeçi və İş Adamları Dərnəyinin (TÜMSİAD) prezidenti Yaşar Doğan dünyada və ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı, KOB-ların ÜDM-də, məşğulluqda və ixracda artan rolu, müxtəlif ölkələrdə KOB-ların dəstəklənməsi tədbirləri barədə məlumat veriblər.

Tədbir çərçivəsində "Azərbaycanda kiçik biznesə və sahibkarlığa

təsir edən siyasət", "KOB-ların rəqəmsal transformasiyası və xarici ticarət", "Qadınların və gənclərin sahibkarlıq fəaliyyətinin gücləndirilməsi" mövzularında panel müzakirələr də təşkil ediləcək.

Qeyd edək ki, 13-16 noyabr tarixlərində Bakıda keçirilən Kiçik və Orta Sahibkarlıq üzrə Dünya Forumu çərçivəsində "XXI Əsr Beynəlxalq Təhsil və İnnovasiya Mərkəzi"ndə "Gələcək sahibkarların hazırlanması" mövzusunda tədbir, ADA Universitetində isə biznes və təhsil arasında əlaqələrə həsr olunmuş tədbir təşkil olunub.

Bu gün xalqımızın şanlı tarixindəki istiqlal mücadiləsinin əsas mərhələlərindən biri olan 17 Noyabr - Milli Dirçəliş Günüdür. Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsində tarixi rol oynayan bu günü ilk dəfədir ki, ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tam təmin etmiş ölkənin vətəndaşları kimi böyük coşqu ilə, fəxrətlə qeyd edirik.

Amma bu günün ən möhtəşəm əhəmiyyəti Ulu Öndərin adı, tarixi missiyası ilə bağlıdır. Tam bir qərinə - 33 il öncə, 1990-cı il noyabrın 17-də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasında ucaltdığı bayrağımız Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əsl sərkərdə qətiyyəti ilə bu gün Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə, bütün Azərbaycanda qürurla dalğalanmaqdadır.

Müstəqil dövlət qurmaq ideyası

1980-ci illərdə keçmiş SSRİ üçün həm iqtisadi, həm də siyasi çətinliklər başlamışdı. Mixail Qorbaçovun başçılığı ilə aparılan bir sıra islahat tədbirləri bu çətinliklərə çarə olmamış, yarımqıç qalmışdı.

Keçmiş ittifaqın ideoloji dayaqlarının sarsılmağa başladığı zamanda, yəni ötən əsrin axırlarında imperiya daxilindəki xalqların müstəqillik, azadlıq arzuları cümləməyə başlamışdı. Amma ittifaqın "beyin mərkəzləri" hər vətənlə buna qarşı çıxır və hətta cinayət əməllərinə də əl atırdılar.

Bu xüsusda Azərbaycan xalqına qarşı yürüdülmüş ayrı-seçkilik siyasəti isə getdikcə koskin karakter alırdı. Bundan istifadə edən fərsətlər ermənilər də Mixail Qorbaçov hakimiyyətinin dəstəyi ilə keçmiş Dağlıq Qarabağda azərbaycanlılara qarşı haqsız ərazi iddialarına başladı. Ermənilərin Topxanada törətdikləri vəhşiliklər, Ağdamda iki azərbaycanlımı qətlə yetirmələri xalqın milli hissələrini daha da alovlandırdı. Azərbaycan xalqına göz görə-görə ermənilər tərəfindən edilən haqsızlıqlara həm ümumittifaq, həm də Azərbaycan Kommunist Partiyasının səsiz qalması xalqın səbir kasasını doldurdu. 1988-ci ildən başlayaraq Azərbaycanda milli istiqlal hərəkatı geniş vüsət aldı və getdikcə müstəqil dövlət qurmaq ideyası milli düşüncəyə hakim kösildi.

Xalq hərəkatının alovlandığı bir vaxtda Azərbaycana rəhbərlik edən siyasi qüvvələr isə mövcud vəziyyəti qiymətləndirə bilmədilər. Xalqın maraqlarından daha çox imperiyanın maraqlarını düşünən bu adamların siyasi səbətsizliyi 1990-cı ildə 20 Yanvar faciəsi baş verdi. Bu ağır gündə xalqın ən böyük dəstəkçisi Ulu Öndər Heydər Əliyev oldu.

Dahi şəxsiyyət 21 yanvar 1990-cı ildə Moskvada Azərbaycanın Daimi nümayəndəliyinə gələrək, bu vəhşiliyi qətiyyətlə pisləməklə yanaşı, onun törədilməsi səbəblərini də açıqladı, təşkilatçılarının, günahkarlarının adını bütün dünyaya böyan etdi.

Həç şübhə yoxdur ki, 20 yanvar 1990-cı il hadisələri Azərbaycanın müstəqilliyi gedən yolda on böyük sınaqlarından biri olmuş və xalqımız bu sınaqdan üzünə, alınca çıxmağı bacarmışdır. Hadisənin ertəsi günü Heydər Əliyevin imperiya mərkəzi olan Moskvada mətbuat konfransı keçməsi, sovet rejimini ifşa etməsi və haqiqəti dünya ictimaiyyətinə çatdırması da bu yolda böyük bir cəsarət nümunəsi idi.

Həmin dövrün hadisələri, baş verən proseslər göstərdi ki, bir-birini əvəzləyən hakimiyyətlər xalqın dirçəlişini müərəqqi sənətlə yənlənmək iqtidarında deyildilər. Həmin o ağır vaxtlarda yəndə də Ümummilli Lider xalqın istiqlal ruhunu ölməyə qoymadı. Məhvə əsaslarını və başlanğıcını hələ 1960-cı illərdən götürən bu tarix sonralar Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi uzaqgörənliyi və müdrikliliyi ilə dönməz xarakter aldı. 1990-cı il iyul ayının 20-də Bakıya, iki gün sonra isə Naxçıvana gələn Ümummilli Liderimiz xalqın xilaskarına çevrildi.

70 ildən sonra ilk dəfə Naxçıvanda ucalan bayraq

Həmin dövrdə Naxçıvan da son dərəcə ağır şəraitdə yaşayırdı. Bir tərəfdən iqtisadiyyat dağılıraq iflic olmuş, əhalinin maddi durumu kritik həddə yuvarlanmışdı, digər tərəfdən isə bədnam ermənilərin aramsız hücumları ağır situasiyanı daha da mürəkkəbləşdirmişdi.

Ozamanki Azərbaycan rəhbərliyinin Naxçıvana qayıdışı, burada Azərbaycanın xilası naminə tədbirlər həyata keçirməyə başlaması növbəti naxçıvanlıların, bütün Azərbaycan xalqının inamını özünə qaytardı.

Mətbuata verdiyi müsahibələrinin birində Ulu Öndər böyan edirdi ki, o, Azərbaycanın iqtisadi və siyasi suverenliyinin, tam müstəqilliyinin tərəfdarıdır. Qarşısına qoyduğu məqsəd siyasi və iqtisadi cəhətdən

Heydər Əliyevin Naxçıvanda ucaltdığı bayraq

İlham Əliyev indi onu bütün Azərbaycanda Zəfər qüruru ilə dalğalandırır

hətdən suveren, müstəqil Azərbaycan uğrunda mübarizə aparmaqdır.

Azərbaycanın fəlakətlər girəbinə sürükləndiyi bir dövrdə muxtar respublikanın əhalisi böyük uzaqgörənlik nümunəsi göstərərək görkəmli dövlət xadiminin ömründə bir birləşərək onu Naxçıvan Ali Sovetinə deputat seçdi.

Azərbaycan xalqının qan yaddaşında silinməz iz qoymuş 20 Yanvar faciəsinə elə ilk dəfə siyasi qiymət Naxçıvan Ali Məclisi tərəfindən verildi. Xalq deputatı Heydər Əliyev "1990-cı il yanvar ayında törədilmiş Bakı hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi haqqında" qərar layihəsini işləyib Ali Məclisin sessiyasının müzakirəsinə təqdim etdi. Heydər Əliyevin böyük siyasi nüfuzu nəticəsində qəbul olunan bu qərarla ilk dəfə qanlı 20 Yanvar hadisələrinə düzgün siyasi qiymət verildi.

1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Sovetinin yeni tərkibdə ilk sessiyası keçirildi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən həmin tarixi sessiyada muxtar respublikanın dövlət rəmzləri haqqında məsələ müzakirə olundu. Xalq deputatlarının müzakirəsindən sonra üçrəngli bayrağın dövlət rəmzi kimi qəbulu ilə əlaqədar təklif irəli sürüldü. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağının bərpa olunması barədə qərar çıxaran sessiya onun dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi ilə əlaqədar Azərbaycanın Ali Soveti qarşısında vətəndə qaldırdı. Beləliklə, milli dirçəlişdən milli tərəqqiyə doğru uzanan tarixi yolun başlanğıcı qoyuldu.

Həmin sessiyada "Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adından "Sovet" və "Sosialist" sözləri çıxarıldı, onun Naxçıvan Muxtar Respublikası adlandırılması haqqında qərar qəbul edildi. Eyni zamanda Naxçıvan MR Ali Sovetinin Ali Məclis adlandırılması barədə qərar qəbul olundu.

Beləliklə, həmin gün Azərbaycanın üçrəngli bayrağı 70 ildən sonra ilk dəfə Naxçıvanda dalğalandırıldı, dövlət atributlarımızla bağlı çox mühüm qərarlar qəbul edildi. Hələ Kommunist Partiyasının hökm sürdüüyü bir dövrdə böyük cəsarətlə qəbul edilmiş həmin qərarlar Azərbaycanın müstəqillik yoluna işıq saldı.

Həmin tarixi anı sonralar Ulu Öndər belə dəyərləndirmişdir: "Naxçıvanda yaşadığımız müddətdə burada cəsarətli addımlar atıldı. 1990-cı il noyabrın 17-də biz Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında, mənim sədrlik etdiyim sessiyada ilk dəfə 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul olunmuş Azərbaycan milli bayrağını qaldırdıq. Naxçıvan Muxtar Res-

publikasının dövlət atributlarını müəyyən etdik. Hələ Kommunist Partiyası da var idi, Sovet hakimiyyəti də. Qərar qəbul etdik ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılmalıdır. Çıxardığı və qərar qəbul etdik ki, Naxçıvanın milli bayrağı qəbul olunmalıdır - milli bayraq 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul edilmiş üçrəngli bayraqdır. Bu bayrağı sessiyanın salonuna gətirdik, başımızın üstünə vurduruq".

Qürurla deyə bilirik ki, tarixin bir çox dönəmində Naxçıvan milli-ideoloji məsələlərdə Azərbaycan dövlətçiliyinin dayağı olub, dövlətçiliyimizin əsas atributlarından biri olan üçrəngli, ayılı-aldızlu bayrağımız tarixdə ikinci dəfə möhüz Naxçıvanda yüksəldilib.

Tariximizə qızıl hərflərlə yazılan bu prosesə qiymət verən dahi şəxsiyyətin layiqli varisi cənab Prezident İlham Əliyev deyib: "Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Naxçıvan Ali Sovetinin sessiyasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağı Naxçıvanda Dövlət bayrağı kimi təsdiq edildi... Bizim müstəqilliyə gedən yolumuz o gündən başlamışdır. Hələ Xalq Cümhuriyyətinin bayrağının Dövlət bayrağı kimi qəbul olunması Azərbaycanın müstəqilliyi daha da yaxınlaşdırmış və ölkəmizdə gedən proseslərə güclü tökən vermişdir".

Milli dirçəlişdən milli tərəqqiyə gedən yol

1991-ci il sentyabrın 3-də Heydər Əliyevin Naxçıvan Ali Məclisinə Sədr seçilməsi böyük hadisə oldu. Məsələ həç də keçmiş Sovetlər İttifaqı rəhbərliyinin nüfuzlu simasının kiçik bir əyalətə rəhbər seçilməsində deyildi. Bu seçimlə Ulu Öndər ilk növbədə fəal və peşəkər fəaliyyəti ilə növbəti muxtar respublikada, həmçinin bütün Azərbaycanı milli dövlətçiliyinə inam hissini formalaşdırmağa bildi.

Ümummilli Lider eyni zamanda bölgənin erməni təcavüzündən müdafiəsi ilə bilavasitə məşğul olmağa başladı, bu məsələ onun əsas fəaliyyət istiqamətinə çevrildi. Böyük dövlət xadiminin ilk gündən başlayaraq atdığı addımlar, həyata keçirdiyi tədbirlər Naxçıvanı düşmən olına keçməklə təhlükəsindən xilas etdi.

İqtisadi blokada şəraitində yaşayan Naxçıvanın düşmən qarşısında duruş göstərməklə bərabər, həm də iqtisadi problemlərin həllinə ciddi diqqət yetirib yeni həyat quruculuğuna başlamasında da dahi liderin önəmli rolu oldu.

Türk dünyası üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən, Şərqlə Qərbin qovşağında, böyük ləpək yolunun üzərində yerləşən Nax-

çıvanın inkişafı, blokadan qurtuluşu üçün Ulu Öndərin müstəsna xidmətlərindən biri də qardaş Türkiyə ilə əlaqələrin qurulmasıdır. Həmin dövrdə Naxçıvanda Ulu Öndərin "Bir millət, iki dövlət" fikirlərinin reallığa çevrilməsi mərhələsi başlandı. Dahi şəxsiyyət 1992-ci il mart ayının 22-dən 24-dək Türkiyəyə səfəri çərçivəsində "Azərbaycana bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Türkiyə Cümhuriyyəti arasında əməkdaşlıq protokolu" imzalandı, Naxçıvanla Türkiyə arasında gediş-gəlişi təmin etmək məqsədilə Sədərək-Dilucu körpüsünün tikintisinə başlandı. Həmin il mayın 28-də iki ölkə arasında iqtisadi, mədəni, sosial, siyasi əlaqələrin inkişafı simvolu hesab olunan Sədərək-Dilucu körpüsü istifadəyə verildi. Körpünün istifadəyə verilməsi ilə Naxçıvanda blokadanın ağır fəsadlarının tədricən aradan qaldırılmasına, əhalinin maddi rifah halının yaxşılaşdırılmasına, muxtar respublikanın dünyaya tanınmasına, Qərbə inteqrasiyasına başlandı. Eyni zamanda bu, Türkiyənin şərqi vilayətlərinin inkişafına tökən verib, nöqlüyət əlaqələrinin inkişafı və beynəlxalq daşımalar üçün yeni istiqamət müəyyənləşdirdi.

Ümummilli Lider körpünün açılması zərurətini xarakterizə edərək bildirmişdir ki, belə bir körpü tikmək bir azərbaycanlı kimi, şəxsən onun 10 illərlə qəlbində olan arzusu idi: "Özümü xoşbəxt hesab edirəm ki, gördüyüm bütün başqa işlərlə bərabər, o ümid, həsrət körpüsünün qısa müddətdə tikilməsinin, yaranmasının təşəbbüskarı oldum".

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə yaradılan "Ümid körpüsü" iki qardaş xalqı bir-birinə qovuşdurmaq, yurddan-yurda, könüldən-könülə körpü salmaq baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. Çünki Türkiyə-Azərbaycan və Naxçıvan əlaqələrinin müasir səviyyəsi, türk dünyasının birlik və bütövlük ideyalarının gerçəkləşdirilməsi istiqamətində görülən işlər şərh edilərkən məhz "Ümid körpüsü"nin əhəmiyyəti xüsusi vurğulanır. Bu körpü Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin inkişafının başlanğıcı olub.

Müasir Naxçıvanın yeni yol xəritəsi

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Naxçıvana göstərdiyi qayğı bu gün hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir. Hər zaman Naxçıvanın sosial-iqtisadi inkişafını diqqət mərkəzində saxlayan dövlət başçımız muxtar respublikanın hərtərəfli tərəqqisi üçün çox böyük layihələr reallaşdırmaqdadır.

Son dövrlər Naxçıvanda aparılan müərəqqi islahatlar sosial-iqtisadi inkişafa, kəndlərin, qəsəbələrin simasının dəyişməsinə, yeni istehsalat müəssisələrinin yaradılmasına və əhalinin məşğulluğunun artmasına, kommunal və sosial infrastruktur təminatı səviyyəsinin yüksəlməsinə, perspektiv üçün zəruri olan bütün iqtisadi və sosial infrastrukturun yaradılmasına əsaslı töhfələr verir.

Dövlət başçısının sərəncamı ilə Naxçıvanda Prezidentin Səlahiyyətli Nümayəndəsi İnstitutunun fəaliyyətə başlaması və məqsədyönlü islahatların uğurla həyata keçirilməsi ilə qədim diyarımızın modern inkişafı geniş vüsət alıb.

Prezidentin bu il iyul ayının 5-də imzaladığı "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi barədə sərəncamı da bunu təsdiqləyən reallıqdır.

Naxçıvanın yeni tərəqqisinin yol xəritəsi əldə edilən bu dövlət proqramı müasir dövrdə olan iqtisadi və sosial sahədəki ehtiyacların qarşılınmasına, perspektiv dövlər üzrə regionun inkişaf istiqamətlərinin dəqiqləşdirilməsinə aydınlıq gətirib. Qədim diyarımızın texniki imkanları, ərazi yerquruluşu, təbii sərvətləri, məhsuldar qüvvələrin ixtisaslaşma və peşəkərlik səviyyələri sənəddə nəzərə alınıb.

Bu sənəddə diqqət etdikdə aydın şəkildə görünür ki, tezliklə muxtar respublikanın sosial-iqtisadi, mədəni həyatında inqilabi yeniliklər olacaq. Dövlət proqramında əksini tapan inkişaf strategiyasının həyata keçirilməsinin 11 istiqamət üzrə ən olverişli və münasib icra mexanizmləri və maliyyə mənbələri müəyyən ediləcək. Bu mühüm sənəd hazırkı mərhələdə yeni Naxçıvanın meydana çıxmasına imkan yaradacaq.

Sənəddə əsasən, Azərbaycan-Türkiyə dövlət sərhədində Araz çayı üzərində yeni körpü tikiləcək, Azad İqtisadi Zona yaradılacaq, vergidən və gömrük rüsumlarından azad edilmiş güzəştli tətbiq olunacaq, sənaye parkları yaradılacaq, tematik parklar salınacaq, Naxçıvan şəhərində

Şanlı Zəfərimizdən sonra regionda yaranan yeni reallıqları həzm edə bilməyən bəzi Qərb dairələrinin, xüsusən də Fransanın Ermənistanı yenidən müharibəyə təhrik etmək siyasəti də iflasa məhkumdur. Çünki məğlub ölkə nə qədər silahlandırılarsa da, hərbi potensialı gücləndirilsə də, Ermənistan çətin ki, Azərbaycanın qarşısına çıxmağa cürət tapa bilsin. Çirkin məqsədləri naminə Cənubi Qafqazı yenidən münaqişə ocağına çevirmək istəyənlər də bunu yaxşı anlaşırlar. Cənab İlham Əliyevin yürütdüyü siyasətin sayəsində Azərbaycan hər keçən gün daha da güclənməsi, nüfuzunun artması və ən başlıcası Müzəffər Sərkərdəminin Xankəndidə dalğalandıracağı bayrağımız onlara gözədağı verir.

tramvay xətti çəkiləcək, yeni bərpaolunan enerji stansiyaları, həmçinin istilik elektrik stansiyaları tikiləcək.

Göründüyü kimi, Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində Naxçıvan özünün yeni inkişaf mərhələsinə yaşayır. Həm dövlət başçımızın Azərbaycanın ayrılmaq tərkib hissəsi olan Naxçıvanın müasir inkişafını şərtləndirən sosial-iqtisadi islahatları, həm də Birinci vitse-prezidentimizin rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun muxtar respublikada həyata keçirdiyi mühüm layihələrlə qədim yurdumuzun simasını daha da modernləşdirir.

33 il öncə Naxçıvanda ucalan bayrağın Qələbə əzəməti

Bu bir haqiqətdir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev təkcə Naxçıvan deyil, bütün Azərbaycanın xilaskar liderinə çevrildi. Yenice qazanılmış müstəqilliyini itirmək təhlükəsində olan respublikamızı məhv olmaqdan xilas etdi. Azərbaycanı yeni inkişaf mərhələsinə çıxararaq dünyaya tanıtdı.

Tanrının Azərbaycan xalqına bəxş etdiyi bu nadir şəxsiyyətə öyünməyə, qürurlanmağa, fəxr etməyə haqqımız çatır. Çünki Ümummilli Lider Azərbaycanın bir dövlət kimi dünyada tanınması, inkişafı, xalqının xoşbəxt-firavan yaşaması üçün ömrünü qurban verib desək, yanlışdır. Dahi şəxsiyyətin ömrü qəhrəmanlıq, Vətənə və xalqa sudaqətli xidmət nümunəsi kimi dəyərləndirilir.

Ümumilikdə, bütün həyatını Azərbaycan xalqı qarşısında böyük xidmətlərə həsr edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin ömrü yoluna diqqət yetirəndə bir daha əmin oluruq ki, onun əziz xatirəsi xalqımızın yaddaşında əbədidir və heç vaxt unudulmayacaq.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyalarının başlıca qayəsini təşkil edib. Bu gün bu uğurlu siyasət cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilir. Son 20 ildə ölkəmizdə həyata keçirilən siyasi kursun mahiyyətində məhz bu əməl dayanır. Prezident İlham Əliyev dərindən və çoxşaxəli siyasi kursu ilə müstəqilliyimizi daha da möhkəmləndirərək Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirib.

Məhz bu siyasətin nəticəsi olaraq Azərbaycan hazırda dünyada söz sahibi olan dövlətlərdəndir. Eyni zamanda Cənubi Qafqazın lideri statusunu daşıyır. Tam müstəqil siyasət yürütməsi də respublikamızın beynəlxalq imicinə müsbət təsir edən əsas amillərdəndir.

Sevindirici haldır ki, bülkü Milli Dirçəliş Günü Azərbaycanın işğal altında olan torpaqlarının tam azad olunması, suverenliyimizin tam təmin edilməsi ilə nəticələnən Böyük Zəfər bayramı və dahi şəxsiyyətin 100 illik yubileyi ilə bir dövrə təsadüf edir.

33 il öncə Ulu Öndərin Naxçıvanda ucaltdığı əzəmətli Azərbaycan bayrağı indi əzəli, qədim torpaqlarımız olan Şuşada, Xankəndidə, Ağdamda, Xocalıda, Xocavənddə, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayıl, Füzulidə, Zəngilində, Qubadıda, Suqovuşanda və digər kənd və qəsəbələrində, xalqımızın tarixi birlik və qəhrəmanlıq simvolu olan Xudafərin körpüsü üzərində qürurla dalğalanmaqdadır. Vətənimizin bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin, qəhrəman oğullarımızın sayəsində ucalan Zəfər bayrağımız əbədidir. Ən müqəddəs rəmzlərdən olan bayraq millətin varlığını, mövcudluğunu sübutu, müstəqil dövlət qurmaq və ona sahib çıxmaq bacarığının əsas göstəricisidir. Odur ki, öznütəsdiq simvolu olan bayraq bütün dünyada qürur və güvənc yeri sayılır. Oktyabrın 15-də Xankəndi şəhərində bayramımızı ucaldan Müzəffər Ali Baş Komandanın dediyi kimi, şanlı bayrağımız əzəli torpaqlarımızda əbədi dalğalanacaq.

Böyük iftixar hissi ilə qeyd edə bilirik ki, müqəddəs Ata vəsiyyətinə yerinə yetirən, Azərbaycan tarixinin ən güclü dövlətinə çevirən və ermənilərin iktisadi imkanlarını, "böyük Ermənistan" xülyasına bərdəlik son qoyan cənab İlham Əliyevlə hələ çox zəfərlər nail olacağıdır. Çünki tarixi Zəfərimizin məmarının yürütdüyü tam müstəqil siyasət Azərbaycanın inamı sabahına, işıqlı gələcəyinə xidmət edir. Bu yol Heydər Əliyev yoludur, bu yol nailiyyətlər, zəfərlər yoludur və bu yolda Azərbaycanla atılan bütün iftirlər, qarayaxmaları, oynanılan çirkin oyunların heç bir effekti olmayacaq. Çünki cənab İlham Əliyevin yaratdığı qüdrətli Azərbaycanla artıq heç kim təhdid, təzyiq dili ilə danışa bilməz.

Səttar MÖHBALİYEV,
Milli Məclisin deputatı,
Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri

Naxçıvandan Xankəndiyə

Heydər Əliyev müqəddəs bayrağımızı
33 il öncə milli mübarizənin rəmzi kimi ucaltdı

Keçmiş sovetlər birliyinin digər respublikalarından fərqli olaraq Azərbaycanın müstəqilliyə gedən yolu heç də rahat olmayıb. Xalqımız bu yolda milli mübarizə aparıb, enişlərdən-yoxuşlardan, dolanbaclardan keçməli olub. Bu yolda sayısız-hesabsız əziyyətlərə qatlaşıb, şəhidlər verib...

Müstəqilliyimizə gedən yol həm də tariximizdə mühüm yeri olan əlamətdar siyasi hadisələrlə zəngindir. Hənsi ki bu hadisələr xalqımızın müstəqillik mücadiləsinin təkənverici qüvvəsinə çevrilmiş, hər bir azərbaycanlı milli ideallar ətrafında daha sıx səfərbər etmişdir. Belə əlamətdar tarixi hadisələrin ən mühümü isə hələ sovet dövlətinin mövcud olduğu bir dövrdə xalqımızın Ulu Öndəri Heydər Əliyevin təşəbbüsü və qətiyyəti ilə 1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvandan üçrəngli bayrağımızı muxtar respublikanın rəsmi bayrağı elan edilərək ucaldırılmasıdır.

Öncə onu qeyd etmək istərdim ki, sovet rəhbərliyinin bütün təzyiqlərə qətiyyətlə sınaq gətirən, vəzifədə çalışmadığı vaxtlarda belə xalqımızın haqq səsinə heç nədən çəkinmədən, cəsarətlə dünyaya çatdıran Heydər Əliyevin 1990-cı ilin iyul ayında Naxçıvana gəlişi muxtar respublikanın ictimai-siyasi həyatında böyük hadisəyə çevrilmiş, sakinlər Ulu Öndəri böyük sevgi və ehtiramla qarşılamışdılar. Məhz bu ehtiramın göstəricisi kimi həmin il keçirilən parlament seçkilərində Naxçıvan ictimaiyyətinin nümayəndələri Heydər Əliyevin namizədliyini irəli sürmüş və Ulu Öndər Azərbaycan SSR Ali Sovetinə və Naxçıvan MSSR Ali Sovetinə deputat seçilmişdi.

Beləliklə, doğma yurda gəlişi ilə eyni zamanda yenidən siyasi fəaliyyətə başlayan xalqımızın dahi oğlu öz fəaliyyəti ilə yenidən Azərbaycan tarixinin böyük qürur hissi ilə bəhs etdiyimiz uğurlarına müəlliflik etmişdir. Ən əsası, Heydər Əliyevin Naxçıvandan başlayan yeni siyasi missiyası bütün Azərbaycanda milli azadlıq mücadiləsinin daha da genişlənməsinə və yeni keyfiyyətli mərhələsinə yüksəlməsinə səbəb olmuşdur. Bu məsələdə isə Heydər Əliyevin təşəbbüsləri ilə Naxçıvan Ali Məclisində qəbul edilən qərarlar tarixi rol oynamışdır.

Belo ki, respublikamızda hələ 1990-cı ildə sovet dövləti ilə bağlı rəzlərdən olmaqla olaraq məhz Ulu Öndərin qətiyyəti sayəsində Naxçıvanda imtina olunmuşdu. Bu baxımdan Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən Naxçıvan Ali Məclisinin 1990-cı il 17 noyabr tarixli iclasında qəbul edilən qərarlar Azərbaycanın müstəqilliyinə gedilən yolun ilk rəsmi sənəd-

lənmiş, tezliklə dövlət müstəqilliyimizin bərpasına olan ümummilli inamı daha da möhkəmləndirmişdi.

Bu gün bayrağımız bütün dünyada, beynəlxalq təşkilatlarda, xarici ölkələrdəki səfirliklərimizdə dalğalanaraq, idmançılarımızın qalib olduğu mötəbər idman yarışlarında ucaldıraraq müstəqil Azərbaycan dövlətinin varlığını təsəssüm etdirir. Cənab Prezident İlham Əliyevin bayrağımıza göstərdiyi böyük ehtiram, noyabrın 9-u Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Günü təsis olunması milli homrəyliyin daha da möhkəmlənməsinə, azərbaycanlıq məfkuresinin güclənməsinə xidmət edir.

Böyük fəxrətlə hissə ilə qeyd etmək istərdim ki, Vətən müharibəsində qazandıığımız qələbə həm də Azərbaycan bayrağının tənənəli zəfərinə çevrildi. Müharibə günlərində şanlı ordumuz qəhrəman hərbçilərinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə dalğalanan bayrağımızın fonunda Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə qələbə mürüzələrini etmələrini hər birimiz böyük qürurla izlədik. Müharibədən sonra cənab Prezidentin azad edilmiş ərazilərimizə səfərlər edərək öncə Azərbaycan bayrağını ucaldırması milli qürurumuzun tənənəsinə çevrildi.

Artıq Azərbaycan bayrağı uzun illər erməni məkrinin yuvası olmuş Xankəndidə də dalğalanır. Sonuncu dəfə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə Xankəndidə dalğalanan üçrəngli bayrağımız 103 il sonra möhtərəm İlham Əliyev tərəfindən erməni separatizmindən azad edilmiş bu doğma şəhərimizdə yenidən ucaldı. Beləliklə, ilk dəfə Heydər Əliyevin Naxçıvanda rəsmi şəkildə ucaltdığı bayrağımız indi Xankəndidə də qürurla dalğalanır, qalibiyyətimizi dünyaya bəyan edir.

Heydər Əliyevin düşməndən qoruduğu, milli azadlıq mücadiləsində tarixi qərarlar qəbul etdiyi Naxçıvan Muxtar Respublikası isə bu gün Prezident İlham Əliyevin qayğısı ilə inkişaf edir, yeni uğurlara imza atır. Son dövrlərdə muxtar respublikada bütün sahələrdə baş verən dəyişikliklər göstərir ki, dövlət başçısının qarşısına qoyduğu tapşırıq və tövsiyələr uğurla icra olunur. İslahatların, o cümlədən "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın icrası nəticəsində muxtar respublikanın inkişafında tamamilə yeni mərhələ başlayıb.

*Cəbi QULİYEV,
Milli Məclisin deputatı*

Şəhid Elgün İsmayılovun əziz xatirəsinə...

"Azərbaycan" qəzetinin şəhid əməkdaşının xatirəsinə həsr edilən növbəti yaradıcılıq müsabiqəsinə yekun vuruldu

Torpağı Vətən edən uğrunda axıdılan şəhid qanıdır. Vətən yolunda gözünü belə qırpmadan silaha sarılanlar, sinələrini düşmən gülləsinə siper edənlər bu gün cənnətə çevrilən Azərbaycanın başucaqlığıdır. Şəhidlikləri ilə and yerimizə çevrilən qəhrəmanlarımızı daim qələbimizdə yaşatmaq, onların xatirələrini əbədiləşdirmək isə hər birimizin vətəndaşlıq borcudur.

Şəhidliyinin 29 ili tamam olan Elgün Dağbəy oğlu İsmayılov da Vətənimizin müstəqilliyi, torpaqlarımızın azadlığı naminə ölümü gözə alaraq öbədiyyətə qovuşan igidlərimizdəndir. Bu gün Elgün İsmayılovun 49 yaş onuz qeyd edilir. O, 1974-cü il noyabrın 16-da Bakıda anadan olub. 1993-cü ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Elgün elə həmin ilin oktyabrında "N" sayılı hərbi briqadanın tərkibində cəbhə bölgəsinə - Füzuli rayonuna göndərilir. O, Horadizin düşməndən azad edilməsi uğrunda döyüşlərə qatılır. Orada göstərdiyi şücaətə görə komandanlıq tərəfindən mükafatlandırılır.

1994-cü ilin yanvarında hərbi briqadanın yeri Kəlbəcər bölgəsinə, Murovdəğ istiqamətinə dəyişdirilir. Komandanlığın onun barəsində verdiyi arayışda göstərilir ki, Elgün İsmayılov mürəkkəb relyefə malik Murovdəğdə böliyün keçirdiyi 20 əməliyyatdan 16-da iştirak edir. 1994-cü il aprelin axırlarında keçirilən hərbi əməliyyata görə Elgün İsmayılov komandanlığın fəxri formasına layiq görülür. Mayın 25-dən 26-na keçən gecə Murovun Ömər yüksəkliyində düşmən arxasına keçərək vacib məlumatları gətirməyə gedən 4 nəfərlik kəşfiyyat dəstəsinin tərkibində Elgün də olur. Burada düşmən hücumuna məruz qalan, son nəfəsindəki döyüşərək şəhidlik zirvəsinə ucalan igid kəşfiyyatçı Elgün İsmayılov Bakıda Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilir.

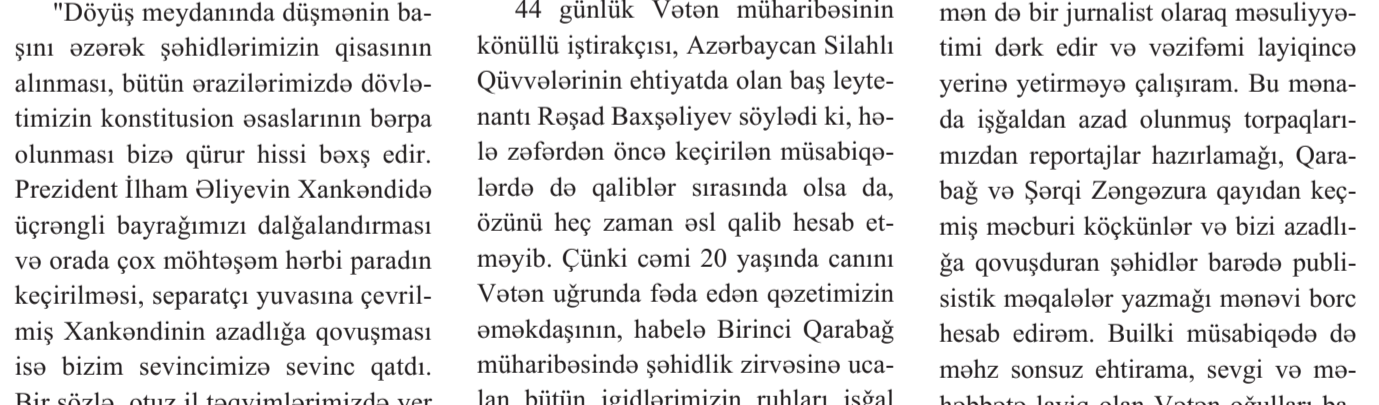
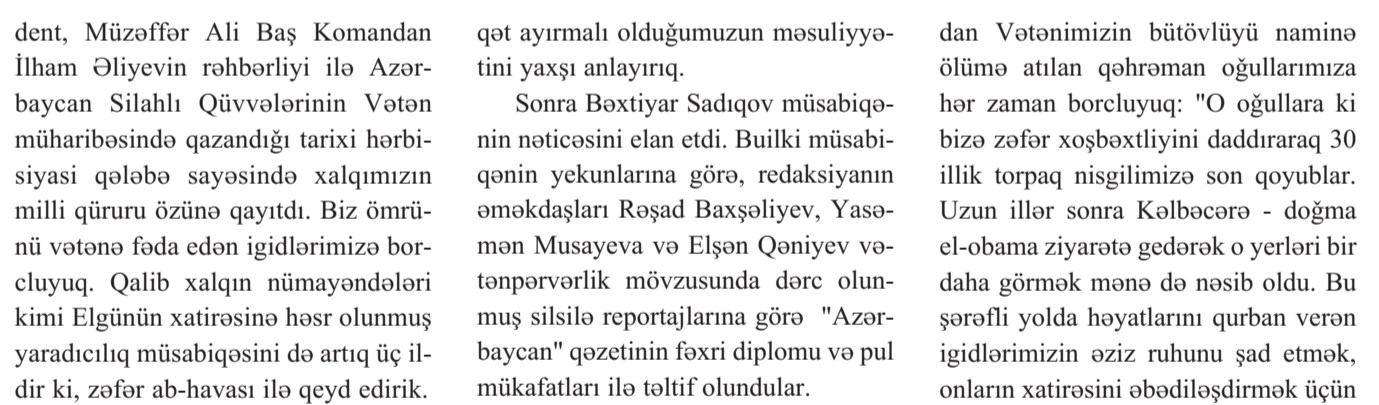
Ömrünün 20-ci baharında Murovdəğün zirvəsində şəhadətə yüksələn Elgün İsmayılovun unudulmaz xatirəsi yalnız ailəsində, oxuduğu məktəbdə deyil, həm də çalışdığı "Azərbaycan" qəzeti redaksiyasında daim ehtiramla yad edilir. 2003-cü ildən redaksiyada Elgünün döyüş yolunu əks etdirən stend yaradılıb. Həmin ildən başlayaraq redaksiya əməkdaşları arasında şəhidin xatirəsinə həsr olunmuş yaradıcılıq müsabiqəsi keçirilir.

Hər il şəhidin doğum günündə redaksiya kollektivi onun İkinci Şəhidlər Xiyabanındakı müqəddəs məzarını ziyarət edir. Ənənəvi olaraq bu il də Elgünün xatirəsinə yad etmək üçün Şəhidlər Xiyabanına ziyarətə gələn kollektivin üzvləri onun məzarı üzərinə tər çiçək dəstələri düzərək ruhuna dualar oxudular.

Sonra redaksiyada davam etdirilən anım mərasimində Vətən uğrunda canından keçmiş şəhidlərimizin xatirəsi bərdəqəqlik sükutla anıldı.

Tədbiri "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar Sadiqov açaraq bildirdi ki, vətənpərvərlik mövzusu "Azərbaycan" qəzetində dərc olunan məqalələr arasında hər zaman qırmızı xətt kimi keçir. Redaksiya əməkdaşlarının artıq 21-ci ildir ki, keçirilən, Elgün İsmayılovun xatirəsinə həsr olunmuş bu yaradıcılıq müsabiqəsinə məhz vətənpərvərliklə bağlı məqalələr təqdim etmələri də bunun əyani təsdiqidir.

Baş redaktor söylədi ki, Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz şanlı zəfər həm də Birinci Qarabağ savaşında torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin ömür yolunun gənclərə əsl örnək olduğunu sübuta yetirdi. Prezi-

dent, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Vətən müharibəsində qazandığı tarixi hərbi qəzəti redaksiyasında daim ehtiramla yad edilir. 2003-cü ildən redaksiyada Elgünün döyüş yolunu əks etdirən stend yaradılıb. Həmin ildən başlayaraq redaksiya əməkdaşları arasında şəhidin xatirəsinə həsr olunmuş yaradıcılıq müsabiqəsi keçirilir.

"Döyüş meydanında düşmənin başını əzərək şəhidlərimizin qisasının alınması, bütün ərazilərimizdə dövlətimizin konstitusiyası əsaslarının bərpası və bizi qürur hissi bəxş edir. Prezident İlham Əliyevin Xankəndidə üçrəngli bayrağımızı dalğalandırması orada çox möhtəşəm hərbi paradın keçirilməsi, separatçı yuvasına çevrilmiş Xankəndinin azadlığa qovuşması isə bizim sevincimizə sevinc qatdı. Bir sözlə, otuz il təqvimlərimizdə yer alan qara günlərin yerini indi al qırmızı bayram günləri əvəzləyib. Bu qalibiyyət xoşbəxtliyini bizə ürəklərimizdə vətən sevgisi daşıyan, gözlərini qırpmadan düşmənin sinəsinə gərək ölümün üzünə gedən qəhrəman oğullarımızın bəxş ediblər", - deyərək baş redaktor bildirdi.

Bəxtiyar Sadiqov vurğuladı ki, indi xalqımız Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə müzəffər Lider İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən böyük quruculuq təntənəsini yaşayır. Budəfəki müsabiqəyə təqdim olunmuş jurnal yazılarının hər birinin Vətən müharibəsi qəhrəmanları, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə icra edilən bərdəqəqlik işləri ilə bağlı olması da bu baxımdan təsadüfi deyil. Biz hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinə daim diq-

qət ayrılmalı olduğumuzun məsuliyyətini yaxşı anlarıyıq.

Sonra Bəxtiyar Sadiqov müsabiqənin nəticəsini elan etdi. Builki müsabiqənin yekunlarına görə, redaksiyanın əməkdaşları Rəşad Baxşəliyev, Yasəmən Musayeva və Elşən Qəniyev vətənpərvərlik mövzusunda dərc olunmuş silsilə reportajlarına görə "Azərbaycan" qəzetinin fəxri diplomu və pul mükafatları ilə təltif olundular.

44 günlük Vətən müharibəsinin könüllü iştirakçısı, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatda olan baş leytenantı Rəşad Baxşəliyev söylədi ki, hələ zəfərdən öncə keçirilən müsabiqələrdə də qaliblər sırasında olsa da, özünü heç zaman əsl qalib hesab etməyib. Çünki cəmi 20 yaşında canını Vətən uğrunda fəda edən qəzetimizin əməkdaşının, habelə Birinci Qarabağ müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan bütün igidlərimizin ruhları işğal dövründə şad olmayıb. Lakin 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan Zəfərdən sonra üç ildir ki, bu müsabiqədə fəxrəli iştirak edir. Vətən torpaqlarımız artıq azaddır, İkinci Qarabağ müharibəsində bütün şəhid qardaşlarımızın qisası alınıb.

İkinci Qarabağ savaşında qazanılan şanlı zəfərimizdə onun da payı olduğunu görə ayrca qürur hissi keçirən R.Baxşəliyev həmçinin vurğulayıb ki, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda silaha sarılaraq "Azərbaycan" qəzetinin redaksiyasına şəhid əməkdaşımız Elgün İsmayılovun davamçısı kimi qayıtmaq onun üçün şərəfdir.

Özə də keçmiş məcburi köçkün olan Yasəmən Musayeva dedi ki, biz həm Birinci, həm də İkinci Qarabağ müharibəsində gözlərini belə qırpmadan

Vətənimizin bütövlüyü naminə ölümə atılan qəhrəman oğullarımıza hər zaman borcluyuq: "O oğullara ki bizə zəfər xoşbəxtliyini daddırıraq 30 illik torpaq nisgimizə son qoyublar. Uzun illər sonra Kəlbəcəre - doğma el-obama ziyarətə gedərək o yerləri bir daha görmək mənə də nəsis oldu. Bu şərəfli yolda həyatlarını qurban verən igidlərimizin əziz ruhunu şad etmək, onların xatirəsinə əbədiləşdirmək üçün mən də bir jurnalist olaraq məsuliyyətimimi dərk edir və vəzifəmi layiqincə yerinə yetirməyə çalışıram. Bu mənada işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızdan reportajlar hazırlamağı, Qarabağ və Şərqi Zəngəzura qayıdan keçmiş məcburi köçkünlər və bizi azadlığa qovuşduran şəhidlər barədə publisistik məqalələr yazmağı mənəvi borc hesab edirəm. Builki müsabiqədə də məhz sonsuz ehtirama, sevgi və məhəbbətə layiq olan Vətən oğulları barədə yazdığım məqalələrimlə qalib seçildiyimə görə qürurluyam".

Müsabiqə qaliblərindən Elşən Qəniyev də minnətdarlıq hissi ilə bildirdi ki, Azərbaycanın adı layiqincə daşıyan bir qəzetin əməkdaşı olmaq və şəhidlərimizin əziz xatirəsinə həsr olunmuş müsabiqənin qalibi seçilmək onun üçün böyük şərəfdir: "Vətən torpağı naminə ölümə qurban vermiş bir gəncə həsr edilmiş müsabiqədə aldığım mükafat mənim üçün ən qiymətli mükafatdır. Bu gün qaliblər arasında olmaq həm də məsuliyyətimimi artırır. Vətən uğrunda canlarından keçən şəhidlərin adlarını daim uca tutmaq bizim borcumuzdur.

*Nəzrin QAFARZADƏ,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"*

Bakıda "Ulu Öndər və milli-mənəvi dəyərlərimiz" mövzusunda konfrans keçirilib

Noyabrın 16-da Qafqaz Müsəlmanları İdarəsində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Ulu Öndər və milli-mənəvi dəyərlərimiz" mövzusunda konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfrans iştirakçıları tədbirdən əvvəl Fəxrli xiyabanda xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramla yad edib, məzarı önünə gül dəstələri düzüblər.

Konfrans Azərbaycanın Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb.

Tədbirdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və şəhidlərin ruhlarına dualar oxunub.

Sonra Ümummilli Lider Heydər Əliyevə həsr edilmiş film nümayiş olunub.

Konfransda çıxış edən Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə bildirib ki, Azərbaycan milli və başqı dəyərlərə ehtiramı ilə seçilən məkandır. Bu dəyərlərə ehtiram dinindən, dilindən asılı olmayaraq, bütün Azərbaycan vətəndaşlarına eyni münasibət bəsləyən Ulu Öndərin zamanında daha yüksək səviyyəyə qaldırılaraq, ümumdövlət sosioloji məsələyə çevrildi, tolerantlıq, multikulturalizm dövlət siyasəti kimi həyata keçirilməyə başlandı.

Şeyxülislam qeyd edib ki, "Yüksək tolerantlıq yüksək mədəniyyətin təzahürüdür" söyləyən Ulu Öndərimiz Azərbaycanda yaşayan müxtəlif konfessiya rəhbərləri ilə çoxsaylı tədbir və görüşlərdə multikulturalizm siyasətinin bünövrəsini qoyurdu. Məhz Ulu Öndərin zamanında dünyanın nüfuzlu siyasətçiləri ilə bərabər, nüfuzlu dini liderləri də tolerantlıq məkanı olan Azərbaycana təşrif buyurmağa başladılar.

"Ümummilli Lider Heydər Əliyevin memarı olduğu müstəqil Azərbaycan, onun irsi və siyasəti etibarlı əllərdədir. Bu şanlı yolum davamçı Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyevadır. Mən bunu Allah-Təalının Azərbaycan xalqına lütfi kimi qiymətləndirirəm. Ulu Öndərimizin ən böyük arzusu ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası, qaçqın və məcburi köçkün soydaşlarımızın öz dədə-baba yurdlarına qayıtması, doğma Qarabağımızda dağıdılmış mədəni-mənəvi abidələrimizin bərpa edilməsi idi. Allaha şükürlər olsun ki, xalqımız Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Ulu Öndərin bu arzusunun, ata vəsiyyətini gerçəyə çevirdi. Xalq, dövlət olaraq qazandığımız bütün qələbələr, Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfər Heydər Əliyev siyasətinin təntənəsidir", - deyər QMİ sədri vurğulayıb.

Milli Məclis Sədrinin müavini, parlamentin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fəzail İbrahimli çıxışında Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyatı boyu Azərbaycanın naminə misilsizdir xidmətlərindən bəhs edib. Bildirib ki, müasir Azərbaycanın banisi, dünya siyasətində öz dəst-xətti olan Ulu Öndərin xalqımız qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən biri də dövlətin gələcəyinin etibarlı əllərdə olmasıdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyev kimi siyasi xadim yetişməsi olub.

Komito sədri deyib ki, bu gün Azərbaycan xalqı tarixinin ən qürurlu dövrünü yaşayır. Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, ordumuzun şücaəti ilə Vətən müharibəsində, bülki antiteror tədbirlərində tərəcəvi-halımızdan ən şərəfli səhifəsini - düşmən üzərində qələbəni yazdıq. Biz dünya erməniliyinə, "böyük Ermənistan" ideologiyasına qalib gəldik və onu puç etdik.

Konfransda çıxış edən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı diqqətə çatdırıb: "Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərlərini gələcək nəsillərə çatdırmaq istiqamətində fəaliyyət göstəririk ki, bu dəyərlər mütləq yaşasın. Buraya dilimiz, dinimiz, adət-ənənələrimiz, ailə dəyərlərimiz, o cümlədən müstəqil Azərbaycanın bayrağı, gerbi, himni

aidir. Bu dəyərlər hamımız üçün eynidir.

Tarix boyu xalqımızın inkişafına, tərəqqisinə töhfələr verən şəxsiyyətlərin olduğunu söyləyən Dövlət Komitəsinin sədri deyib: "Onlar da bizim üçün dəyərlərdir. Biz də həmin dəyərləri daim qoruyub saxlamalıyıq. Ulu Öndər Heydər Əliyev bizim üçün çox böyük dəyər, irs qoyub. Dövlət müstəqilliyimizin bərpası, dəyərlərimizin yaşadılması və inkişaf etdirilməsi baxımından onun xidmətləri əvəzsizdir. Ümummilli Lider Heydər Əliyev irsi də bizim üçün dəyərdir".

Konfransda çıxış edən Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru Rəvan Həsənov, Milli Məclisin deputatları Zahid Oruc, Fazil Mustafa, Hikmət Babaoğlu, Anar İsgəndərov, Azərbaycan Dağ Yohudiləri İcmasının sədri Milix Yevdayev, Azərbaycan Katolik Kilsəsinin Apostol Prefekturasının yepiskopu Vladimir Fekete və digərləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətinin hər iki dövründə milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması və inkişafı ilə bağlı həyata keçirdiyi tədbirlərdən bəhs ediblər. Bildirilib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev xalqımızın tarixi keçmişi-nə, mədəni irsinə, milli dəyərlər sistemində sonsuz məhəbbətə yanaşmış. Ulu Öndərin bu siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla və layiqincə davam etdirilib.

Dövlət proqramı uğurla icra olunur

"Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda əhalinin təhlükəsiz və rahat yaşayışının təmin olunması, yaşayış sahələrinə tələbatın ödənilməsi və mənzil fondunun inkişaf etdirilməsi mühüm istiqamətlərdən biri kimi müəyyənləşdirilib. Bu məqsədlə dövlət-özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində yerli və xarici investorlar cəlb olunmaqla əhalinin güzəli şərtlərlə mənzilə əlçatanlığı təmin ediləcəkdir. Şəhər şəhərində yeni yaşayış komplekslərinin inşası da bu məqsədə xidmət edir.

Noyabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli Şərur şəhərində tikiləcək və hazırda inşası davam etdirilən yeni yaşayış komplekslərinin layihələri və inşaat işləri ilə maraqlanıb.

Məlumat verilib ki, "NN Residence" tikinti şirkəti tərəfindən şəhərin Səməd Vurğun və Nizami küçələrində geniş əraziləri əhatə edən yeni yaşayış kompleksləri inşa olunacaq. Hazırda hər iki istiqamətdə layihələndirmə işləri görülür. Layihəyə əsasən Səməd Vurğun küçəsində 16 mənzildən ibarət 3, Nizami küçəsində isə 44 mənzilli 5 yaşayış binası plana düşüb. Mövcud binalar və ətrafındakı yardımçı tikililər sökülməklə yerində bütün kommunal tələblərə cavab verən və rayon mərkəzinin ümumi görünüşünə müasir görkəm bəxş edəcək binalar inşa olunacaq.

Fuad Nəcəfli mənzilləri plana düşən sakinlərlə görüşüb, problemləri ilə maraqlanıb, növbəti illərdə yeni və müasir mənzillərlə təmin olunacağını bildirdi. Şəhər sakini Fatma Mehdiyeva göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlığını ifadə edib.

Səlahiyyətli nümayəndə Heydər Əliyev prospektində inşası davam etdirilən yaşayış kompleksini də tanış olub. Məlumat verilib ki, ərazidə köhnə ikimərtəbəli binaların yerində salınan kompleksin ərazisi 20 min 80 kvadratmetrdir. Burada 6 mərtəbəli 6 yaşayış binası və 120 yerlik uşaq bağçası inşa olunur. Binalarda birotəq, ikiotaqlı, üçotaqlı və dördotaqlı olmaqla, ümumilikdə 240 mənzil istifadəyə veriləcək. Binaların birinci mərtəbəsi əsasən xidmət sahələri üçün nəzərdə tutulur. Hazırda ərazidə 2 yaşayış binasının inşası sürətlə və keyfiyyətlə davam etdirilir. Kompleksin ərazisində geniş abadlıq işləri də görüləcək.

Şərur şəhərində yeni "Yaşıl bazar" ticarət kompleksi istifadəyə verilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli kompleksdə yaradılan şəraitlə tanış olub.

Məlumat verilib ki, 8384 kvadratmetr ərazidə əhatə edən kompleks 132 mağaza, 18 rəfdən ibarət meyvə-tərəvəz satış məntəqəsi, kafe, eləcə də 6 texniki otaq daxildir. Bazarda həmçinin ot, balıq, quşçuluq və süd məhsullarının satışı üçün tam gigiyenik qaydalara cavab verən yerlər ayrılıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın əsas hədəfləri sırasında məşğulluq imkanlarının artırılması və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi kimi vacib məsələlər dayanır. Yüzlərlə sakinin işlə təmin olunmasına hesablan-

mış yeni ticarət kompleksinin tikilib istifadəyə verilməsi Şərur rayonunda məşğulluq probleminin həllinə mühüm töhfədir. Burada 400 nəfərin işlə təmin olunması nəzərdə tutulur. "Yaşıl bazar" da əvvəlki illərdə mülkiyyət hüququ pozulmuş 32 rayon sakininə də ədənşsiz satış yerləri ayrılacaq.

Səlahiyyətli nümayəndə Axura kəndindən olan ailə təsərrüfatçısı Yusif Qafarovun mağazasında olub, satış çıxarılacaq məhsullarla maraqlanıb. Məlumat verilib ki, mağazada qurudulmuş və konservləşdirilmiş təbii məhsullar, sirkələr, turşu, müəbbə və kompotlar, müxtəlif meyvələrdən hazırlanmış lavas və halvalar, eləcə də rayonun şəfəli dərman bitkiləri satışı çıxarılıb.

Səlahiyyətli nümayəndə söhbət zamanı bildirib ki, Şərur ərazisində 100 meqavat gücündə günəş-elektrik stansiyası istifadəyə veriləcək. Bu, rayonda fəaliyyət göstərən istixanalarda da daha somərəli fəaliyyətini təmin edəcək.

Fuad Nəcəfli satış çıxarılan təbii məhsulların qablaşdırılması və "Orqanik Naxçıvan" brendi adı altında geniş tanıtılmasının vacibliyini vurğulayaraq, ba-

zarda fəaliyyətə başlayacaq hər bir sahibkara uğurlar arzulayıb.

Bazar kompleksinin ətraf əraziləri də abadlaşdırılıb, geniş avtomobil dayanacağı istifadəyə verilib.

Şərur şəhərində şəhidlər memorial-abidə kompleksi inşa olunacaq.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli Şərurda tikintisi nəzərdə tutulan şəhidlər memorial-abidə kompleksinin layihəsi ilə tanış olub.

Məlumat verilib ki, 1135 kvadratmetr ərazini əhatə edəcək kompleks üçün şəhər mərkəzində uyğun yer müəyyənləşdirilərək, qısa zamanda inşasına başlanılacaq. Kompleksin mərkəzində səkkizgüçlü ulduz formasında abidə ucaldılacaq və ətrafında qövsvari memorial lövhələr qurulacaq. Həmin lövhələrdə torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şücaət göstərmiş qəhrəman Şərur şəhidlərinin fotoları və onlar haqqında məlumatlar öz əksini tapacaq. Kompleksin ərazisi abadlaşdırılmaqla geniş yaşılıqlar salınacaq.

AZƏRTAC

Şeyxa Moza bint Nasir UNESCO-nun xoşməramlı səfəri vəzifəsindən istefa verib

Əlahəzrət Şeyxa Moza bint Nasir (Qətərin sabiq əmiri Şeyx Həməd bin Xəlifə Al Taninin həyat yoldaşı) Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhsil, Elm və Mədəniyyət məsələləri üzrə Təşkilatının (UNESCO) xoşməramlı səfəri vəzifəsindən istefa verib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə qərar Şeyxa Mozanın UNESCO-nun Yaxın Şərqdə baş verən gərginliyin fonunda Qəzzadan olan uşaqları xilas etmək və onlara yardım göstərməkdə öz rolunu yerinə yetirə bilmədiyini söyləməsindən sonra verilib.

Əlahəzrət Şeyxa Moza bu qərarı noyabrın 15-də İstanbulda keçirilən dövlət və hökumət başçıların xanımlarının "Fələstin üçün tək ürək" toplantısı zamanı elan edib.

Qeyd edək ki, Şeyxa Moza bint Nasir global səviyyədə təhsilə dəstək vermək üçün 2003-cü ildən bəri BMT ilə birgə fəaliyyət göstərirdi.

Xatırladaq ki, ötən ilin noyabrında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (UNESCO) xoşməramlı səfəri kimi fəaliyyətə xitam verilməsi məqsədilə

UNESCO-nun baş direktoru Odrı Azuleyo məktub ünvanlamışdı.

Şeyxa Moza bint Nasirin xoşməramlı səfəri vəzifəsindən imtinasının səbəbləri bir daha göstərir ki, dünyada davam edən ikili standartlar UNESCO-dan da yarı keçməyib. Bu təşkilat Azərbaycana münasibətdə də ikili standartlardan çıxış edib. Torpaqlarımız işğal altında olan Azərbaycan həmin ərazilərə faktaraşdırıcı missiyanın göndərilməsi və dağıdılmış ərazilərimizə baxış keçirilərək erməni cinayətlərinin qeydiyyata alınması ilə bağlı UNESCO-ya və digər beynəlxalq təşkilatlara dəfələrlə çağırışlar edib. Amma nə UNESCO, nə də digərlərinin nüma-

yəndələri bu çağırışı heç bir reaksiya vermədilər.

Hazırda Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin edib və bir daha UNESCO-ya nümayəndələrinin işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə göndərilməsi təklifini irəli sürüb. Lakin UNESCO yenə də dağıdılmış tarixi-mədəni abidələrimizin real vəziyyətini qiymətləndirmək üçün missiya göndərməkdən çəkinir. Məhz işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə azərbaycanlıların tarixinə və mədəniyyətinə təşkilatın belə laqeyd yanaşması Ermənistan ərazisində qalmış abidələrimizin dağıdılmasının davam etdirilməsinə də yol açır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən uşaq müəssisələrində monitorinqlər aparılıb

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva tərəfindən elan olunan "Uşaq Hüquqları Aylığı" çərçivəsində Ombudsman Aparatının Uşaq hüquqlarının müdafiəsi sektorunun əməkdaşları tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən uşaq müəssisələrində monitorinqlər aparılıb, maarifləndirici görüşlər keçirilib.

Ombudsman Aparatından AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ombudsman Aparatının əməkdaşları iştirakı ilə muxtar respublikanın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Uşaq Bərpa Mərkəzində, Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində həyata keçirilən monitorinqlər zama-

nı 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər üçün yaradılmış şərait, onların reabilitasiyası və fərdi bacarıqlarının inkişafı istiqamətində göstərilən muxtar respublikanın Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Uşaq Bərpa Mərkəzində, Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində həyata keçirilən monitorinqlər zama-

tam orta internat məktəbində monitorinq və maarifləndirici görüşlər davam etdirilib.

İnternet məktəbinin monitorinqi zaman müəssisənin yataq, istirahət otaqlarına, yeməkməxanaya və digər obyektlərə baxış keçirilib, uşaqlarla fərdi söhbət aparılıb. Eyni zamanda həmin məktəbdə bir qrup şagird və müəllim heyətinin iştirakı ilə uşaq hüquqlarının müdafiəsi üzrə maarifləndirici görüş keçirilib, onların maraqlandıran suallar ətrafında cavablandırılıb.

Səfər çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətinin Qarışqı Rejimli Cəzaçəkmə Müəssisəsinin Yetkinlik Yaşına Çatmayanlar

üçün Rejim Bölməsinə baxış keçirilib, mövcud şərait araşdırılıb. Baxış zamanı bu bölmədə saxlanılan şəxslər olmayıb.

Aparılan monitorinqlər nəticəsində müəssisələrdə səmərəli işin aparılması, bəzi qida məhsullarının saxlanması, tibbi xidmətin göstərilməsi, uşaqların peşə bacarıqlarının artırılması, yataq otaqlarının uşaqların yaş bölgüsünə uyğun təşkilat, otaqların standartlara uyğun işıqlandırılması, korpuslarda istilik təchizatı, uşaqların geyim, ayaqqabı, yumşaq inventarlarla təmin olunması və digər məsələlərin təkmilləşdirilməsinə dair tövsiyələr verilib, müəssisələrə maarifləndirici nəşrlər təqdim olunub.

Bu gün Cənubi Qafqazda sülhün, təhlükəsizliyin təmin olunması üçün əlverişli imkan yarandı. Regionda 30 ildən çox davam edən münaqişənin bitməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsi, ən nəhayət, Ermənistan rəhbərliyinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıması ilə bağlı bəyanatı göstərir ki, tərəflər arasında sülh müqaviləsinin imzalanması qaçılmazdır.

Lakin bütün dövrlərdə bölgədə marağı olan bəzi dövlətlər, xüsusən də ABŞ və Fransanın yenidən "aktivləşməsi" göstərir ki, bu ölkələr regionda sabitliyin bərqərar olunmasında növbəti maraqlı deyil, hətta konkret olaraq Cənubi Qafqazın hər zaman münaqişə ocağı kimi qalması üçün hiyləgər, ikiüzlü siyasət yürüdür.

Vaşinqtonun yeni şər kampaniyası

Ən maraqlısı da odur ki, sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində İlham Əliyevin atdığı addımları sözdə təqdir edən, bu prosesə dəstək verməyə hazır olduğunu söyləyən Ağ Ev indi tərəflər arasında barışı hələ də əldə olunmamasında Azərbaycanı günahlandırır.

ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Braynın xarici KİV-ə açıqlamasındakı "Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqlarında irəliləyiş əldə olunmayana qədər ABŞ və Azərbaycan arasında münaqişə normalaşmayacaq. Çünki vəziyyətin real yaxşılaşmasını götməmişik. Bütün bunlar sülhü təşviq etmək məqsədi daşıyır" iddiası da onu deməyə əsas verir ki, guya Ağ Ev regionda sülhün bərqərarı üçün "çalışır", amma Azərbaycan buna "əngəl" yaradır.

Noyabrın 15-də ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatasında erməni lobbisinin dəstəyi ilə "Dağlıq Qarabağın gələcəyi" mövzusunda keçirilmiş dinləmələr, orada səslənən iddialar da təsdiq edir ki, Ağ Ev güclü, suveren, müstəqil Azərbaycan dövlətini qəbul edə bilmir.

Eyni zamanda haqlı suallar yaranır - Ağ Evin istənilən rəsmisi deyə bilirmi ki, Azərbaycan Ermənistanın ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə təhlükə yaradan hansısa bir addım atıb? Azərbaycan indiyədək sülhün əldə olunması istiqamətində hansısa prosesdən yayınıbmı?

Ərazilərimiz 30 il işğal altında olanda da, torpaqlarımızın azadlığından sonra da sülhün tərəfdarı kimi çıxış edən Azərbaycan bu gün də qalib ölkə olmasına baxmayaraq, məğlub Ermənistanı barış təklif edir. Sülh müqaviləsinin bağlanmasında İlham Əliyev hər zaman konstruktiv mövqə nümayiş etdirib və Azərbaycanın sülhə hazır olduğunu dəfələrlə bəyan edib. İlham Əliyevin "İndi Qafqazda sülh üçün vaxt yetişib. Bu, bizim gündəliyimizdir. Gündəliyimiz Qafqazda sülhün, regionda sülhün, əməkdaşlığın qurulmasıdır və hamı üçün faydanın gətirilməsidir" fikri bir daha təsdiq edir ki, sülh istəməyən Azərbaycan deyil, Ermənistan silahlandıraraq yeni savaşa təhrik edən, bölgədə marağı olan bəzi Qərb dairələri və xüsusən də ABŞ-dir.

Axı suverenliyini tam təmin etmiş Azərbaycan nədən sülh istəməsin? Üç ildir ki, Azərbaycan sülh gündəliyini, şərtlərini Ermənistanla təhdid edib. Lakin məğlub ölkə hər dəfə müxtəlif bəhanələr gətirməklə prosesdən yayınıb. Sözdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığı rəsmən bəyan edən Nikol Paşinyan əməldə bunu reallaşdırmıyandan boyun qaçırır. Noyabrın 14-də Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi-Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev "X" (keçmiş tviter) hesabında bildirdi ki, Ermənistan sülh sazişi ilə bağlı sənədin variantını iki aydan artıqdır ki, gecikdirir. 2023-cü il sentyabrın 11-də Azərbaycan tərəfi Ermənistanın cavabının yaxın vaxtlarda təqdim olunaçağı ümidi ilə ikitərəfli kanallər vasitəsilə sülh sazişinin 5-ci düzəliş edilmiş variantını müvafiq izahatlarla birlikdə qarşı tərəfə təqdim edib: "Bu ilin sonundakı sülh müqaviləsi imzalamaya hazır olduqları barədə ictimaiyyətin bəyanatlarına baxmayaraq, Ermənistan tərəfi sənədin öz variantının təqdim olunmasını iki aydan artıqdır ki, gecikdirir. Azərbaycan tərəfi dəfələrlə bəyan edib ki, indi bu, tarixi fürsətdir", - deyər Hikmət Hacıyev Azərbaycan üçün hazırda sülh müqaviləsinin imzalanmasına heç bir maneə olmadığını vurğulayıb.

Bütün bunlar faktıdır və hər kəs də bilir ki, Azərbaycan sülh üçün bütün addımları atır. Beynəlxalq ictimaiyyət İlham Əliyevin Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi 20 ildə ancaq sülh tərəfdarı olduğunu yaxşı bilir. İkinci Qarabağ müharibəsində bütün beynəlxalq toplantılarda, ali kürsülərdə çıxış edərkən Azərbaycan Prezidenti sülh çağırışı edirdi, dünyanı ədalətə çağırırdı. Amma beynəlxalq hüquq heç zaman ədalətli olma-

dı, Azərbaycana qarşı ikili standartlar tətbiq edilib, Ermənistan işğalçı kimi heç bir sanksiya tətbiq edilmədi, hüquqları pozulmuş bir milyon azərbaycanlı barədə hansısa qərar qəbul olunmadı. 30 il Azərbaycanın ərazi bütövlüyü pozuldu, torpaqları işğal altında saxlanıldı, əhalisinin müdafiəsinə ehtiyac oldu.

Bəz keçmiş münaqişənin həlli üçün yaradılmış ATƏT-in sabiq Minsk qrupunun həmsədr ölkəsi kimi ABŞ bu istiqamətdə hansı addımları atdı? Məhz belə bir şəraitdə Ağ Ev Azərbaycana deyil, Hayastana dəstək verdi. İşğalçı ölkə bun-

dan əməliyyat yararlanaraq terror aktlarını, təcavüz siyasətini daha da genişləndirdi.

Hər formatlı təzyiqlərə, ikili standartlar oyunlarına dözmə, səbir edən Azərbaycan sonunda ədalətli özü təmin etdi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qərarı üzərində qalan qətnamələrinin icrasını reallaşdırdı.

Bütün bunları görmək istəməyən, Azərbaycana çatanda kor olan ABŞ indi də üstümüzə şər atmaqla məşğuldur. Azərbaycanın regionda sülhün, təhlükəsizliyin təminatında maraqlı olmadığını iddia etmək gülüş doğurur.

Həqiqət budur ki, Azərbaycan torpaqlarının uzun illər ərzində Ermənistanın işğalı altında qaldığı zaman ABŞ hansı mövqə sərgiləyirdisə, bu gün də indiki vəziyyətə uyğun həmin siyasətini davam etdirir.

Amma Azərbaycanın nə ABŞ, nə də onun Konqresi qarşısında öhdəliyi var və bu gün heç bir ölkə Azərbaycanla təzyiqli dilli ilə danışa bilməz. ABŞ anlamalıdır ki, Azərbaycan olmadan nə Cənubi Qafqazda, nə də Mərkəzi Asiyada siyasət olacaq. Erməni lobbisinin dəstəyi ilə Azərbaycanla bağlı dinləmələr keçirən Konqresin məqsədi də bəllidir. Lakin yaxşı olardı ki, Konqres Azərbaycanla bağlı deyil, ABŞ-nin günbəgün artan dövlət borcundan başlayaraq irqi ayrı-seçkilik, polis zorakılığı, kriminalın baş alıb getməsi və digər çoxsaylı daxili problemləri ilə məşğul olsun. Bəlkə onda bir faydası ola...

Jandarm siyasəti aparan ABŞ-nin yaratdığı "qan çanaqları"

Bütün bəşəriyyətə bəllidir ki, dünyada demokratiya və insan hüquqlarına ən böyük təhdid ABŞ-dən gəlir. Son onilliklərdə baş verən məlum hərbi qarşıdurmalar, ziddiyyətlər, qlobal miqyaslı siyasi-iqtisadi kateklizmlər, eləcə də 30 illik ədalət "nizamına" prosesinə məruz qalan keçmiş Qarabağ münaqişəsi bir daha sübut etdi ki, beynəlxalq münasibətlər sistemində ədalət anlayışı ancaq kağız üzərindədir.

Gəər ədalət real zəmində olsaydı, dünyamın ən böyük siyasi təşkilatı olan BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələr 30 il icrasız qalmazdı. Ermənistanın işğalçı olduğunu təsdiqləyən beynəlxalq sənədlərə əsaslanmaqla Azərbaycanın ərazi bütövlüyü heç bir savaşa olmadan həll edilirdi.

Böyük güclərin, beynəlxalq təşkilatların kiçik dövlətlərə daim əşiladığı "ədalət prinsipi" yalnız sözdə olur, əməldə yox...

"Demokratiya qarçısı" kimi ABŞ bütün zamanlarda özünü hegemon dövlət kimi

apararaq yanaşı, digər ölkələrin daxili işlərinə kobud müdaxilələr edir, təcavüz, manipulyasiya siyasəti həyata keçirir. Bu gün jandarm siyasəti aparan ABŞ-nin Latın Amerikasında, Afrikada və Yaxın Şərqdə əşiladığı "demokratiya", "ədalət" həmin ölkələri yalnız məhv sürükləyir desək, yanılmırıq.

Ümumiyyətlə, son onilliklərdə Ağ Evin yürütdüyü siyasətə görə, ABŞ dünyada əzədlıq anlayışının jandarmı kimi qəbul olunur. Özünü bəzən "ədalət qarçısı" kimi təqdim etməyə çalışan bu ölkədə demokratiya anlayışı onsuz da möhkəm zəminə əsaslanmırdı. Hətta bir çox müxəssislər hesab edirlər ki, ABŞ-nin müstəqillik tarixində "demokratiya" - xalqın hakimiyyəti deyə bir anlayış, ümumiyyətlə, mövcud olmayıb. Bu dövlət hər zaman müəyyən bir elitər qrupun - zənginlərin hakimiyyətində olub.

Bu gün ABŞ bütün dünyaya "demokratiya" yaymaq iddiasında olsa da, bu iddianın olduqca ziddiyyətli bir tarixə sahib olduğunu qeyd etmək yerinə düşər. Çünki ABŞ-nin İraq, Əfqanıstan, Suriya

də müstəqil siyasət yürütdən dövlətləri vətəndaş qarşısındırması və qanlı toqquşma arenasına çevirib və bu siyasət hazırda davam edir.

Bu gün Latın Amerikas, Afrika dövlətlərində baş verən hadisələr bunu təsdiqləyən reallıqdır. Məhz bu cür arzuolunmaz hadisələr, iğtişaşlar, toqquşmalar dövlətlərin tənəzzülünü şərtləndirir. Həyata keçirilən hərbi təcavüzün, hakimiyyət çevrilişlərinin, vətəndaş qarşısındırmalarının, iqtisadi və sosial fəlakətin nəticəsində vaxtilə sabit və normal inkişaf edən İraq, Suriya, Misir, Yəmənlər digər dövlətlər yaşamaq üçün təhlükəli ərazilərə çevrildilər, bu ölkələrin yüz minlərlə sakini isə anarxiya, kaos və ölüm təhdidindən yaxa qurtarmaq üçün inkişaf etmiş Avropaya pənəh aparmağa başladı. Ancaq burada da onlar sərət miqrasiya siyasəti, güclü dini və milli ayrı-seçkilik təzahürələri ilə üzəldilər. Miqrasiya dalğası guya kütləvi qırğın silahının olduğu, amma heç nə tapılmadı İraqa hərbi təcavüz kimi ağılsız ideyanın nəticəsi idi. Həm də bu, Liviyada, sonra isə Suriyada "qayda-

temini Əfqanıstana tətbiq etməyə çalışan rəsmi Vaşinqtonun bu cəhdi uğursuz oldu. Çünki ABŞ qoşunlarının 20 illik mövcudluğu heç bir nəticə vermədi və işğaldan əvvəl ölkəyə nəzarət edən radikal qüvvələr yenidən hakimiyyətə qayıtdı. 20 il Əfqanıstanı işğal altında saxlayan ABŞ bu ölkədə bir dəfə də olsun obyekt tikmədi, yol salmadı, amma bu illər ərzində bütün ölkəni narkotik plantasiyasına çevirdi. Son məlumatlara görə, ABŞ Əfqanıstanı tərək etdikdən sonra bu ölkədə narkotik plantasiyalarının həcmi 20 dəfədən çox azalıb.

Bu gün Qəzzada baş verənlərin sənari müəllifi də Vaşinqtondur. Həmçinin Rusiya-Ukrayna qarşısındırmasını aqlandıran və bu alovu sönməyə qoymayan məhz ABŞ-dir. Ukraynanın düşüdüğü vəziyyəti bütün dünya görür. ABŞ-nin illərlə müharibəyə təhrik etdiyi Ukrayna bir dövlət kimi məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzədir.

Postsovet məkanı, Cənubi Qafqazda baş vermiş və hələ də davam edən siyasi kateklizmlərin ən böyük səbəbkarı da

səbirçilik, ancaq qətiyyətlilik. Biz haqlı olduğumuzu sübut edə bilirik və edirik. Ona görə yox ki, bizim gücümüz var, çünki haqq-ədalət bizim tərəfimizdədir".

Bu mesaj, əlbəttə ki, iki ölkə arasında aranı yenidən qızdırmaq istəyən ABŞ və Fransaya, Ermənistanın digər havadarlarına da ünvanlanır. ABŞ bilməlidir ki, Cənubi Qafqazı savaşa ocağına çevirib öz məqsədi naminə bundan yararlanmaq istəyi heç zaman alınmayacaq.

Noyabrın 15-də Konqresdə keçirilən dinləmələrdə çıxış edənlər də bildirirlər ki, ABŞ Azərbaycana yardım etməyəcək. Amma onu da yaxşı bilirlər ki, Azərbaycanın heç bir ölkənin yardımına ehtiyacı da yoxdur. Azərbaycan öz iqtisadi qüdrətinə görə bu gün dünyada sayılıb-seçilən ölkələrdəndir.

Ağ Evin hər zamankı kimi Ermənistanı yardım göstərməsi də Azərbaycanı narahat etmir. Çünki vaxtilə ABŞ-nin Qarabağdakı separatçılara minatəmizləmə adı altında ildə 10 milyon dollar vəsait ayırması, separatçıların bu ölkədə yardım kampaniyaları keçirib pul yığımalarına şərait yaradılması, rejimin ABŞ-də nümayəndəliyinin fəaliyyətinə göz yumulması faktları hər kəsə bəllidir. İndi də Ermənistanı istənilən yardımın göstərilməsi Azərbaycana təəccüblü gəlmir. Nə də ki, bunlar Azərbaycanı zərər qədər qorxutmur. Çünki Ermənistan nə qədər silahlandırılırsa da, hansısa formada dəstək alsada da, bu ölkənin Azərbaycanla yenidən savaşa qalxmağa cəsarəti çatmaz. Çünki "dəmir yumruq" Hayastana hələ 50 ildən çox müddətə sağala bilməyəcəyi zərbeni vurub.

Azərbaycan xalqı bütün dövrlərdə ölkəmizə qarşı pislilik edən, çirkin kampaniyaları aparanları, şantaj, təhdid dili ilə danışanları yaxşı tanıyır. Azərbaycan xalqı uzun illər edilən pislilikləri, riyakarlığı görüb, bundan hiddətlənib və heç vaxt da unutmayacaq. Hər zaman xalqımız, dövlətimizə qarşı edilən bütün təzyiqlər bumeranq effekti verir. Hər kəsin cavabı verilib və bundan sonra da Azərbaycanla dikte etmək istəyənlərə yeri göstəriləcək.

İndi əsl zaman yetişib. Dost kimdir, düşmən kimdir, bizə yaxşı bəllidir. Gündən-günə Azərbaycanın strateji tərəfdaşlarının sayı artmaqdadır. Dostlarının sayı artdıqca, düşmənlər daha da qıçılınırlar. Kənarın ölkəmizə heç bir təzyiqli göstərə bilməyən antiAzərbaycançı şəbəkə daxildəki buələmlərini, buyruq-qulları vasitəsilə ara qarşısındırmaq, sayı-ölümə qoymaq məqsədindədir. Ona görə də ilk növbədə ABŞ-nin, Qərbin ölkəmizdəki şəbəkəni təmizlənməli, USAİD kimi təşkilatların fəaliyyəti dayandırılmalı, heç kəs bu təşkilatlarla əməkdaşlıq etməməlidir.

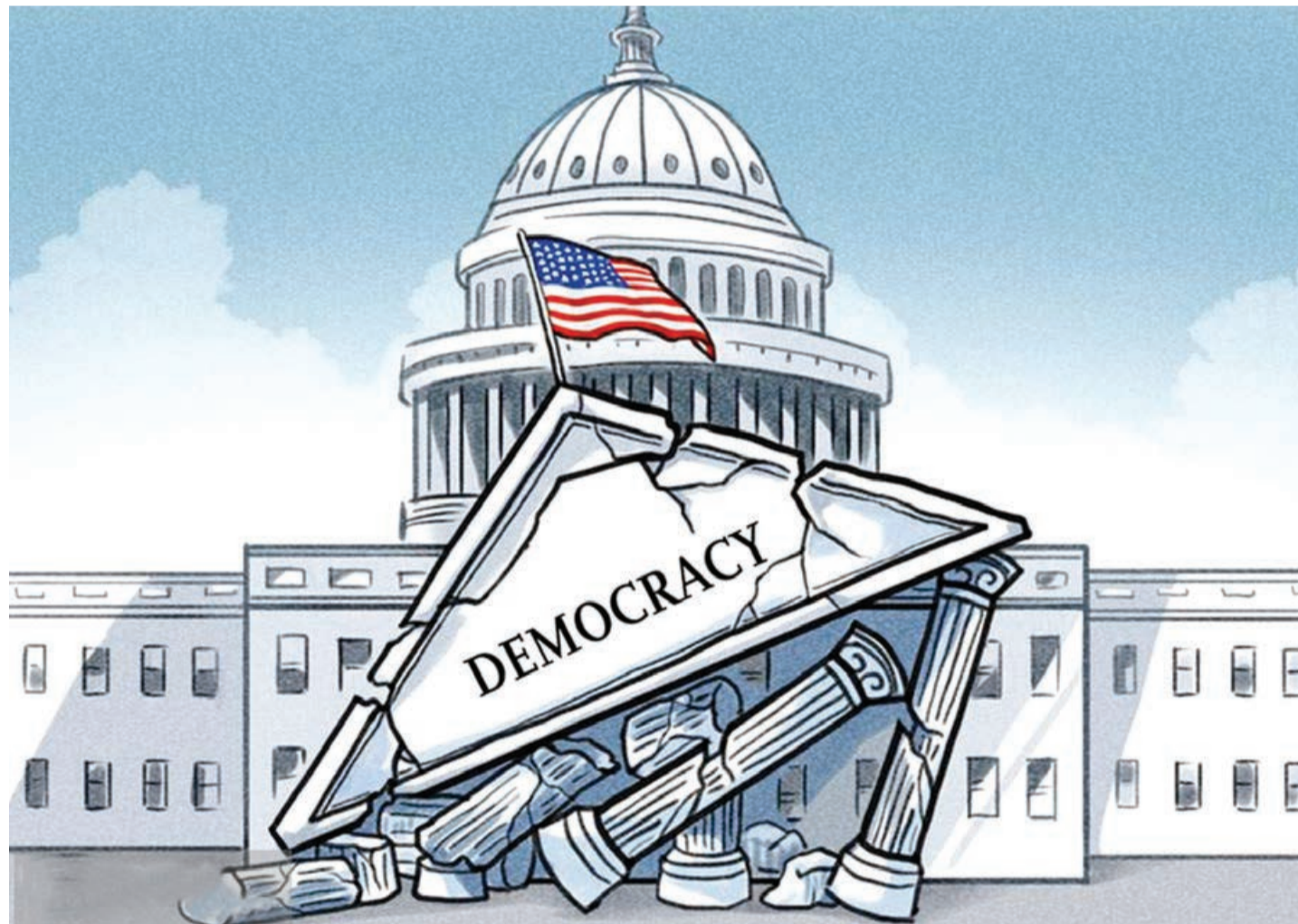
Bölgələrimizdə "Amerika güşələri" adı altında yaradılan güşələr də agentura şəbəkəsidir. Bu şəbəkələr əsasən 2000-ci illərdən başlayaraq Qərbə bağlı bir sıra xarici fondların Azərbaycanda müxtəlif layihələr həyata keçirməyə start verdikləri vaxtdan planlaşdırılıb. Təbii ki, vətəndaş cəmiyyəti adı altında həyata keçirilən bir sıra proqramlara məqsəd ölkədə etimadsızlıq məhiti yaratmaq idi. Yeni gəncələr arasında dövlətə, onun qurumlarına inamsızlıq, etimadsızlıq formalaşdırmaq və daha sonra kaos yaratmaq əsas hədəf kimi müəyyənləşdirilmişdir. Ancaq bu planlar baş tutmadıqca yeni planlar ortaya atıldı. 2017-ci ildə əldə olunan razılıqlara əsasən, Azərbaycanın bəzi bölgələrində "Amerika güşələri" yaradılıb. Sözügedən güşələrin işi, həyata keçirilən proqramlarda məqsəd gənclərin beynini yumaq olub. Belə ki, təbliğat aparmaqla gənclərin beynini qarşısındırmaq və dövlətə qarşı qaldırmaq niyyəti güdüldü. Regionlarda yaradılan "Amerika güşələri" Azərbaycan gənclərinin düşüncələrini pozmaq və onları Azərbaycan dövlətinə qarşı qızışdırmaq üçün vasitədir. Onlar müxtəlif çətin, layihələr adı altında öz məqsədlərini həyata keçirirlər, gəncləri dövlətdən uzaq salmağa çalışırlar. Bu baxımdan ayıq-sayıq olmalıyıq və belə agentura şəbəkələri də ləğv edilməlidir.

İlham Əliyevin 20 il ərzində tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirdiyi Azərbaycanla bu gün kimsə təhdid, hədə-qorxu dili ilə danışa bilməz. Azərbaycan bu gün dünyada sülhsevər, etibarlı tərəfdardır və tam müstəqil siyasət yürütdən ölkə statusuna sahibdir. Ona görə də milli maraqlarına zidd olan bütün mənfai addımları qətiyyətlə və adekvat şəkildə cavablandıracaq.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

ABŞ Qarabağda yeni savaşa istəyir

Ağ Ev və Qərb Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasına qəti etiraz edirlər

kimi ölkələrə "bəxş etdiyi" "demokratiya" uzun illər məhz dünyanın gözü qarşısında baş verib. Üstəlik, ABŞ hər zaman bu demokratiyanı güc hesabına yaymağı özünə rəva bilib. Sadələdiyimiz bütün hallarda ABŞ-nin iddia etdiyi "demokratiya"dan əvvəl onun ordusu okeanın bu tayına gəlib.

ABŞ-nin yaymağa çalışdığı "demokratiya" hər dəfə bəşəriyyət üçün minlərlə insanın ölümü və xaosla nəticələnib. Ən sadə halda isə ABŞ demokratiya adı altında dünyada bir çox çevriliş cəhdlərinin arxasında dayanan əsas fiqur olub.

Ağ Ev özünü "demokratiyanın beşiyi" adlandırır və əzədlıq, insan hüquqları kimi dəyərləri bütün dünyada yaymağı əsas vəzifələrindən biri kimi elan edir. Rəsmi Vaşinqtonun özünü necə ədləndirməsindən əslilə olmayaraq müasir reallıq, ən əsası isə "əzədlıq ixracı" pərdəsi altında Şərq-müsləman dünyasına gətirdiyi savaşa və iflas ABŞ-nin demokratiyanın təməl prinsiplərindən tam uzaqlaşdığını, həmçinin xalqların suverenlik və seçim hüquqlarına qonim kəsildiyini göstərir. "Demokratikləşmə dalğası"nın, əslində, yeni ekspansiya hərəkatı və müasir müstəmləkəçilik siyasəti olduğunu bilmək üçün hansısa xüsusi araşdırmalara da lüzum yoxdur.

Demokratiya və insan haqlarını effektiv manipulyasiya alətinə çevirmiş rəsmi Vaşinqton son onilliklərdə Latın Amerikasında, Afrikada və Yaxın Şərq-

qanun" yaratmaq kimi cəhdlərin reallaşdırılması nəticəsində baş verdi və bunun sayəsində həmin ölkələrin ərazisində terrorçu rejimlər yarandı. Bunlar, əlbəttə ki, ABŞ-nin "demokratikləşmə siyasətinin" ağır nəticələridir.

Ümumilikdə, son 30 il ərzində ABŞ başqa ölkələrin ərazisində 20-dən çox hərbi əməliyyatda iştirak edib, tez-tez öz müharibə prinsiplərini və çoxsaylı beynəlxalq müqavilələri pozub. ABŞ qüvvələri ən azı üç ölkədə dövlətçiliyi tamamilə məhv edib, bu dövlətin sayəsində ən azı 10 ölkə suverenliyini itirib, bir milyondan çox mülki şəxs öldürülüb, on milyonlarla insan evlərini tərək etmək məcburiyyətində qalıb. ABŞ-nin Əfqanıstandakı 20 illik hərbi mövcudluğu ölkəni fəlakətli vəziyyətə salıb, İraqı faktiki olaraq parçalayıb, Suriyanı təhrik etdiyi vətəndaş müharibəsi böyük dağıntılar və insan itkiləri ilə nəticələnib, Ukraynanı Rusiya ilə üz-üzə qoyub və nəticədə Avropanın mərkəzində dəhşətli müharibəyə yol açdı.

ABŞ xarici siyasətinin əsl məqsədi daxili kapitalist qruplarının, ilk növbədə hərbi sənaye korporasiyalarının maraqlarını təmin etməkdir və bu halda insan haqlarına riayət olunması onları çox az narahat edir.

Vaşinqtonun Əfqanıstandakı 20 illik hərbi mövcudluğu ölkəni fəlakətli vəziyyətə salması ilə nəticələndi. Öz siyasi sis-

məhz ABŞ-dir. 2000-ci illərin əvvəllərindən başlanan rəngli inqilablar sənarisinin müəllifi də Ağ Evdir.

Amma bu məkrli planları Azərbaycanla gerçəkləşdirmək cəhdinin uğursuz alınması bu ölkəyə mesaj verdi ki, bu dövlət qarşısındırmaq, daxili çaxnaşmalar yaratmaq mümkün deyildir. Çünki bu ölkədə sarsılmaz xalq-hakimiyyət birliyi var. Xalq öz qüdrətli liderinin ətrafında hər zaman "dəmir yumruq" kimi birləşərək ümummilli məsələdə müstəqillik nümayiş etdirir.

Azərbaycan ABŞ-nin zir-zibillərindən təmizlənməlidir

Ən əsası odur ki, bu gün Azərbaycan sözü ilə əməli bir olan dövlət kimi Cənubi Qafqazda yeni reallıq formalaşdırıb. Həm də bütün bunları beynəlxalq hüquq normalarından kənar çıxmadan, qaydalarla uyğun şəkildə edib. Qalıb sərəkərdə kimi şərtlər də İlham Əliyev dikte edir və Azərbaycan Prezidenti regiondan uzaq ölkələrə bölgənin problemlərini müzakirə etməyə lüzum görmür. Çünki sülhlə bağlı məsələlər yalnız regional çərçivədə müzakirə və həll edilə bilər.

İlham Əliyev həm də qətiyyətli lider kimi bir daha Azərbaycana qarşı qəbul ediləməz planları olan tərəflərə mesaj verir: "Bizim səbrimizlə oynamasınlar. Biz

ABŞ Dövlət katibinin köməkçisinin səsləndirdiyi birtərəfli və qərəzli fikirlər səmərəsiz və əsassızdır

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) noyabrın 15-də ABŞ Dövlət katibinin köməkçisi Ceyms O'Braynın Nümayəndələr Palatasının Xarici İşlər Komitəsinin Avropa üzrə alt komitəsinin dinləmələrində səsləndirdiyi birtərəfli və qərəzli fikirlərə münasibət bildirib.

Bu barədə AZƏRTAC-a XİN-in Mətbuat xidməti idarəsindən məlumat verilib. Bildirilib ki, bu fikirlər səmərəsiz, əsassız və qəbul edilməzdir.

Açıqlamada qeyd olunub: "Dinləmələri və səsləndirilən çıxışları Azərbaycan ilə ABŞ arasında iki tərəfli və çoxtərəfli formatlarda münasibətlərə zərər kimi qiymətləndiririk. Azərbaycana qarşı səslənən itihamlar əsassız olmaqla yanaşı, regionda sülh və təhlükəsizliyi sarsıdır.

Sentyabrın 19-20-də Azərbaycanın antiterror tədbirlərinə gətirib çıxaran son vəziyyət və hadisələrə münasibət bildiren Dövlət Departamentinin nümayəndəsi Azərbaycanın bu addımlarına səbəb olan əsas problemlə, yəni beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, habelə 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanata zidd olaraq ərazilərimizdə erməni silahlı qüvvələrinin 10 mindən çox üzvünün qanunsuz mövcudluğu məsələsinə etinasız yanaşır. Üstəlik, Azərbaycan tərəfi bütün, o cümlədən ABŞ ilə keçirilmiş görüşlərdə sözügedən qüvvələrin bölgədə təhlükə mənbəyi olduğunu dəfələrlə vurğulayıb və onların dərhal çıxarılmasına çağırış edib.

Bundan əlavə, ABŞ tərəfi sülh prosesinin irəliləməsinin vacibliyindən bəhs edərək Ermənistanın artıq iki aydan çoxdur ki, Azərbaycanın sülh sazişi ilə bağlı təkliflərinə cavab verməyərək prosesi ləngitdiyini unudur. Baza prinsiplər, habelə sülh sazişinin imzalanması, o cümlədən sərhədlərin demarkasiyası və delimitasiyası, kommuni-

kasiya xətlərinin açılması əsasında sülh prosesini başlanan tərəfin Azərbaycan olmasına baxmayaraq, Dövlət katibinin köməkçisi son 3 il ərzində bu istiqamətlər üzrə göstərilən səylərə Ermənistan tərəfindən maneə törətdiyini vurğulamaqdan çəkinib. Ermənistanın fərqli olaraq, Azərbaycanın östən il oktyabrın 6-da Praqada keçirilən görüş zamanı da bir daha təsdiqləndiyi kimi, hər zaman Ermənistanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət edib.

Azərbaycan noinki 2020-ci ilin 44 günlük müharibəsindən sonra, hətta ərazilərinin işğal altında olduğu 30 ilə yaxın müddət ərzində də beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, o cümlədən sülh prosesinə sadıq olub. Əksinə, vasitəçilərdən biri olan ABŞ tərəfi təcavüzkar və regionda sabitliyin pozulmasına səbəb olan Ermənistanı beynəlxalq hüquqa uyğun davranması ilə bağlı heç vaxt çağırış etməyərək, o cümlədən ABŞ ilə keçirilmiş görüşlərdə sözügedən qüvvələrin bölgədə təhlükə mənbəyi olduğunu dəfələrlə vurğulayıb və onların dərhal çıxarılmasına çağırış edib.

Bundan əlavə, ABŞ tərəfi sülh prosesinin irəliləməsinin vacibliyindən bəhs edərək Ermənistanın artıq iki aydan çoxdur ki, Azərbaycanın sülh sazişi ilə bağlı təkliflərinə cavab verməyərək prosesi ləngitdiyini unudur. Baza prinsiplər, habelə sülh sazişinin imzalanması, o cümlədən sərhədlərin demarkasiyası və delimitasiyası, kommuni-

irəli gələn öhdəliklərini yerinə yetirməməsi Azərbaycanı alternativ yolların tikintisi ilə bağlı qərar verməyə sövq edib. Qonşu dövlətlərlə kommunikasiya xətlərinin çəkilməsi qaydasının razılaşdırılması, o cümlədən İranla Naxçıvan Muxtar Respublikasına marşrutla bağlı müqavilə Azərbaycanın suveren hüququdur. Bunun fonunda Azərbaycan da regionun təhlükəsizliyi üçün "3+2" formatının (Azərbaycan-Ermənistan-Türkiyə-Rusiya-İran) prioritet olduğunu bir daha təsdiqləyir. Bu istiqamətdə sözügedən səylərə xələf gətirən hər hansı bir şərh yersizdir.

Ceyms O'Braynın 907-ci düzəliş icrasının müvəqqəti dayandırılması məsələsi ilə bağlı şərhinə gəlincə, belə görünür ki, ABŞ tərəfi 1992-ci ildə təcavüzə və işğala məruz qalmış dövlət olmasına baxmayaraq, bu düzəlişlə sanksiyaya məruz qalan Azərbaycana qarşı etdiyi səhvi yenidən təkrarlayır. 2001-ci il 11 sentyabr hücumlarından sonra Azərbaycan ABŞ-nin terrorla mübarizə səylərini dəstəklədiyi zaman həmin il 907-ci düzəliş icrasının müvəqqəti dayandırılması qərarını verən də ABŞ tərəfi olub. Məhz Azərbaycanın həvə məkanı marşrutlarını və logistika imkanlarını, Şimal Paylayıcı Şəbəkəsinə açmaqla ABŞ tərəfinə öz yardım ölini uzadıb. Əfqanıstanda ABŞ tərəfi ilə çiyin-çiyinə mübarizə aparan ilk dövlətlərdən biri də məhz Azərbaycan olub. Azərbaycan eyni zamanda Əfqanıstanı tərk edən sonuncu tərəfdar ölkə idi. Lakin belə xüsus ki, ABŞ tərəfi həmişə Azərbaycanın dəstəyini müvəqqəti hesab edib. Amma unudulmamalıdır ki, tarix təkrarlana bilər. ABŞ tərəfinin 907-ci düzəliş icrasının müvəqqəti dayandırılması məsələsi ilə bağlı belə laqeyd hə-

rəkəti Azərbaycana qarşı bədxah addımdır.

Bundan əlavə, "Azərbaycanın gücdən istifadə etməsi etimadı sarsıdıb və Bakının Ermənistanla hərtərəfli sülhə sadıqlığına şübhələr yaradıb" ifadəsi 30 ilə yaxın təcavüzün və gücdən istifadənin qurbanının məhz Azərbaycan olduğunu nəzərə alaraq heç bir dəyər daşmır. Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə əsasən suverenliyini və ərazi bütövlüyünü müdafiə etmək üçün gücdən istifadə etməklə bağlı legitim hüququ olduğunu bir daha vurğulayır.

Vaşinqtonun Azərbaycana münasibətdə ABŞ-nin təşəbbüsü ilə keçirilən yüksək səviyyəli ikitərəfli görüş və təmasları təxirə salması və "ikitərəfli münasibətlərimizdə "ovvölki kimi" ola bilməz" bəyanatına gəlincə, qeyd etmək lazımdır ki, münasibətlər birtərəfli ola bilməz. Beləliklə, eyni yanaşma Azərbaycan tərəfindən də bərabər şəkildə tətbiq olunacaq. Belə bir şəraitdə ABŞ-nin Azərbaycana yüksək səviyyəli səfərlərinin mümkünlüyünü də yersiz hesab edirik.

Üstəlik, ABŞ-nin belə birtərəfli yanaşması onun vasitəçilik rolunu itirməsinə gətirib çıxara bilər. Bu şərtlər altında 2023-cü il noyabrın 20-də Vaşinqtonda Azərbaycanın və Ermənistanın xarici işlər nazirləri səviyyəsində keçirilən görüşün baş tutmasını mümkün hesab etmədiyimizi vurğulamaq vacibdir.

Diqqətə çatdırılıb ki, beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri Azərbaycanın xarici siyasətində həmişə prioritet olub. Azərbaycan həmişə beynəlxalq öhdəliklərinə uyğun hərəkət edəcək. Eyni zamanda Azərbaycan öz milli maraqlarına zidd olan bütün mənfəadimləri qətiyyətlə və adekvat şəkildə cavablandıracaq.

Büdcə prioritetləri reallıqlara uyğundur

Milli Məclisdə "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşda təsdiq edilib. Növbəti ilin dövlət büdcəsi dünyada gedən iqtisadi proseslərdə, hərbi-siyasi vəziyyətdə, ölkəmizin sosial-iqtisadi potensialına, bir sözlə yeni reallıqlara əsaslanaraq hazırlanıb.

Büdcənin xərc və gəlirlərində artım müşahidə edilir. Bu, 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin nə qədər balanslı və uğurlu olduğunu sübut edir.

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə danışan Milli Məclisin Əmək və Sosial Siyasət Komitəsinin sədri Musa Quliyev bildirib ki, gələn ilin dövlət büdcəsində üç prioritet istiqamət müəyyən edilib. Bunlar hərbi, müdafiə və təhlükəsizlik xərclərinin, sosialyönümlü xərclərin və Böyük qayıdış proqramının icrasının sürətləndirilməsi məqsədilə ayrılan vəsaitin artırılması ilə bağlıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistanla hələ də sülh müqaviləsi imzalanmadığına görə bölgədəki gərginlik aradan qalxmıyıb. Belə olan halda, ordumuzun gücünün və müdafiə imkanlarının genişləndirilməsi üçün dövlət büdcəsində təhlükəsizlik və müdafiə xərclərinin artırılması tamamilə məntəqlidir. Ona görə də növbəti ilin büdcəsinin təxminən 25 faizinin bu istiqamətə xərclənməsi nəzərdə tutulub.

Komitə sədri xatırladı ki, Prezident İlham Əliyevin daxili siyasətdə sosialyönümlülük, əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması, sosial müdafiəyə ehtiyacı olan şəxslərin daim dövlət qayğısı ilə əhatə olunması əsas yer tutur: "2024-cü ilin

büdcəsi də önəmli olaraq sosialyönümlüdür. Hətta gələn ilin büdcəsində sosial müdafiə xərclərinin bu ilə müqayisədə 7 faiz artırılması da nəzərdə tutulub. Bu istiqamət üzrə ayrılmış təxminən 16 milyard manat büdcənin 43 faizini təşkil edir. Buraya əhalinin sosial müdafiəsi ilə bağlı, əməkhaqları, səhiyyə, təh-

yurlarında məskunlaşmasının vacibliyi gələn ilin dövlət büdcəsində nəzərə alınıb. Büdcədən Böyük qayıdış proqramının icrası üçün 4 milyard manatın ayrılması nəzərdə tutulub. Xatırladaq ki, İkinci Qarabağ savaşından ötən 3 ildə bu istiqamətdə ümumilikdə 12 milyard manata yaxın vəsait xərclənib.

Musa Quliyev yeni büdcə layihəsinə əsasən, gələn il orta aylıq əməkhaqqının artımının nəzərdə tutulduğunu qeyd edib. Bildirib ki, bu, pensiyaların da 10 faizlik artımını təmin etməyə imkan verəcək. Nəticədə gələn il orta aylıq pensiya 436 manatdan 483 manata qalxacaq. Yaşla görə təyin edilən pensiyaların məbləği isə 466 manatdan 516 manata çatacaq. Gələn il eyni zamanda sosial müavinət xərcləri də bu ilə nisbətən 11 faiz artırılacaq və təminatda heç bir problem olmayacaq. İşsizlikdən sığorta fondunun gəlirləri və xərclərində də cari ilə müqayisədə xeyli artım nəzərdə tutulub.

Deputatın sözlərinə görə, aparılan islahatların uğurlu nəticəsi olan növbəti ilin büdcəsi inflyasiyanın 5,3 faiz olmasına, yəni bir-qəşmli həddə

sil, elm, mədəniyyət və turizmin inkişafına yönəlməli xərclər daxilidir".

Büdcənin üçüncü prioritet istiqaməti barədə danışan deputat deyib ki, Şərqi Zəngəzurun və Qarabağın infrastrukturunun genişləndirilməsinin, orada quruculuq işlərinin sürətləndirilməsinin və keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma

düşməsinə imkan verəcək. Həmçinin oraq inflyasiyası da birtərəfli olacaq. Deməli, əhalinin pul gəlirləri inflyasiyanı üstələyəcək. Bu da vətəndaşlarımızın sosial müdafiəsinin daha təminatlı şəkildə həyata keçirməyə şərait yaradacaq.

Nəzrin QAFARZADƏ, "Azərbaycan"

Qərbi Azərbaycan İcması bəyanat yaydı

Qərbi Azərbaycan İcması ABŞ Konqresində keçirilən növbəti anti-Azərbaycan tədbiri ilə bağlı bəyanat yayıb.

AZƏRTAC bəyanatı təqdim edir: "Ənənəvi olaraq Azərbaycan xalqına düşmən münasibəti bəsləyən ABŞ Konqresində növbəti anti-Azərbaycan tədbiri keçiriləcək. Nümayəndələr Palatasının Xarici Əlaqələr Komitəsində "Dağlıq Qarabağın gələcəyi" kimi təxribatçı başlıq altında keçirilməsinə bəslənən ABŞ Konqresinin sərbəst mentalitetini, korruptsiyaya uğramış və strukturun insan hüquqlarına zidd və etnik ayrı-seçkilik yanaşmasını ifşa edib.

Dinləmələrdə çıxış edən həm hökumət rəsmiləri, həm də konqresmenlər regionda sülhə maneə törədən və düşmənciliyi qızışdıran bəyanatlar veriblər. Açıq-aydın görünür ki, ABŞ Azərbaycanın öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi ilə bölgədə yaranmış sülh imkanından ciddi şəkildə narahat olub. ABŞ rəsmilərinin verdikləri bəyanatların destruktiv olması onun beynəlxalq hüquqa zidd, bəhtən və etnik ayrı-seçkilik xarakterli daşıyan məzmunundan aydın görünür.

Əvvəla qeyd edək ki, 300 mini Ermənistan dan olmaqla, bir milyondan artıq azərbaycanlının öz evlərindən zorla qovulmasına, Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı çoxsaylı kütləvi qətləmə və insanlıq əleyhinə digər cinayətlər törətməsinə baxmayaraq, ABŞ Konqresi bir dəfə də olsun azərbaycanlılarla bağlı dinləmə keçirməyib. Bu azmış kimi, ABŞ Konqresi azərbaycanlıların Ermənistanın kütləvi qovulmağa olduğu 1988-ci ildə anti-Azərbaycan qətnamələr qəbul edərək, faktiki olaraq bu ölkənin törətdiyi etnik təmizləməyə və insanlıq əleyhinə cinayətlərə dəstək verib. Üstəlik, 1992-ci ildə bədnam 907-ci düzəliş qəbul edərək, Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi hərbi işğala və işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərindən yüz minlərlə azərbaycanlının qovulmasına dəstəkləyib.

Uzun illər "yaxşı polis, pis polis" oyununu oynayan ABŞ Konqresi və hökumətinin maskası yırtılıb. ABŞ hökuməti özünün azərbaycanofob siyasətini ifadə etmək üçün daha R.Menendez kimi məxluqlara ehtiyac duymur. Dinləmədə ABŞ Dövlət Departamentinin əməkdaşı Ceyms O'Brayn Azərbaycanın qarşı nifrət dolu çıxışı ilə R.Menendez, A.Şiff kimilərini geridə qoyub.

Yarandığı gündən, demək olar ki, fasiləsiz müharibə aparan, xarici dövlətlərin ərazi bütöv-

lüyünə və müstəqilliyinə qarşı güc tətbiq edən, on milyonlarla insanı qətlə yetirən bir dövlətin nümayəndəsinin Azərbaycanın özünümüdafiə hüququndan istifadəsinə tənqid etməsi hiddət doğurur. Hərçənd faydası olmasa da, cənab O'Brayna xatırlatmaq istərdik ki, BMT Nizamnaməsində qadağan olunmuş güc tətbiqi dövlətlərin ərazi bütövlüyünə qarşıdır ki, onunla da Ermənistan və ABŞ-nin özü məşğul olur.

ABŞ tərəfi noinki Azərbaycanın özünümüdafiə hüququ çərçivəsində həyata keçirdiyi tədbirlərə dəstək verməyib, hətta bu tədbirlər zamanı mülki şəxslərin zərər görməsinin qarşısını necə almasından dərş çıxarmalıdır. Keçirdiyi hərbi əməliyyatlar zamanı günahsız insanların həyatına və mülki infrastrukturuna heç bir dəyər verməyən ABŞ tərəfinin bu məsələdə Azərbaycanı öyrənməli olduğu çox şey var.

Vaxtilə öz ehtiyacına görə 907-ci maddənin qüvvəsini dayandırmış ABŞ hökumətinin indi həmin bəndi yenidən tətbiq etməsi vaxtilə terror hücumuna məruz qalmış ABŞ-yə çətin günlərində dayaq durmuş Azərbaycanın itimatıyındadır bu ölkəyə inamı dəridən sarsıdıb. Baş verənlər onu göstərir ki, ABŞ qarşılıqlı hörmətə və etimada əsaslanan uzunmüddətli tərəfdaşlıq aparmaq iqtidarında deyil.

O'Braynın Azərbaycanın İran vasitəsilə Naxçıvan Muxtar Respublikasına nəqliyyat imkanlarını inkişaf etdirmək istiqamətində səyləri ilə bağlı şərh verməsi Azərbaycanın suverenliyinə və daxili işlərinə qarşıdır.

907-ci maddənin tətbiqi, siyasi dialoq və əməkdaşlığın məhdudlaşması ilə Azərbaycanın mövqeyinə təsir etməyə çalışan ABŞ hökuməti bilməlidir ki, səlibçi yanaşmadan, qərəz və hikədon irəli gələrək, düşünlülməmiş addımlar atması, ilk növbədə, ABŞ-ni özüni ziyanandır.

Bütün bunlar sübuta yetirir ki, süllü təşviq etmək adı altında regionda öz mənfur planlarını həyata keçirməyə çalışan ABŞ, əslində, sülhün öldürülməsinə qarşı çıxır.

ABŞ hökuməti regionda çərçəyən edənlərdən düzgün nəticə çıxarmalı, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsi ilə meydana çıxan unikal sülh imkanının reallaşmasına mane olmamalıdır.

Biz ABŞ hökumətinin etnik qərəzinə son verməyə, Ermənistanın qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz şəkildə və ləyaqətlə geri qayıtmaq hüququna hörmət etməyə çağırırıq."

Tariximizin ən şanlı səhifələrindən olan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazi bütövlüyü və suverenliyi bərpa edilib.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfər nəticəsində məcburi köçkünlərin 30 illik nisgəlinə son qoyulub, onlar tədricən öz doğma el-obalarına könlüllü şəkildə geri döndürülür.

Noyabrın 16-da Laçın rayonunun yenidən salınan Zabux kəndinə Aşeron rayonunda, Bakı və Sumqayıt şəhərləri ərazisində yataqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımçıq tikililər və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət növbəti, ikinci köç karvanı yola salınıb.

140 minə yaxın keçmiş məcburi köçkün Qarabağ və Şərqi Zəngəzura qayıdacaq

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük qayıdış Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" sənədində əks olunan 5 ümummilli məqsədlərdən biridir. Milli Prioritetlərin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə dövlət proqramının icrası mərhələli şəkildə həyata keçirilir.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Fuad Hüseynov BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının Universal Dövrü İcmal (UDİ) üzrə İşçi Qrupunun 44-cü sessiyasında çıxışı zamanı Azərbaycan hökumətinin səyləri sayəsində Ermənistanın 30 illik hərbi işğalında vandalizmlə üzlaşmış ərazilərə Böyük qayıdış proqramının icrası çərçivəsində artıq 3000 mindən çox keçmiş məcburi köçkünün doğma torpaqlarına qayıtdığını bildirib. F.Hüseynov diqqətə

Zabuxa qayıdış sevinci

Daha 94 laçınli yurduna döndü

çatdı ki, qarşdakı illərdə Şuşa şəhəri də daxil olmaqla, ümumilikdə 100-ə yaxın yaşayış məntəqəsini - 8 şəhər, 8 qəsəbə və 84 kəndi əhatə edən mənzil tikintisi layihələrinin genişmiqyaslı icrası nəzərdə tutulub.

F.Hüseynov qeyd edib ki, yaxın üç ildə Azərbaycan hökuməti işğaldan azad edilmiş torpaqların yenidən qurulması, müasir evlərin tikintisi və iqtisadiyyatın bərpası sürətlə davam etdirilməklə 140 minə yaxın məcburi köçkünü Qarabağ və Şərqi Zəngəzura qayıdacaq.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Fuad Hüseynov BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının Universal Dövrü İcmal (UDİ) üzrə İşçi Qrupunun 44-cü sessiyasında çıxışı zamanı Azərbaycan hökumətinin səyləri sayəsində Ermənistanın 30 illik hərbi işğalında vandalizmlə üzlaşmış ərazilərə Böyük qayıdış proqramının icrası çərçivəsində artıq 3000 mindən çox keçmiş məcburi köçkünün doğma torpaqlarına qayıtdığını bildirib. F.Hüseynov diqqətə

Sağlam, müasir və abad yaşayış mühiti

Zabuxa ilk köç karvanı avqustun 25-də həyata keçirilmişdi. Tərtər, Bərdə, Qax və Lənkəran rayonlarında məskunlaşan 5 ailə (23 nəfər) - Tərtər rayonundan 2 ailə (10 nəfər), Bərdə rayonundan 1 ailə (5 nəfər), Qax rayonundan 1 ailə (4 nəfər), Lənkərandan 1 ailə (4 nəfər) müvəqqəti məskunlaşdıqları ərazilərdən yola salınaraq Horadiz şəhərində köç karvanına qoşulublar. Bu mərhələdə Zabux kəndinə daha 25 ailə - 94 nəfər köçürülüb.

Köç karvanları Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin və "Bakı Abadlıq Xidməti" MMC-nin nü-

mayəndələri tərəfindən qarşılanaraq yaşayış sahələrinə yerləşdiriliblər. Bununla da Zabux kəndində 46 ailənin, yəni 188 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib. Ümumi sahəsi 81 hektar olan Zabux kəndinə ümumilikdə 245 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulub.

Kənd sakinlərinin rahatlığı və məşğulluğu nəzərə alınaraq burada bir sıra infrastruktur binalarının da inşası həyata keçirilib. Kənddə 50 yerlik uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi də inşa olunub. Zabuxda evlərin, sosial obyektlərin və küçələrin işıqlandırılmasında "yaşıl enerji"dən istifadə edilir.

Azad edilmiş torpaqlarımızda keçmiş məcburi köçkünlərin dayanıqlı məskunlaşmasının tam təmin edilməsi, ərazilərdə sağlam, müasir və abad yaşayış mühitinin yaradılması üçün müvafiq addımlar atılır. Dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, bütün işlər ön yüksək səviyyədə yerinə yetirilir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə köç prosesi mərhələli şəkildə reallaşdırılır. İndiyədək 175 ailə (871 nəfər) Zəngilan rayonunun Ağal kəndinə, 20 ailə (90 nəfər) Tərtər rayonunun Talış kəndinə, 325 ailə (1245 nəfər) Laçın şəhərinə, 258 ailə (928 nəfər) Füzuli şəhərinə, 46 ailə (188 nəfər) Laçın rayonunun Zabux kəndinə köçürülüb. Bugünədək 3322 keçmiş məcburi köçkün doğma yurduna qovuşub.

Ülkar XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

ABŞ bilməlidir ki...

Yürütdüyü şantaj siyasəti
Azərbaycan xalqında böyük nifrət hissi oyadır

"ABŞ-nin rəsmi dairələrinin, eləcə də parlamentarlarının Azərbaycan haqqında söylədiyi yanlış fikirlər, səsləndirdikləri bəyanatlar, əlbəttə ki, qəbulolunmazdır. Çünki bu, reallıqlara əsaslanmır, bilavasitə anti-Azərbaycan təbliğatının nəticəsidir".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rzayev deyib.

Deputat bildirib ki, Azərbaycan öz ərazilərini işğaldan qurtarıb, haqqı, ədaləti bərpa edib. Ölkəmizin heç bir dövlətin torpaqlarında gözü yoxdur. Bunu dəfələrlə Azərbaycan Prezidenti səsləndirib və bildirib ki, biz ölkəmizin tam suverenliyini bərpa etmişik, torpaqlarımızı işğaldan azad olunub və bu bizim haqqımızdır.

Əldə olunan nəticələrin bir çox Qərb dövlətlərini, Avropa ölkələrini qane etmədiyini qeyd edən komitə sədri deyib ki, Azərbaycanın müstəqil siyasət yürütməsi, heç bir ölkənin diktesi ilə hərəkət etməməsi, sürətli inkişafı Qərbi, eləcə də Avropanın müəyyən dairələrini narahat edir. "Ona görə də qələbədən sonra erməni-pərəst qüvvələrin təhriki ilə Azər-

baycana qarşı böhtan kampaniyası genişləndirilib və çox təəssüflər olsun ki, bu sırada özünü demokratik, insan haqları uğrunda mübarizə aparən, dünyada "haqqın", "ədalətin cərcəsi" kimi təqdim edən ABŞ və onun rəsmi dairələri də var. Bu, qəbulolunmaz faktlardır. Azərbaycan dövləti bu barədə öz fikirlərini dəfələrlə bildirib. Qeyd olunub ki, Azərbaycana heç kim təsir edə bilməz və dövlətimiz tutduğu haqq yolundan dönməz deyil. Ancaq bu kampaniyanın genişlənməsində əli olanlar bilavasitə Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək və Azərbaycana təsir mexanizmini Ermənistanın vasitəsi ilə işə salmaq fikrindədirlər. Onlar Ermənistanın gələcəyi, erməni xalqının firavanlığı üçün deyil, öz məqsədləri naminə bu siyasəti yürü-

rüdürlər", - deyə komitə sədri əlavə edib.

Deputat vurğulayıb ki, xarici dairələr Ermənistanı deyil, öz mənfur siyasətlərini həyata keçirmək üçün bu ölkənin baş naziri Nikol Paşinyanı müdafiə edib, onu qoruyurlar.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə səsləndirib və bu gün də o mövqedədir ki, Azərbaycanın tutduğu yol haqq yoldur, beynəlxalq normalara əsaslanan yoldur. Azərbaycan bu yolu davam etdirəcək və ona olan təsirləri dəf etməyə qadirdir. Xarici dövlətlər, eləcə də ABŞ bilməlidir ki, Azərbaycan artıq 1990-cı illərin əvvəllərindəki dövlət deyil. O, qüdrətlənib, güclü orduya sahibdir.

Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə yüksək nüfuzla malik olduğunu deyən T.Rzayev bildirib ki, onun dostlarının sayı artıb və bu gün ölkəmizin həqiqətli dünyanın bir çox dövlətləri tərəfindən qəbul olunur və dəstəklənir. Özüni demokratik dövlət adlandıran ABŞ-nin şantaj əsaslanan siyasəti Azərbaycan xalqında çox böyük nifrət hissi oyadır. Eləcə də bizə qardaş olan dövlətlər tərəfindən qəbul edilmir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycanı yolundan heç kim döndərə bilməz

Qərbin bəzi dairələrinin riyakarlığı
heç bir nəticə verməyəcək

"Azərbaycan Vətən müharibəsində qələbə qazandıqdan sonra dostlarımız sevindi, biz ölkəmizin suverenliyinin tam bərpa olunması münasibətilə təbrik etdik. Amma yuxusu arşə çəkilən, narahat olan qüvvələr də bu fonda aktivləşdilər".

Bu sözləri Milli Məclisin deputatı Vüqar İsgəndərov "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında deyib. Deputat bildirib ki, Qərb institutlarının, xüsusən Fransanın son zamanlar fəal anti-Azərbaycan siyasəti yürütdükləri göz önündədir. Onlar beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini ayaq altına ataraq işğalçı, təcavüzkarı dəstəkləyirlər. BMT-nin qətnamələrini özü icra edən Azərbaycanı hər hansı bəhanə ilə günahlandırmağa çalışırlar.

Bütün bunların inkişaf edən, güclü Azərbaycan üçün heç bir mənə və əhəmiyyət kəsb etmədiyini bildiren V.İsgəndərov deyib ki, dünyanın hələ də ikili standartlarla idarə olunduğunu, selektiv yanaşmaların tüğyan etdiyini şahidi olur. Çox təəssüf ki, XXI əsrdə xristian təəssübkeşliyi görürük. Bu, birinci məsələdir və hər birimizi narahat edir. Görünür odur ki, dünya o qədər inkişaf etməyib.

Deputat qeyd edib ki, bu dövrdə hələ də dini, irqi ayrı-seçkilik özünü göstərib. İndi

fundamental dəyərlərə sayğısızlığı müşahidə edirik. İkinci məsələ odur ki, Azərbaycan və Türkiyənin regionda güclənməsi, dünyada güc sahiblərindən birinə çevrilməsi bəzi dairələri narahat edir və onlar hər vaxtda regionda eskalasiyanın qalmasına, hər hansı təxribatların baş verməsinə rəvac vermək istəyirlər. Lakin Azərbaycan üçün müharibə, münaqişə səhifəsi artıq qapanıb və yeni səhifə açılıb. Bu yeni siyasət mənzərəni Azərbaycan formalaşdırır. Bu, sülh, tərəqqi, daimi inkişaf, bərpa-quruculuq işləridir ki, dövlətimiz bunu uğurla icra edir", - deyə o əlavə edib.

Deputat vurğulayıb ki, Azərbaycanı bu yoldan heç kim döndərə bilməz. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, biz gündən-günə hərbi, iqtisadi gücümüzü artıracağıq. Güclü ordu formalaşdırılması məsələsini həmişə diqqətdə saxlayacağıq. Ümumiyyətlə, təkə bölgədə deyil, global anlamda dünyanın qüdrətli və ən hörmət edilən ölkələrindən birinə çevriləcəyik.

Ə.QABİLQIZI,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Qərbin regionda hegemonluq niyyətini puça çıxarıb

"Qərbin bəzi dairələrinin bu gün apardığı siyasətə nəzər salanda görürük ki, riyakarlıq və ikiüzlülük baş alıb gedir. Həmin siyasət mərkəzlər məsələlərə ikili standartlarla yanaşır, məkrli planlar qurur, başqa dövlətləri və güc mərkəzlərini qaralamaq və aşağılamaq üçün əllərindən gələni əsirgənmirlər. Bu sübut edir ki, Qərb dırnaqarası demokratik prinsipləri dünyanı müxtəlif ölkələrə sırımqla cəmiyyətləri daxiləndən parçalamaq və dəyərləri məhv etmək istəyir. Bunun nəticəsidir ki, xüsusilə son zamanlar Yaxın Şərqdə, Afrikada, Asiyada Qərbin hegemonluğuna şahidlik edirik".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Tural Gəncəliyev deyib. Deputat bildirib ki, Qərb düşüncə tərzi müxtəlif cəmiyyətlərə artıq siyasət ritorika ilə deyil, hərbi güc vasitəsilə sirayət edilir. ABŞ, Avropa İttifaqı və onların hərbi komponentlərinin İraq, Suriya, Liviya, Yaxın Şərqi və Afrikanın müxtəlif bölgələrində apardıqları siyasət nəticəsində bir sıra ölkələr iqtisadi rəzilliyyə, diskriminasiya və çöküşə məruz qalıb, hətta iflasa uğrayırlar.

"Aydındır ki, bu gün Qərb dairələri bu "prinsipləri"ni yeni formada Cənubi Qafqaz regionuna da gətirməyə çalışırlar. Zaman-zaman ABŞ, Qərb ölkələri, xüsusilə də Fransa və Almaniyə Ermənistan və digər region ölkələrində destruktiv fəaliyyətlərini həyata keçirirlər. Eyni riyakar fəaliyyətlərini ölkəmizə qarşı da aparmağı çox arzulayırlar. Ona görə də qeyri-hökumət təşkilatları adı altında fəaliyyət göstərən qurumlar vasitəsilə Azərbaycanın daxili işlərinə müdaxilə etməyə cəhdlər göstərir, əsassız ittihamlar səsləndirir, şər-böhtan kampaniyası aparırlar", - deyə deputat qeyd edib.

Tural Gəncəliyevin sözlərinə görə, bütün bu cəhdlərə baxmayaraq, Qərb siyasət dairələri Prezident İlham Əliyev kimi güclü lideri, qüdrətli ordusu, yenilməz siyasət iradəsi və iqtisadi dayanıqlığı olan Azərbaycanda destruktiv fəaliyyətlərini icra edə bilmirlər: "Ona görə müxtəlif bəhanələr gətirir, müxtəlif metodlar və yollar axtarırlar. Gah dünya erməni diasporundan bir alət kimi istifadə edir, gah da Qərb mətbuatında ölkəmiz əleyhinə qaraxma kampaniyası başlandırlar. Azərbaycana qarşı təzyiqlərinin heç bir nəticə vermədiyini gören Qərb güc mərkəzləri yeni nağıllar uydurmaqda mahirdirlər, özlərinə sərf etdiyi üçün lazım gəldikdə "ekoloji terror"dan, "etnik təmizləmə"dən və bu kimi absurd ifadələrdən istifadə edirlər".

Deputat vurğulayıb ki, Qərb dairələri onların təklif etdiyi layihələrin və təşəbbüslərin müxtəlif ölkələrdə sorğu-sualsız dərhal qəbul edilməsinə öyrəşiblər: "Bu səbəbdən öz milli maraqlarını hər şeydən üstün tutan, dəyərlərini qorumağı bacaran Azərbaycan belə təşəbbüslərə müsbət cavab verməyəcəkdir onlar narahat olmağa başlayırlar. Görünür, ölkəmizin dünyada durmadan artan nüfuzu Qərbin arzularını gözdən qoyub. Bu gün Cənubi Qafqaz sanki Qərbin müdaxilə etmək istədiyi, lakin heç bir vaxtda hegemonluğunu qura bilmədiyi bir regiona çevrilib. Bu, təsadüfi deyil, Qərb hegemonluğunun qarşısını almaq üçün müdaxilə siyasəti və qüdrətli dövlət, onun lideri məğrur şəkildə dayanır".

Tural Gəncəliyev həmçinin deyib ki, Qərb ölkələri 30 il əvvəl torpaqları işğal edilmiş, bir milyon çox əhali məcburi köçkün və qaçqın düşmüş, iqtisadi gücü tükənmiş Azərbaycana öyrəşmişdilər. Həmin vaxtlarda olduğu kimi, zəif Azərbaycanla qarşılaşacağılarını hesab edirdilər. Ancaq bizim xalqımız, liderimiz, ordumuz tarix yazdı, bütün konteksti dəyişdi. Xarici qüvvələr də indi Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki və bu ilin sentyabrında həyata keçirdiyi antiterror tədbirlərindəki qələbəsini həzm edə bilmir və bizə qarşı yeni qarşıdurma cəhdi etməyə çalışırlar.

"Avropa Parlamentinin son qətnamələrinə nəzər salanda aydın olur ki, bu "sonad"lar başdan-ayağa cəfəng, sərəmsəm fikirlərlə doludur. Bizim üçün kağız parçasından başqa heç nə ifadə etməyən həmin qətnamələr sanki Qərbin Azərbaycana, eləcə də Türkiyəyə qarşı yeni səlbi yürüşünə çağırışıdır. Hər addımda Azərbaycanı qınayıb, etmədiklərimizi boynunu yıxmağa çalışırlar. Lakin Ermənistanın baş alıb gedən haqsızlıq, ədalətsizlik, revanşizm və separatizmə göz yumurlar", - deyə müsahib söyləyib.

Deputat əlavə edib ki, nə qədər cəhd göstərsələr də, Qərb və ABŞ özlərinə nə qədər əl qatsa da, heç bir nəticə hasil olmayacaq. Biz öz xalqımızın rifah halının yüksəldilməsi naminə, Azərbaycanı dünyanın ən aparıcı ölkələrindən birinə, istər türk dünyasında, istər Avrsiyada, istərsə də Yaxın Şərqdə və qonşuluqda yerləşən digər regionlarda öz sahibinə çevirmək üçün fəaliyyətimizi davam etdirəcəyik.

Nəzir QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

"Sülh" qiyafəli ABŞ-nin savaş siması

2020-ci ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul etdiyi 4 qətnaməni 2020-ci ildə güc yolu ilə yerinə yetirərək Ermənistanın 30 illik işğalına son qoyan, 2023-cü ildə keçirdiyi antiterror tədbirləri ilə suverenliyini təmin edən Azərbaycan riyakar Qərb ölkələrinin hədəfinə çevrilib.

Onilliklər boyu Ermənistanın ərazilərimizin 20 faizini işğal altında saxlamasına göz yumun, vasitəçi olaraq münaqişənin nizamlanmasında əməli fəaliyyət göstərməyən "demokratik" Qərb ölkələri Azərbaycanın öz gücünə ədalətli təmin etməsi ilə heç cür barışa bilmir, erməni lobbisinin ciblərinə axıtdığı dollarlardan, avrovalardan əlləri çıxıdıkları üçün yanib tökülürlər.

Buna görədir ki, ikili standartlı ABŞ və müstəmləkəçi Fransa başda olmaqla bəzi riyakar Avropa ölkələri təcavüzkar Ermənistanı dəstək verir, Azərbaycana qarşı əsassız ittihamlar irəli sürür, yalan və böhtan səsləndirirlər.

Qərb ölkələrinin Azərbaycana bu riyakar yanaşması isə, təbii ki, Ermənistan sevgilərindən irəli gəlmiş və "zavallı" ermənilər bu dəfə də böyük güclərin kiçik qurbanlarına çevriliblər. Az-çox siyasətə maraqlanan hər kəsə aydındır ki, bu qərəzli ölkələrin Cənubi Qafqaz regionunda öz maraqları, çıxarları var və bu bölgədə sülh əldə edilməsi onlara qətiyyətlə sərf etmir. Hazırda Kanadada Azərbaycanı sanksiyalarla hədələməsi, Fransanın Ermənistanı silahlandırması, Avropa İttifaqının Ermənistanı Azərbaycanla sərhəddə missiyasını güclən-

dirməsi, ümumilikdə bölgənin müharibə meydanına çevrilməsi planlaşdırılır.

ABŞ-nin bədnam düzəlişi barışa xidmət edir?

Bu günlərdə isə ABŞ Dövlət katibinin Avropa və Avrsiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Brayn Xarici İşlər Komitəsində keçirilən dinləmədə deyib ki, ABŞ Ermənistan-Azərbaycan sülh danışıqlarında inkişaf göründəkdə Azərbaycana birbaşa yardımları qadağan edən "907-ci düzəliş"dən imtina müddətini uzatmayacaq.

"Sülhpərvər" ABŞ indi qürrələndiyi və Azərbaycanı hədələdiyi bədnam "907-ci düzəliş"i ölkəmizin işğalla üzləndiyi, xalqımızın yurdundan didərgin düşərək ən acınacaqlı vəziyyətdə yaşadığı bir dövrdə - 1992-ci ildə edib.

1992-ci ildə "Azadlıq Müdafiə Aktı" adlı qanunun 907-ci bölməsinə düzəliş əsasında, ABŞ hökumətinin Azərbaycanın rəsmi strukturlarına yardım göstərməsi qadağan olunmuşdu.

Bununla da "humanist" ABŞ dədə-baba torpağından zorla didərgin salınan, suya, çörəyə məhətək şəkildə vaqonlarda, çadır şəhərciklərində yaşamağa məcbur olan bir milyonda çox azərbaycanlının taleyinə biganəlik nümayiş etdirmişdi.

Okeanın o tayında oturub dünyaya ağılıq etmək istəyən ABŞ indi də utanmadan sülhdən dəm vurur, Azərbaycanı qınayıb, bu bədnam düzəlişin ləğv edilməyəcəyini bildirir.

Lakin birca dəfə də ağızını açıb min-bir oyunla sülhdən yayınan Ermənistan heç nə demir, təcavüzkarın adımlarını belə çəkmir.

Şanlı zəfərimiz xarici məkrli planları alt-üst edib

Azərbaycanın suveren ərazilərinin 30 illik işğalı dövründə nə ABŞ, nə də Qərbi Avropa ölkələri Ermənistanı qarşı hansısa bəyanatlar səsləndirməyib, qətnamələr qəbul etməyib, sanksiyaların tətbiqindən söz açmayıblar.

ABŞ və Fransa vasitəçi olaraq onilliklər ərzində Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münaqişənin həllinə heç bir töhfə verməyib, danışıqların Ermənistanın xeyrinə əbədiyyətdəkdə sürməsinə çalışıblar.

44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarını işğaldan azad edən Azərbaycan 2023-cü il sentyabrın 19-20-də keçirdiyi antiterror tədbirləri sayəsində suverenliyini tam təmin edərək həm də xarici məkrli qüvvələrin regionu bitməyən münaqişə mərkəzinə çevirmək kimi məkrli niyyətlərini gözəlində qoyub.

Cənubi Qafqazda davamlı sülhün tərəfdarı olan Azərbaycan Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılmasını və sülh müqaviləsinin imzalanmasını istəyir. Rəsmi Bakı bölgədə dayanıqlı sülhə nail olunması üçün Ermənistanı təkmil sülh modeli təklif edib, 2020-ci il 10 noyabr bəyanatı ilə üzünə götürdüğü öhdəlikləri zamanından əvvəl və layiqincə yerinə yetirib.

Vətən müharibəsindən sonra davamlı təxribatlara əl ataraq sülhdən yayınan Ermənistan isə Qarabağdakı silahlı qüvvələrinin qalqlarını ərazilərdən çıxarmırdı, eyni zamanda Laçın yolu vasitəsilə onlara hərbi texnika, silah-sursat daşıyırdı, torpaqlarını minala-

yırdı. O cümlədən Ermənistan Şərqi Zəngəzurla Naxçıvan arasında əlaqənin yaradılması ilə bağlı öz öhdəliklərini də yerinə yetirmədi.

Bütün bu faktlar göstərir ki, xarici havadarlarına güvənən Ermənistan öten müddətdə sülh əldə olunmaması üçün bütün siyasət, hərbi təxribatlara əl atıb.

44 günlük müharibədəki ağır məğlubiyyəti unudan İrəvan hazırda müharibə eforiyasına qapılıb.

Sentyabrın 20-də xalqa müraciətində Prezident İlham Əliyev bu məsələyə diqqət çəkərək vurğuladı ki, dünyanın o başında oturub bəzə qarşı əsassız ittihamlar irəli sürənlər əl çəksinlər

bizdən, qoysunlar Cənubi Qafqaz rahat nəfəs alsın: "Bu bölgə özlər boyu davalar, savaşlar, qanlı toquşmalar məkanı olmuşdur. Yetər artıq! Biz bunu tələb edirik..."

Özlərini "sülh göyçəni" sanan, "demokratiya" beşiyi hesab edən məkrli Qərb ölkələrinin mənfur niyyətləri naminə Azərbaycana qarşı qərəz nümayiş etdirmələri heç bir nəticə verməyəcək. Bu ölkə və qurumlar riyakar davranışları ilə yalnız eyni anda bir neçə ölkəyə forpostluq edən Ermənistanı məhvə aparacaqlar.

Yasəmən MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

REGIONLAR

Yaralı əsgər ziyarət olunub

Şəmkirin Düzqışlaq kəndinin sakini Ziya Əliyev lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı yaralanmışdır. Əsgərimizin səhhətində yaranan müsbət dəyişikliklərə görə onun müalicəsi artıq ev şəraitində aparılır.

RIH-in nümayəndələri yaralı əsgərimizin evində olmuş, onun səhhəti, məişət problemləri ilə maraqlanmışlar. Ziyarət zamanı həmçinin Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə düşmənlər üzərində qazanılan Şanlı Qələbədən, döyüşlərdə iştirak edən əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığından danışılmış, bildirilmişdir ki, Şəmkirdə də şəhid ailələri və qazilər daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Hərbiçimizim ailə üzvləri onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Ağstafada payız-qış mövsümünə hazırlığın vəziyyəti müzakirə edilib

Ağstafa Rayon İcra Hakimiyyətində payız-qış mövsümünə hazırlığın vəziyyəti ilə bağlı müşavirə keçirilib.

Rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələrin, bələdiyyə sədrlərinin, eləcə də rayon ictimaiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən müşavirədə RIH-in başçısı Seymur Orucov çıxış edərək rayon əhalisinin qış mövsümündə fasiləsiz elektrik enerjisi, təbii qaz və içməli su ilə təminatı istiqamətində görülən hazırlıq işlərindən danışmış və diqqətlərə çatdırmışdır ki, rayonda fəaliyyət göstərən xidmət təşkilatlarının hazırlıqla bağlı həyata keçirdikləri işlərə rayon icra hakimiyyətində ciddi nəzarət edilir.

Müşavirədə qeyd olunmuşdur ki, qış mövsümündə çoxmənzilli yaşayış və ictimai binaların isidilməsində hər hansı problemin yaşanmaması üçün rayon İstilik Sistemləri İstismarı Sahəsinin balansında olan qazanxanalarda cari təmir işləri aparılmış, yararsız qaz xətləri yenisi ilə əvəz olunmuşdur. Eləcə də "Təmiz Qaz" MMC tərəfindən qaz sızmalarının qarşısını alması, müxtəlif ünvanlarda korroziyaya uğramış qaz xətləri yenisi ilə əvəz edilmiş, qaz tənzimləyiciləri saz vəziyyətə gətirilmişdir. Ağstafa Mənzil Kommunal Təsərrüfatı Birliyi isə çoxmənzilli yaşayış binalarında tüstü və havalandırıcı bacalarda təmizləmə işləri aparmış, kommunal mənzillərdə təmir işləri həyata keçirmişdir. Bunlardan əlavə, Ağstafa Sukanal Sahəsinin xidməti ərazisində müxtəlif diametrlə polietilen borularda baş vermiş qəzalar aradan qaldırılmış, çirkli suların axıdılması üçün quyular təmizlənmiş, xətlər xüsusi texnikalarla yuyulmuş, ümumilikdə 168 kilometr avtomobil yoluna xidmət edən "27 nömrəli Yol İstismarı" MMC tərəfindən yollarda payız-qış mövsümündə avtomobillərin təhlükəsiz hərəkətinin təmin edilməsi üçün qum todarıki edilmişdir.

Yığıncağın sonunda payız-qış mövsümünə hazırlıqla bağlı yarımçıq qalmış işlərin qısa müddətdə başa çatdırılması üçün aidiyyəti təşkilatlara tapşırıq və tövsiyələr verilmişdir.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Keçən ayın sonunda Prezident İlham Əliyev Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbəd avtomobil yolunun İran İslam Respublikası ilə bağlantısının və Araz çayı üzərində körpünün tikintisi ilə bağlı daha bir sərəncam imzaladı.

Bu sərəncamla, sözügedən yolda və körpüdə işlərin davam etdirilməsi üçün 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 14 milyon manat ayrıldı.

2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya arasında imzalanan Rusiya arasında imzalanan üçtərəfli Bəyanatın bəndlərindən biri özündə ölkəmizin əsas hissəsi ilə 30 il blokada şəraitində yaşamağa məcbur olan Naxçıvan ərazisində nəqliyyat bağlantısının yaradılmasını öks etdirirdi. Bəyanata əsasən, açılması nəzərdə tutulan dəhliz Naxçıvanla Azərbaycanın əsas hissəsini birləşdirəcək və beləliklə, Naxçıvanın blokadasına son qoyulmalı idi. Lakin Ermənistan sözügedən bəyanatla üzərində götürüldüyü öhdəlikləri yerinə yetirmir, qeyri-konstruktiv mövqə nümayiş etdirərək dəhlizin çəkilişinə mane olur. Halbuki Hayastanın özü də Zəngəzur dəhlizi adlanan bu mühüm layihədən bəhrələnməyə hazırdır. Memordumun qərarında bu il oktyabrın 6-da Zəngilan rayonunun Ağbəd qəsəbəsi yaxınlığında avtomobil körpüsü və sərhəd-gömrük in-

bir dəhliz ola biləcəyi şəhərsizdir.

Məlum olduğu kimi, hazırkı geosiyasi gərginliklərdə Avrasiyada daha təhlükəsiz nəqliyyat və logistika marşrutlarına ehtiyac yaranır. Bu baxımdan Azərbaycanın İran ərazisindən Naxçıvana yol çəkilməsi təşəbbüsü mühüm əhəmiyyət kəsb edir. İran ərazisindən keçən yol Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvanı birləşdirərək muxtar respublikanı blokada probleminə qurtaracaq. Eyni zamanda ölkəmizin tranzit imkanları genişləndirəcək.

Xatırladaq ki, ölkəmizin ərazisindən üç mühüm beynəlxalq dəhliz keçir. Bunlar "Şərqi-Qərbi", "Şimal-Cənub" və Orta dəhlizlərdir. Azərbaycan hər üç dəhlizin mühüm həlqəsini təşkil edir. Odu ki, ölkəmizin üzərindən beynəlxalq yükdaşımaların həcmi ilbəil artır. Tezliklə isə hər üç dəhliz üzrə ölkəmizə gələn yükləri həm də yeni yaradılacaq marşrutla Naxçıvan üzərindən Türkiyəyə və Avropa-ya ötürmək mümkün olacaq.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İran İslam Respublikası Hökuməti arasında İran İslam Respublikasının ərazisindən keçməklə Azərbaycan Respublikasının Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında" Anlaşma Memorandumu keçən ilin mart ayında imzalanmışdır. Memordumun qərarında bu il oktyabrın 6-da Zəngilan rayonunun Ağbəd qəsəbəsi yaxınlığında avtomobil körpüsü və sərhəd-gömrük in-

Naxçıvana yeni yollar uzanacaq

Bu yollar "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin daha bir istiqamətinə çevriləcək

frastrukturunun inşası, ərazidə sahilbərkitmə tədbirləri layihələrinin təmələqoyma mərasimi keçirildi. Tədbirdə Baş nazirin müavini, Azərbaycanla İran arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə Əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının həmsədri Şahin Mustafayev və İranın yol və şəhərsalma naziri, komissiyanın İran tərəfdən həmsədri Mehrdad Bəzrpaş iştirak etdilər.

Aidiyyəti dövlət qurumları Araz çayı üzərindən tikintisinə başlanan körpünün koordinatları və texniki parametrləri, körpüyə yaxınlaşma yolu layihəsi, ərazidə yaradılacaq müvafiq sərhəd-gömrük məntəqəsinin göstəriciləri, çayın əvvəlki məcrasına qaytarılması məqsədilə görüləcək sahilbərkitmə və məcrəməzləmə tədbirləri və İran ərazisindən keçməklə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında inşa edil-

cək yeni dəmir yolu xətti və körpülərin planları barədə məlumat verdi. Həmsədrlər avtomobil körpüsü və sərhəd-gömrük infrastrukturunun göstəricilərinin ölkələrin ərazisindən keçən tranzit yükdaşımaların artımına və Naxçıvan Muxtar Respublikasına gediş-gəlişin asanlaşdırılmasına xidmət göstərəcəyini bir daha qeyd etdilər. Belə ki, 7 gediş-gəliş xətti olacaq dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsi, eləcə də avtomobil körpüsü gündə ən azı 1100 yük-nəqliyyat vasitəsinin qəbul edə biləcək.

Bəhs olunan marşrut üzrə həmçinin İran ərazisindən keçməklə Şərqi Zəngəzurda Naxçıvan arasında yeni dəmir yolu xətti çəkiləcək. Bununla bağlı cari il oktyabrın 6-da Bakıda həmsədr Ş.Mustafayev və Mehrdad Bəzrpaş arasında görüş zamanı sənədlər imzalandı.

Elə həmin gün Prezident İlham Əliyev İran İslam Res-

publikasının yol və şəhərsalma naziri, Azərbaycanla İran arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının İran tərəfdən həmsədri Mehrdad Bəzrpaş qəbul etdi. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatlarda nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması ilə bağlı fəaliyyətini davam etdirdiyini, Ağbəd yaxınlığında təməli qoyulan layihənin bu yolların şəxələndirilməsi baxımından önəm daşıdığını bildirdi.

Təsədüfi deyil ki, bu il noyabrın 9-da Daşkənddə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Zirvə toplantısında iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İran Prezidenti Seyid İbrahim Reisi ilə görüşü zamanı da bu, əsas mövzularından oldu. İran Prezidenti dedi: "Biz nəqliyyat və tranzit sahələrində vəziyyətin gündən-günə yaxşılaşdığını müşahidə edirik. Ölkə-

lərimiz arasında nəqliyyat işi getdikcə artır. Bu həm sizin, həm də bizim hədəflərimizdir. Araz çayı üzərindən keçən Ağbəd marşrutu və bizim orada bir-birimizlə razılaşdıraraq həyata keçirdiyimiz layihələr hər iki ölkənin maraqlarına cavab verir. Bu, Azərbaycan, İran və Naxçıvan arasında nəqliyyat əlaqələrinə zəmanət verir və bu sahədəki qayğıları aradan qaldırır".

Dövlətimizin başçısı bunun böyük perspektivə malik layihə olduğunu vurğuladı. Bildirdi ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonrakı üç il ərzində Ermənistan öz öhdəliklərini yerinə yetirməkdən, məhz Azərbaycanın əsas hissəsindən Naxçıvana gediş-gəliş təmin etməkdən imtina edirdi və imtina etməkdə davam edirdi. "Bu, onların seçimidir, düşüncüdür ki, onlar böyük səhvə yol veriblər. Çox sadəm ki, İran və Azərbaycan nümayəndələrinin birgə işi nəticəsində biz Araz çayının cənub sahilində dəmir yolu və avtomobil xətti marşrutunun keçməsinə razılaşdırdıq. Əminəm ki, bu layihə qısa müddətdə həyata keçiriləcək və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin daha bir istiqamətinə çevriləcəkdir. Yeni notədə bizim iki marşrutumuz olacaq: biri Astara çayı üzərindən, digəri Ağbəd ərazisindən. Hər iki marşrut İranla Azərbaycan arasında qardaşlıq münasibətlərinin möhkəmlənməsi işinə xidmət edəcək, həmçinin qonşularımız və digər tərəfdə ölkələr üçün olğan olacaq".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Pambıq istehsalı ildən-ilə yüksəlir

Bolluq fəslə sayılan qızıl payız bərəket boğçasını müsbət torpaqlara malik Ağcabədi bölgəsində saxavətlə aqıb. Bu gün kəndlinin xoş güzəran, firavan həyat mənbəyinə çevrilən pambıq hələ səvət dönəmində də Ağcabədinin şöhrət mənbəyi olub.

Prezident İlham Əliyevin önəvi kənd təsərrüfatı sahələrini inkişaf etdirmək barədə tapşırıq və tövsiyələri ölkənin aqrar sektorunda əsas istiqamətə çevrildikdən Ağcabədi kəndli də bu çağırışa əlliklə qoşulanlar sırasında oldu. Rayon əkinçilərinin pambıqçılıq sahəsindəki zəngin təcrübəsi, dövlətin güclü dəstəyi, rayon rəhbərliyinin bu strateji sahənin inkişafına məsuliyyəti münasibəti və təcrübəli pambıqçıların özmi öz müsbət nəticələrini çox lengitmədi.

Pambıq istehsalı ildən-ilə yüksələn xətlə artıdı. Bu gəlirli təsərrüfat sahəsindən əldə edilən qazanc hesabına ailələrin dolanışığı, güzəranı getdikcə yaxşılaşdı.

Bu yerdə rayon pambıqçılarının keçən təsərrüfat ilində qazandıqları uğurları xatırladaq: ötən il 1681 torpaq mülkiyyətçisi ilə bağlanan məhsuldarlığa əsasən 11 min 838,5 hektar sahədə pambıq ekilmiş, tarlaların yüksək aqrotexniki qaydalar əsasında becərilməsi təmin edilmişdir. Nəticədə hər hektarın orta məhsuldarlığını 34,1 sentnerə çatdırmaqla ümumilikdə 40 min 361 ton pambıq istehsal edilmişdir. Bu, respublikanın pambıqçılıq rayonları arasında qazanılan ən yüksək nəticələrdən biri olmuşdur.

Cari təsərrüfat ilində isə Ağcabədi kəndlisi 11 min 493 hektarda pambıq ekib-becərmişdir. Əkinlərin su ilə təminatında müəyyən problemlər olsa da, pambıqçılar gərgin əmək, böyük zəhmət hesabına bol məhsul yetirməyə nail olmuşlar.

"Azərpambıq" MMC-nin Ağcabədi filialının xətti ilə ekilmiş pambıq sahələri 3.770 hektarı əhatə edir. "P-Aqr" MMC-nin Ağcabədi filialı isə 2400 hektar üçün müqavilə bağlamışdır. "Cotton Trade" MMC-nin payına 690,7, "Azərtəsərrüfat" MMC-nin payına 169,6 və "AŞİB" MMC-nin payına 70 hektar düşür.

Ağcabədi Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Abbas Süleymanov bizimlə söhbətində pambıqçılığın inkişafına davamlı dövlət dəstəyindən, bu dəstəyə Ağcabədi kəndlisinin sanballı nəticələrlə cavab verməsindən danışdı:

- Pambıqçılığın inkişafı dövlətimizin iqtisadi hədəflərinə hesablanmaqla yerlərdə kənd əhalisinin faydalı məşğulluğuna, çox sayda yeni iş yerlərinin açılmasına stimül verir. Nəticədə həm dövlət qazanır, həm də kəndli. Kəndli ailələri pambıqçılıqdan əldə etdikləri halal qazanc hesabına mənzil-məişət şəraitini yaxşılaşdırır, dolanışıklarını təmin edir. Hazırda pambıq yığımı davam

edir. İndiyədək 23 min 500 tondan çox pambıq tədarük edilmişdir. Məqsəd böyük zəhmət bahasına hasilə gələn məhsulu son qozanımaq itkisiz yığıb təhvil verməkdir. Pambıqçıların əmək bəhşindən qabaqçıl fermerlərdən Fəxrət Quliyev, İskəndər Hüseynovun, Etibar Şirvanovun, Abdulla Həsənovun və bir çox başqalarının əldə etdikləri nəticələr fəxrə doğurur. Onlar hər hektardan orta hesabla 50 sentnerdən yüksək məhsuldarlığa nail olmuşlar.

Abbas Süleymanov söhbətində mühüm təsərrüfat sahəsi olan taxılçılıqdakı cari işləri də diqqətə çatdırdı. Qeyd etdi ki, bu il 26 min 664 hektar sahədə 120 min 714 ton taxıl istehsal edən, zəmilərin hər hektarında orta məhsuldarlığı 45,3 sentnerə çatdıran taxılçılar gələn ilin bol məhsulunda da etibarlı bünövrə qoymağa çalışırlar. Bu günlər taxıl səpininin qızğın çağıdır. İndiyədək 12 min 862 hektara buğda, 4 min 822 hektara isə arpa səpilməlidir. Taxıqlar çalşırlar ki, hava-

ların ölverişli keçdiyi günlərdən səmərəli istifadə etməklə səpini optimal müddətdə başa çatdırsınlar.

Bar, bəhər fəslə adlandırılan bu payız günlərində Ağcabədi kəndlisinin dincəlməyə vaxtı yoxdur. O, bir tərəfdə pambıq tarlalarının məhsulunu toplayıb tədarük edir, digər tərəfdə böyük ümidlə sahələrə taxıl səpib, üstəgəl, həyə-bacanın mer-meyvosunu yığır, qapısının mal-qarasına baxır. Və bütün bunları yoluna qoyub başını qaldıranda görür ki, axşam düşüb, hava qaralıb.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Xaçmazda 10 yaşayış məntəqəsinin yolu yenidən qurulub

Xaçmaz rayonu Gəndob-Xaçmaz-Yalama-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 20-ci kilometr ayırılan Hülövlü-Sərkərli-Alışlaq-Qədimalıqışlaq-Rohimova avtomobil yolu Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən yenidən qurulub.

Avtomobil yolu təbii faktorların təsirinə yarasız vəziyyətdə idi. Bu səbəbdən əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına və bərpasına ehtiyac yaranan yol 4-cü texniki dərəcəyə uyğun olaraq təkmilləşdirilib. Ümumi uzunluğu 30 km olan yolun eni 10 metrə qədər genişləndirilib. Bura 6 metr hərəkət hissə və 2 metr çiyinlər daxildir.

Layihə çərçivəsində 1 aşırımlı, 13 metr uzunluğa malik yeni avtomobil körpüsünün inşası da icra olunub. Müasir şəkildə yenidən

qurulan yolun istifadəyə verilməsi ilə yolboyu 10 yaşayış məntəqəsində yaşayan əhalinin gediş-gəlişi xeyli rahatlaşacaq, yük və sərnişin daşınması isə asanlaşacaq.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şirvanda da narkotiklərə "yox" deyilir

Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası İşçi Qrupunun və Şirvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatlığı ilə Şirvan şəhərində "Biz narkotiklərə "yox" deyirik, sağlamlıq həyat tərzini seçirik" mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib.

Tədbirdə adıçəkilən işçi qrupunun məsul əməkdaşı Vəlif Quliyev, Şirvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Azər Hüseynov, şəhər polis şöbəsinin baş təhqiqatçısı Ayxan Cəlilov, Şirvan Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kollecinin müəllimi və tələbələri iştirak etdilər.

V.Quliyev narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı dövlət səviyyəsində aparılan mübarizə tədbirlərindən, bu sahədə qətiyyətli mübarizənin təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilən qanun və dövlət proqramlarının həyata keçirilməsindən, o cümlədən Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının fəaliyyətindən danışdı, narko-

tik vasitələrin insan orqanizminə mənfi təsiri və ölümcül fəsadları barədə ətraflı məlumat verdi.

A.Hüseynov şəhər icra hakimiyyəti başçısının sərəncamı ilə yaradılan Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının gördüyü işləri, narkomanlığın cəmiyyətə ziyanı, onunla mübarizədə təbliğat və maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi, yeniyetmə və

gənclərin sağlamlıq həyatı tərzində təbiiyyə edilməsi, onların sağlamlıq qaytarılması, müxtəlif zərərli vərdişlərin yayılmasının öljeyhinə şəhərin idarə, müəssisə və təşkilatlarında mütləmədi kütləvi tədbirlər təşkil olunduğunu diqqətə çatdırdı.

Ayxan Cəlilov isə ümumbəşəri problem olan narkomanlığa qarşı mübarizə məqsədilə maarifləndirmə işlərinin mütləmədi olaraq aparılmasının vacibliyini vurğulayaraq şəhərdə narkomanlığa ilə bağlı keçirilən tədbirlər, görülən profilaktiki işlərdə məlumat verdi.

Tədbirin sonunda tələbələrə narkotiklər və psixotrop maddələrin zərərli barədə maarifləndirici bukletlər paylanıldı.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Mədəniyyət

● Qarabağ Azərbaycandır!

Qarabağın ruhunu yaşadan xalçaların sərgiləndiyi mədəniyyət ocağı

Otuz ilə yaxın davam edən erməni işğalından qurtulmuş ərazilərimizdə tikinti-bərpa, quruculuq işləri başlayandan bəri yurduna qovuşan yalnız o yerlərin sakinləri deyil. İş-gəlci, təcavüzkar ermənilərin uçurub dağıtdıqları, qarət etdikləri mədəniyyət ocaqlarımız da yenidən qurulur və qapılarını ziyarətçilərinin üzünə açır.

Onlardan biri də XX əsrin sonuncu onilliyində Şuşa düşmən işğalına məruz qalanadək orada fəaliyyət göstərmiş xalça muzeyi oldu. Bu il mayın 10-da Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialının açılışında iştirak etdilər. Beləliklə, otuz bir ildən sonra Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialının fəaliyyəti bərpa olundu.

Şuşada xalçaçılıq qədim və zəngin ənənələrə malikdir. Hələ 1867-ci ildə xalça sənətkarları Paris sərgisində iştirak edib, vətəna medallarla, diplomlarla döndülər. Şuşa xalçaları 1872-ci ildə Moskvada keçirilən Politexnik Sərgisində də yenidən xüsusi nişanlarla təltif ediliblər.

Yalnız Şuşada deyil, bütövlükdə Qarabağda tarixi ənənələrə malik xalçaçılıq sənətinin öyrənilməsi, yaşadılması, inkişafı üçün hələ sovet dövründə müəyyən işlər həyata keçirilib. Qarabağ xalçaçılıq

sənəti ənənələrinin öyrənilməsi, qorunması, yaşadılması məqsədilə 1985-ci il sentyabrın 26-da Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyinin 502 №-li əmrinə əsasən, Azərbaycan Xalçası və Xalq-Təbii Sənəti Dövlət Muzeyinin Şuşa filialının əsası qoyulub. 1987-ci il mayın 19-da general Səməd bəy Mehmandarov məxsus XVIII əsr abidəsi olan malikanədə milli sənət dəyərlərini yaşadan filial fəaliyyətə başlayıb. Xalça və xalça memmullatları, bədi tikmə, milli geyim, zərğərlik və bədi metal nümunələri Şuşa filialında sərgilənib.

1980-ci illərin sonlarında iş-gəlci ermənilər Azərbaycanı yenidən ərazilər qoparmaq niyyəti ilə Qarabağı münafiqə ocağına

çevrirdilər. Azərbaycanın mərd övladları qəddar, qatil ermənilərin hücumlarının qarşısını almaq, iş-gələ yol verməmək üçün canlarını siper etdilər. Ancaq xarici hava-darlarından silah-sursat, maddi yardımlar alan düşmən Azərbaycanın Qarabağ və Şorqi Zəngəzur ərazilərini işğal edə bildi.

1992-ci il mayın 8-də Şuşa şəhəri Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunduğu gündə oradakı xalça muzeyinin filial fəaliyyət göstərdi. Təcavüzkar ermənilərin işğalına məruz qalan ərazilərimizdə maddi-mənəvi xəzinəmiz sayılan neçə-neçə tarixi abidə, muzeylərimiz erməni işğalçıları tərəfindən qarət olundu, dağıldı. Qəsbkarların əlləri-nə keçən torpaqlarımızda 762 mədəniyyət abidəsi qaldı. İşğalçılar 22 muzeyi, 4 rəsm qalereyasını talayaraq yerli yeksan etdilər.

Qədim Şuşada hər birinin Azərbaycanın maddi-mənəvi xəzinəsində öz yerini alan 8 muzey - Dövlət Qarabağ Tarixi Muzeyi, Üzeyir bəy Hacıbəylinin ev-muzeyi, Bülbülün memorial muzeyi, musiqiçi və rəssam Mir Möhsün Nəvəbin xatirə muzeyi, Azərbaycan Xalçası və Xalq Təbii Sənəti Muzeyinin Şuşa filialı, tarzən Qurban

Pirimovun Ağdam rayonundakı xatirə muzeyi fəaliyyət göstərirdi.

Şuşada fəaliyyət göstərən 8 muzeydən yalnız Xalça muzeyi əşyalarının yarıdan çoxunu, dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəylinin evmuzeyi isə əşyalarını qismən xilas edə bildi. Belə ki, saxlanılan sənət nümunələrinin təhlükədə olduğunu nəzərə alaraq, 1992-ci il fevralın 29-da Şuşa filialının 246 ədəd eksponatından 183-ü (80 ədəd xovlu xalça, 35 ədəd xovsuz xalça və xalça memmullatı, 29 ədəd bədi tikmə və milli geyim, 39 ədəd zərğərlik memmullatı) təxliyə edilərək Bərdəyə, arıncı Bakı şəhərinə göndərildi və Azərbaycan Xalça Muzeyinin əsas fonduna təhvil verildi. Həmin eksponatlar arasında XIX-XX əsrləri əhatə edən Qarabağın ənənəvi "Şabalıdbuta", "Malıboylı", "Qoca", "Bəhməli", "Atlı-İtli", "Xanlıq", "Çələbi", "Açma-yumma" çeşniləri əsasında toxunmuş xovlu xalçalar, məişətdə geniş istifadə olunan xovsuz xalçalar və xalça memmullatları, bədi tikmə, milli geyimlər və zərğərlik nümunələri qaldı.

Şuşa şəhəri işğal altında olduğu dövrdə Şuşa filialı öz fəaliyyətini Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində davam etdirdi.

2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Müzəffər Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalından azad etdi. Çox keçmədi ki, digər ərazilərimiz kimi, Şuşada da tikinti, bərpa işlərinə start verildi. Şuşadakı xalça muzeyinin binası işğal dövründə yarıxsız halda düşüdükdən, tarixi görkəminə müdaxilələr olunduğundan burada 2021-ci ildən başlayaraq Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa işləri həyata keçirildi. Binanın sərtil divarları, döşmələri, tavanları bərpa edildi. Sonradan alçıpanla bağlanmış qapı, pəncərə, tavan və arakəsmə divarları götürülərək binanın tarixi siması özünə qaytarıldı. Onun fasadındakı çatlar bərpa olundu, daşla üzləndi.

Qarabağda toxunan zərif xalçaları yenidən Şuşada, Milli Azərbaycan Xalça Muzeyinin Şuşa filialında sərgilənir. O xalçalar ki, hər biri dəyərləni sənət əsəridir və qədim Qarabağ torpağının ruhunu, əsrlərlə burada yaşayıb-yaratmış insanların, eləcə də sənətkarların həyat və məişətini, dünyagörüşünü özündə əks etdirir.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Unudulmazlar

Millətsevər ziyalı

Ötən əsrin 30-cu illərində milli özünüdərkə xidmət edən, xalqın gələcəyi üçün çalışınlar, ictimai-mədəni fəal Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini süquta uğratmış bolşevik-erməni birləşmələrinin hədəfinə çevrilməmişlər. Onların arasında şair, pedaqoq, ədəbiyyatşünas kimi tanınan Əmin Abid də var idi.

qələmini süngüyə çevirərək özünü odlara-alovlara atır.

1929-1930-cu illərdən başlayaraq bir çox başqa ədəbiyyatçılarmız kimi, Əmin Abidə qarşı da siyasi hücumlar başlayır. Pantürkist adı altında ittiham edilən repressiyaya məruz qalandan sonra Əmin Abid adınun çəkilməməsi adı hala çevrilir. Bakıda işləməsi daha da çətinləşir. Məcəburiyyət qarşısında qalan pedaqoq 1929-1934-cü illərdə Ağdam, Ağdaş və Quba rayonlarında müəllim işləməli olur.

Əmin Abid 1898-ci ildə Bakıda, Təzəpər məscidinin yaxınlığında Mütəllib Əhmədovun ailəsində anadan olub. Atası Mütəllib kişi məşhur daşyanon usta idi. Anası Reyhan evdə paltar tikir, qadınlara və uşaqlara ölibanı, "Quran" oxumağı öyrətməklə, mərsiyəxanlıq da edir, bir sözlə, çörək pulu qazanıb, ailənin dolmasını təmin etməkdə örinə yardımçı olurdu. Əminin özündən böyük Əbülfəz və Əliabbas adında qardaşı olub. Əmin ibtidai təhsilini anası Reyhan xanımın evdə açdığı məktəbdə alıb. Sonra şəhərdəki III Aleksandr Oğlan Gimnaziyasında təhsilini davam etdirib.

Əmin valideynlərinin tövsiyəsi ilə ali təhsil almaq üçün 1914-cü ildə Türkiyəyə getməyi qərarlaşdırır. Lakin Birinci Dünya müharibəsinin başlanması onun bu arzusunun həyata keçirilməsinə mane olur. O, qardaşı sair Əliabbas Müzənnibin nəşri olduğu "Dirilik" və "Babayi-Əmir" jurnallarında işləyir. Müxtəlif imzalarla hekayə, şeir, məqalə və tərcümələr çap etdirir. 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulanda bir çox azərbaycanlı gənci kimi, onun da arzusu gerçəkləşir. Pedaqoji təhsil almaq üçün Türkiyəyə gedir, İstanbul Universitetinin Ədəbiyyat fakültəsinə daxil olur.

Abid İstanbul Universitetində təhsil alarkən özündən aşağı kursda oxuyan, milliyətçə almanesilli Nafio ilə tanış olur, onunla ailə qurur. Əmin Abid 1927-ci ildə universiteti bitirib Azərbaycanca döndəndə Nafio təhsilini yarıncıq qoyub onunla Bakıya gəlir. Cütlük Bakıda başqa bir ovaqla qarşılaşır. Bolşevik rejimi burada Nafio xanımın nə təhsilini davam etdirməyə, nə də hardasa işləməyə imkan verir. Zamanın sərtil ruzigarı ilə üzləşən xanım məcbur olub evdə dərziilik edir, qohum-qonşu üçün paltar tikir.

Pedagoji Texnikumda və universitetdə dərs deyən Əmin Abidi bir müəllim və araşdırıcı kimi daha çox düşündürən məsələ "Dədə Qorqud" dastanı idi. "Dədə Qorqud"un Drezden nüsxəsinin surətini ilk dəfə Azərbaycanca götürən də, bu əvəzsiz dastan barədə Azərbaycanca ilk elmi fikir söyləyən də, bu abidəni ilk dəfə nəşr hazırlayan da Əmin Abid olub. AMEA Folklor İnstitutunun direktoru, akademik Muxtar Kazımoğlu (İmanov), filologiya üzrə elmlər doktoru Alim Həsənzadə, yazıçı-publisist Əli Şamil və digər tədqiqatçı-alimlərin fikrincə, ürk ağrıdan məsələlərdən biri də odur ki, araşdırıcıların çoxu Azərbaycanda "Kitabi-Dədə Qorqud"un tədqiqat tarixini hələ də başqa-başqa tədqiqatçıların adları ilə bağlayırlar.

Əmin Abid ictimai-siyasi hadisələrin dərindən vardiçə, sovet rejiminin apardığı yadlaşma, milli dəyərləri heçə endirmə siyasətinin, müstəqil düşüncə sahiblərinin təqib edilməsinin şahidi olur. Buna görə

nun fikrincə, repressiya qurbanı Əmin Abidin ədəbiyyatımız, habelə xalqımızın milli müstəqillik uğrunda apardığı mübarizədə söylədiyi həqiqətərlər ilorbu pərdə arxasında qalıb. İlörbu dilo gətiləməyə Əmin Abid həqiqətərlərinə biri də budur ki, o həmə də ədəbiyyat tarixisidir. Ötən əsrin 20-ci illərində Tiflisdə nəşr olunan "Yeni fikir" qəzetinin İstanbul üzrə müxbiri Əli Şəhbəzovun 1926-cı ildə həmin qəzetdə verdiyi məlumata görə, Əmin Abid 6 cildəndən ibarət olan ədəbiyyat tarixi üzərində çalışıb. Çox təəssüf ki, Əli Şəhbəzovun qeyd etdiyi 6 cild bütövlükdə əldə yoxdur. Bədrixan Əhmədli və Əli Şamilin axtarıları hesabına Əmin Abidin ədəbiyyat tarixinə aid cəmi iki kitabı və 20-ci illərdə ayrı-ayrı jurnallarda çap olunmuş bir neçə məqaləsi üzə çıxarılb.

Bir gün gəlir, şair millət sevgisinə, vətənpərvərliyinə görə təqib edilir və işdən çıxarılır. Eyni zamanda mətbuatda tənqid hədəfinə çevrilir. Belə bir çətin şəraitdə açıq mübarizənin mümkünəzliyünü hiss edən Əmin Abid elmi tədqiqatla məşğul olmağa üstünlük verir. Çox çətinliklə də olsa, qədim və orta yüzliliyin qaynaqlarını araşdırır. Əldə etdiyi nailiyyətləri tədqiqatla cəlb edir... Bütün bunlara baxmayaraq, həyatın repressiya tufanından xilas edib bilirm. Adı türk millətçiləri siyahısına salınır. 1937-1938-ci illərdə maarif sahəsində aparılan "tomizləmə" əməliyyatı əsasən türk ədəbiyyatı, coğrafiyası və tarix fənləri ilə məşğul olanlara yönəldilmişdir. Bu zaman Stalin diktatorası minlərlə günahsız ziyalı kimi, Əmin Abidi də qardaşı Əliabbas Müzənnib də qara kölgə kimi izləyirdi. Nəhayət, 1937-ci ildə yenidən həbs edilən Əliabbas Müzənnib şair və ədəbiyyat müxəssisi kimi həmin il avqustun 27-də Fövqəladə üçliyin qərarı ilə güllələnir. Bundan təxminən bir il bir ay sonra, 14 iyul 1938-ci ildə Əmin Abid həbs edilir. Türkiyəyə casusluqda, gəncələr arasında pantürkizmi təbliğ etməkdə günahlandırılan millətsevər ziyalı həmin il oktyabrın 21-də saat 21.30-da güllələnir. Bundan ne qohumların, nə də onun tanıyanların xəbəri olub.

Əmin Abid güllələndənən cəza həyatı yoldaşı Nafio xanımın da həbs edirlər. Sonra müddətini başa vurduqdan sonra Bakıya qayıdan Nafio xanım burada çox qala bilirm və Türkiyəyə gedir.

1956-cı ildə bir çox günahsız repressiya qurbanı kimi, millətsevər ziyalı Əmin Abidin də "iş"ne yenidən baxılır, əməlinə cinayət tərkibi olmadığına görə ona bəraət verilir.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

● Xəbər

Azərbaycanın incəsənət ustaları Barokko festivalında iştirak ediblər

Azərbaycanın incəsənət ustaları Tbilisidə keçirilən Barokko festivalında iştirak ediblər.

Azərbaycanın Əməkdar artisti Əyyub Quliyev festival çərçivəsində Şota Rustaveli adına Tbilisi Dövlət Dram Teatrının kiçik zalında keçirilən konsertdə Gürcüstan Dövlət Kamera Orkestrinə dirijorluq edib. Həmçinin konsertdə Azərbaycanın Əməkdar artistləri İlham Nəzərov və Fəridə Məmmədova dünya bəstəkarlarının məhənlərini ifa ediblər.

Azərbaycan musiqiçilərinin çıxışları alqışlarla qarşılanıb.

Musiqişünas, skripka ifaçısı Mariam Xaritonşvili müsahibəsində deyib ki, festival çərçivəsində təşkil olunmuş konsertdə Azərbaycanın opera müğənnilərinin iştirakı bizim üçün çox mühüm və sevindirici hadisədir. "Biz qardaş və dost ölkələrlik. Tbilisidə təşkil olunan konsert və festivallarda azərbaycanlı incəsənət ustalarının çıxışları artıq ənənəvi hal alıb. Bu, bizim mədəni əlaqələrimizin yüksək səviyyədə olmasının göstəricisidir. Düşünürəm ki, Tbilisidə azərbaycanlı, Azərbaycanda

isə gürcü müğənnilərinin iştirakı ilə konsertlərin təşkilimiz dostluğumuz daha da möhkəmləndirir və inkişaf etdirir".

Azərbaycanın Əməkdar artisti İlham Nəzərov müsahibəsində deyib: "Tbilisidə Barokko festivalında çıxış etməyən bizim üçün çox böyük əhəmiyyəti var. Biz burada dünyəşöhretli bəstəkarların musiqilərini ifa etdik".

Ötən il Azərbaycanda keçirilən Barokko festivalında gürcü ifaçıların çıxış etdiyini xatırladın İlham Nəzərov vurğulayıb: "Bu gün bizim Tbilisidə çıxışımız, qarşılıqlı olaraq bu cür beynəlxalq və respublika əhəmiyyətli tədbirlərdə iştirakımız mədəni əlaqələrimizin inkişafında mühüm rol oynayır".

Əməkdar artist Fəridə Məmmədova isə deyib: "Bu gün Şota Rustaveli adına Tbilisi Dövlət Dram Teatrında çıxış etmək mənim üçün ikiqat sevindiricidir. Çox illər Tbilisidə qalıb. Tbilisidə məşhur musiqiçi Nodar Qabzadənin vokal dəsləri almışam. Ona görə də həmə müəllimin vətəniyəndən ziyarət etmək, həmə də ondan aldığım dəsləri burada nümayiş etdirmək mənim üçün ikiqat sevindiricidir".

● İncəsənət xadimlərimiz

Böyük yaradıcılıq yolu keçən sənətsünas alim

Rasim Əfəndiyev Azərbaycan sənətsünaslığının tanınmış nümayəndələrindən biri olub. O, həyat və fəaliyyətini, elmi yaradıcılıq yolunu Azərbaycan dekorativ təbii sənətinin araşdırılması, tədqiqi, tədrisi və təbliğinə həsr edib.

Alim Azərbaycan incəsənətinin tədqiq olunması istiqamətində fundamental elmi əhəmiyyət kəsb edən uğurlu nəticələrə nail olub, Azərbaycan incəsənətinə dair bir sıra sanballı monoqrafiya və kitablar nəşr etdirib.

Rasim Səməd oğlu Əfəndiyev Qazax şəhərində dünyaya göz açıb. O, ixtisas təhsilini əvvəlcə Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rossamalı Texnikumunda, daha sonra isə İ.Repin adına Sankt-Peterburq Boyakarlıq, Heykəltaraşlıq və Memarlıq İnstitutunda alıb. R.Əfəndiyev on ilə yaxın Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində şöbə müdiri, 1965-ci ildən ömrünün sonuna kimi AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda böyük, baş elmi işçi, eləcə də şöbə müdiri, direktor müavini və direktor kimi yüksək vəzifələrdə çalışıb. Sənətsünas alim "XVI-XVIII əsrlərdə Azərbaycan geyimləri" mövzusunda namizədlilik (1961), "XII-XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın dekorativ təbii-sənəti" mövzusunda doktorluq (1972) dissertasiyalarını uğurla müdafiə edib. Alimə 1993-cü ildə professor elmi dərəcəsi verilib. R.Əfəndiyev uğurlu elmi yaradıcılıq fəaliyyətinə görə 1989-cu ildə AMEA-nın müxbir üzvü və 2001-ci ildə həqiqi üzvü seçilib. R.Əfəndiyev 2004-cü ildə ölkəmizin yüksək mükafatı olan "Şöhrət" ordeninə layiq görüldü.

Sənətsünas alim respublikamızda və xarici ölkələrdə təşkil olunan bir çox beynəlxalq elmi konfrans və simpoziumda müvəffəqiyyətlə çıxış edib. O, nəşr etdirdiyi bənzərsiz kitablarına görə bir neçə dəfə SSRİ Rossamlar İttifaqının mükafatlarına

rus dilində), "Vəcihə Səmədova" (1970, Moskva, rus dilində), "Azərbaycan el sənəti" (parça, tikmə, xalça, 1971), "Azərbaycan dekorativ-təbii sənətləri" (orta əsrlər, 1976), "Azərbaycan bədi sənətkarlığı dünyə muzeylərində" (1980), "Daşlar danışır..." (Neolit dövründən XIX yüzilliyədək, 1980), "Daş plastikası" (1983, rus dilində), "Azərbaycan xalq sənəti" (1984), "Azərbaycanın daş plastikası" (1986), "Azərbaycan incəsənəti" (2001) monoqrafiya və kitabları sənətsünaslıq elminə tədqiqat layiqli yer tutur. Eyni zamanda R.Əfəndiyevin müstəqil müəllifi olduğu kitablar da çoxdur.

Onun əsas tədqiqat obyektini Orta əsrlər Azərbaycan dekorativ təbii sənətinin inkişafı və araşdırılması olub. Bu istiqamətdə uğurlu elmi nəticələr əldə edən sənətsünas alim XX əsr Azərbaycan rəssamlarının həyat və yaradıcılığına dair bir sıra monoqrafiyaların müəllifidir. Akademik R.Əfəndiyev nəşr olunmuş "Səttar Bəhlulzadə" (1958), "Mikayıl Abdullayev" (1958), "Səttar Bəhlulzadə" (1959, Moskva, rus dilində), "Azərbaycanın maddi mədəniyyət nümunələri" (geyimlər, 1960), "Azərbaycan bədi sənətkarlığı" (metal memmullatı və zərğərlik, 1966), "Toğrul Nərimanbəyov" (1966, Moskva,

dakar əməyi və cəsarətli axtarıları sayəsində ərsəyə gəlmişdir.

R.Əfəndiyev dünyanın bir çox ölkəsində olmuş, xalqımızın dünyə muzeylərində mühafizə olunan zəngin mədəni irsinin tədqiqi, araşdırılması və "pasportlaşdırılması" işində müstəsna xidmətlər göstərmişdir. Alimin 20 il ərzində həmə xarici ölkələrdə olduğu vaxtlar, həmə də müxtəlif ölkələrin alimləri ilə əməkdaşlıq nəticəsində toplanmış olduğu sənət nümunələri 1980-ci ildə nəfis şəkildə nəşr olunmuş "Azərbaycan bədi sənətkarlığı dünyə muzeylərində" adlı kitabında yer almışdır. R.Əfəndiyev ölkəmizin bölgələrini qarış-qarış gəzmiş, ezamiyyətləri nəticəsində Qarabağ, Naxçıvan, Gəncə, Zəngəzur və başqa bölgələrdə yerləşən daş qoç və at heykəllərini, eləcə də qəbirüstü abidələri elmi əsaslarla tədqiq edərək xalqımızın əsrlərbəyru yaratmış olduğu sənət nümunələrini aşkarlayıb üzə çıxarmışdır. Akademik R.Əfəndiyev bu istiqamətdə aparmış olduğu uzunmüddətli tədqiqat işlərini "Daşlar danışır" (1980) və "Azərbaycanın daş plastikası" (1986) adlı sanballı kitablarında yekunlaşmışdır. Sənətsünas alimin elmi irsi zəngindir, o, XX əsr Azərbaycan rəssamlarının həyat və yaradıcılığına dair bir sıra kataloq və bukletlərin müəllifini yazmış, ölkəmizdə və xaricdə nəşr olunan elmi toplu, jurnal və qəzetlərdə yüzlərlə məqalələr dərc etdirmişdir.

Bu il akademik, məşhur sənətsünas alim Rasim Əfəndiyev anadan olmasının 95 il ötür. Alimin zəngin elmi irsi və ərsəyə gətirmiş olduğu kitab və monoqrafiyalar bu gün də tədqiqatçı sənətsünasların və xalqımızın incəsənəti ilə tanış olmaq istəyən sənətsəvərlərin istinad etdiyi dəyərləli məxəzlərdir.

Əsəd QULİYEV,
Rəssamlar İttifaqının üzvü,
sənətsünas

Fransa böhran girdabındadır

Kütləvi etiraz aksiyalarından, iğtişaslardan və polis zorakılığından başı açılmayan 5-ci respublika dərin tənəzzül içindədir

Artıq Paris vaxtilə Fransa inqilabının ona verdiyi ideoloji təlimatları və gücünü itirib. Son illər kütləvi etiraz aksiyalarından, iğtişaslardan və polis zorakılığından başı açılmayan 5-ci respublika dərin böhran yaşayır.

Bir müddət əvvəl "An Nahar" nəşrinin yazdığı kimi, dünya dəyişib, millətlər yenedən dirçəlib, ideologiyalar isə köhnəlir, lakin "Fransa böhranı" ümumilikdə dünyanı, xüsusən də Qərbi vura biləcək bir xəstəlik kimi yayılır.

Fransız inqilabı Qərb dünyası adlanan bütün topluma böyük təsir göstərmiş və keçmiş monarxiya dövlətlərinin - indiki respublikaların konstitusiyalarında əks olunan dəyərləri formalaşdırıb. Lakin "Fransa böhranı" hər şeyin üstündən xətt çəkir. O, irqçilik və etnik üstünlükdən dem vurən köhnə ideoloji hissələri canlandırır və bu problem təkcə Fransada deyil, ABŞ, Almaniya və digər ölkələrdə də mövcuddur.

Onu da qeyd edək ki, polisin öz səlahiyyətlərindən istifadəsi nəticəsində baş verən kütləvi iğtişaşlar ABŞ-nin müttəfiq ölkələrə, o cümlədən Fransaya "ixrac etdiyi" "dəyərlərin" nəticəsidir.

Son illər Fransanı kütləvi etirazlar bürüyüb və bu aksiyalar getdikcə öz arealını genişləndirir. Narazılıq cəmiyyətin

Fransa daim öz siyasi və sosial sistemlərinin problemlərindən şikayətlənir. Ölkənin iqtisadi göstəriciləri pisləşib, sənaye istehsalının həcmi azalıb, texnoloji istehsalın səviyyəsi yüksəlmir, tədiyə balansının kəşiri artıb. Ölkə ötən əsrin 50-ci, 60-cı və 70-ci illərində öldürülən artım tempolarını dayandırıb. Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun da etiraz etdiyi kimi, bolluq dövrü bitib.

Fransanın problemləri tək-cə immiqrantlar, İslam, müsəlmanlar və şəhəratrafi sakinlərlə bağlı deyil. Çox güman ki, Paris "Fransız inqilabı"nın bayrağıdır və yenilikçi ideyaların generatoru kimi eksklüzivliyi itirdikdən sonra öz-özü ilə mübarizə aparır.

Bir zamanlar ölkədə ənənəvi "sağ"çılar ənənəvi "sol"çularla siyasi mübarizə aparırdı. Onlar vaxtaşırı hakimiyyətə bir-birini əvəz edirdilər. İnsanlar öz liderlərini, ideyalarını, proqramlarını tanıyırdılar. Fransa inkişaf edirdi və dünyanın qalan hissəsi ilə fəal şəkildə qarşılıqlı əlaqələr qururdu. Təəssüf ki, indi həmin o Fransadan heç bir əsər-ələmət qalmayıb.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycanda prorektorun qətlinə görə daha iki nəfər həbs edilib

Azərbaycanda prorektorun qətlinə görə daha iki nəfər həbs edilib. Bu barədə AZƏRTAC-a Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Belə ki, "Elm və Təhsil Mərkəzi Təfəkkür Universiteti"nin prorektoru Təriyel Əhmədovun 2011-ci il sentyabrın 16-da qəsdən öldürülməsi faktı ilə bağlı başlanmış cinayət işi üzrə cari ilin aprelində Döyənət Quliyev Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməklə iş üzrə əhəmiyyət kəsb edən halların müəyyən olunması istiqamətində tədbirlər görülür.

Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi və Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətinin birgə keçirdiyi çoxsaylı istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində cinayət əməlinin sifarişində törədilməsinə dair sübutlar əldə edilib.

Cinayət hadisəsinin baş verdiyi vaxt qeyd olunan təhsil müəssisəsinin rektoru vəzifəsində işləmiş, hazırda isə Elm və Təhsil Nazirliyinin İqtisadiyyat İnstitutunun icraçı direktoru və həmin İqtisadiyyat İnstitutu nəzdində iqtisad elmləri sahəsində doktorluq dissertasiya şurasının sədri vəzifəsində çalışan Müşfiq Atakişiyevin zərərçəkmiş şəxs Təriyel Əhmədovu işğurur nüfuzuna və rektor vəzifəsində qalmasına maneə kimi qəbul etməsi, bu səbəbdən qisas məqsədilə pul müqabilində onun öldürülməsini öz qoymuq Döyənət Quliyevə sifariş verməsi, sonuncunun isə həmkəndlisi Samir Quliyevlə

birgə cinayət əməlini törətməsinə əsaslı sübuhətlə müəyyən edilmişdir.

Müşfiq Atakişiyev (sifarişçi) və Samir Quliyev (icraçı) iş üzrə Cinayət Məcəlləsinin 120.2.5-ci (tamah məqsədilə qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, məhkəmənin qərarı ilə Müşfiq Atakişiyev barəsində vəzifədən kənarlaşdırılmaqla həbs, Samir Quliyev barəsində isə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Məlumatda bildirilib ki, ötən illərdən bağlı qalan qeyri-əşkar şəraitdə törədilmiş qəsdən adam öldürmə cinayətlərinin üstünün açılması, cinayət törətmiş şəxslərin məsuliyyətlə cəlb edilmələrinin təmin olunması sahəsində kompleks tədbirlərin icrası davam etdirilir.

Möhtəşəm qələbə

Millimiz "Avro-2024"-ün seçmə mərhələsində İsveç yığmasına 3:0 hesabı ilə qalib gəldi

Oyuna millimiz ilk 6 dəqiqədə vurduğu iki qolla üstün başladı.

Belə ki, rəqibin hücumları zamanı müdafiə xəttini irəli çəkən isveçlilər arxa zonada boşluqlara yol verdilər. Bundan yararlanan futbolçularımız qazanılan toplara zamanında sürət verməklə uzun ötürmələrə isveçli həmkarlarını azlıqda yaxaladılar. Son həftələrdə formada olan və Türkiyənin "Hatayspor" klu-

bundakı performansını ilə diqqət mərkəzində yer alan Renat Dadaşovun həm toplu, həm də topsuz oyunda mövqe seçimləri komandamıza 3-cü zonada vacib üstünlüklər qazandırdı. Belə ki, Renat həm məhsuldar ötürməsi, həm də vurduğu qolla komandamızı hesabda 2:0 irəli çıxardı. Qoldan sonra daha çox qısa ötürmələrə üstünlük verən İsveç millisinə qarşı yığmamız müdafiə xəttində çox etibarlı oynadı.

"Avro-2024"-ün seçmə mərhələsi, F qrupu, 9-cu tur
Azərbaycan - İsveç - 3:0
Qollar: Emin Mahmudov, 3, Renat Dadaşov, 6, Emin Mahmudov, 89
Qırmızı vərəqə: Bəhlül Mustafazadə, 57 (Azərbaycan)
Baş hakim: Ester Ştaubli (İsveçrə)
Tofiq Bəhrəmov adına Respublika Stadionu

Fasilədən sonra yığma komandamız azlıqda qaldı. Bəhlül Mustafazadə rəqibə qarşı kobudluğa görə qırmızı vərəqə ilə cəzalandırıldı. Bundan sonra daha çox topu rəqibə verib topsuz oyuna üstünlük verən komandamız hesabı qorumağa çalışdı. Rəqibin qapımız qarşısında yaratdığı qol epizodları nəticəsiz qaldı. Əsasən əks-hücum taktikası seçən millimiz rəqibə müdafiə olunmada boş zona, de-

mək olar ki, vermədi. Matçın sonlarına doğru isveçlilərin hücumu qarşılıqlı olaraq qorunmağına imkan vermədi. Matçın sonlarına doğru isveçlilərin hücumu qarşılıqlı olaraq qorunmağına imkan vermədi. Matçın sonlarına doğru isveçlilərin hücumu qarşılıqlı olaraq qorunmağına imkan vermədi.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

"Azərnerji" ASC 110/35/6 kV-luq "Ələt" Yarımqəsmstansiyasının 2x80 MVA gücündə transformatorla yenidən qurulması işlərinin satın alınması üzrə açığ tender elan edir

Təkrar

Tender iştirakçılarının təklifi edilən, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər 3 000 (üç min) manat məbləğində iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu əldə edə bilərlər.

Əlaqələndirici şəxs: Azad Məmmədov, telefon: 598-26-96, 490-09-27.

Hesab: AZ35AIB33020019441024659102
VÖEN: 9900000421
Bank: "Kapital Bank" ASC Mərkəz Filialı
Kodu: 200026
VÖEN: 9900003611
M/H: AZ37NABZ0135010000000001944
S.W.İ.F.T: AIBAZ2X

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.
İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tender təklifi, zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 50 bank günü qüvvədə olmalıdır;
- tender təklifi dayarınının 1 faizi həcmində bank təminatı Tender təklifinin qüvvədə olduğu müddətdən ən azı 30 bank günü artıq olmalıdır;
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair verəli və ödənilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Əmək Müqaviləsi Bildirisi üzrə Elektron İnformasiya Sistemində işçilərinin sayı və onların əməkhaqqı fondu barədə məlumatları əks etdirən sənəd;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyətində vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində (və ya fəaliyyətə başladığı dövrdən) özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşakar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunma-

ması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsi barədə müvafiq dövlət orqanından arayış;

- iddiaçının müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlməmiş girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılması şəxs olmaması barədə müvafiq dövlət orqanından arayış;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- iddiaçının ən azı 3 il müəssir texnologiyalardan istifadə etməklə analoji işlərə uyğun elektrik stansiyaların, yarımqəsmstansiyaların və elektrik verilişi xətlərinin tikintisi işlərinin təcrübəsinə malik olmasına dair təsdiqedic sənədlər. Eləcə də, yuxarıda sadalanan layihələr və tikinti işləri üzrə müqavilələrin ümumi dəyəri minimum olaraq 30 000 000 (otuz milyon manat) AZN-dən yuxarı olmasına dair təsdiqedic sənədlərin (təsdiqlənmiş müqavilə, Forma 2, Forma 3) təqdim olunması;
- iddiaçı şirkətin analoji işlərə uyğun elektrik stansiyaların, yarımqəsmstansiyaların və elektrik verilişi xətlərinin tikintisi işləri üzrə ən azı 3 oxşar layihədə baş podratçı qismində iştirak təcrübəsinə malik olmasına dair təsdiqedic sənədlər;
- iddiaçı şirkətin çox təcrübəli, yüksək peşəkar mütəxəssislərinin olmasını təsdiq edən sənədlər (tərcümeyi-halları).

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (öslü və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" qanuna uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) **15 dekabr 2023-cü il saat 15:00-a** qədər bank təminatını, tender təklifini isə **25 dekabr 2023-cü il saat 15:00-a** qədər Bakı şəhəri, Ə.Əlizadə küçəsi, 10 ünvanına, "Azərnerji" ASC-nin Ümumi Şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların tender təklifləri **26 dekabr 2023-cü il saat 15:00-da** yuxarıda göstərilən ünvanında (onlayn qaydada) açılacaqdır.

Onlayn iclasın linki əlaqələndirici şəxs tərəfindən iştirak edənlər üçün iddiaçıların elektron poçt ünvanlarına müraciət etməsi göndəriləcəkdir. İddiaçıların solahiyyətli nümayəndələri onlayn qaydada iclasda iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Əlaqə telefonları:

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar
SADIQOV

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
azerklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5328
Sifariş 2961

Qiyəti 40 qəpik